

Godište X. • broj 7 • srpanj 2015.

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

ISSN 1840-1414

Glasnik mira

**U Gospodinovoj
i Marijinoj
životnoj školi**

**Obljetnica u
ozračju
osporavanja**

**Težnja za
istinom**

Da srce propjeva
od radosti

Kako promijeniti druge

Slovo o hodočašćenju

Ispovijed iz
perspektive svećenika

Svetost na
meti kleveta

Draga djeco!

I danas mi Svevišnji daje milost da vas mogu ljubiti i pozivati na obraćenje. Dječice, neka Bog bude vaše sutra, ne rat i nemir, ne tuga nego radost i mir mora zavladati u srcu svakog čovjeka, a bez Boga nikad mira ne ćete naći. Dječice, zato vratite se Bogu i molitvi da bi vaše srce pjevalo s radošću. Ja sam s vama i ljubim vas neizmjernom ljubavlju.
Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.

25. lipnja 2015.

Snimio Jozo Vasilij

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje

Glavni urednik

Mario Vasilij Totin
e-mail: mario.vasilij@medjugorje.hr

Zamjenica glavnog urednika i služba preplatne

Lidija Paris
e-mail: lidija.paris@medjugorje.hr

Lektura

Ana Vulelija

Grafičko oblikovanje

SHIFT, Mostar

Tisk

FramZiral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Godišnja preplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATË

Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroracun broj 33 8120 2 20114 5352

Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22

Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2

Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044

Za sve vulate iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)

Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, Internet: www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekreton pape Urbana VIII. i uredbon II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakazu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode dogadaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudes, poruke" i slično imaju ovde vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Gospina škola

U Gospodinovoj i Marijinu životnoj školi, FRA T. PERVAN Obljetnica u ozračju osporavanja, FRA I. DUGANDŽIĆ Kako promjeniti druge, FRA M. ŠAKOTA Da srce propjeva od radosti, L. PARIS Vjera i strah, FRA M. ŠAKOTA Slovo o hodočašćenu, FRA T. PERVAN U znaku malenosti, P. TOMIĆ Svjedočanstvo, VIDJELICA MIRJANA SOLDO 15. devetnica Kraljici Mira u Libanonu, S. NASSAR Upoznavanje na koljenima, M. ZAPPELLA Težnja za istinom, FRA M. ŠTEKO Ispovijed iz perspektive svećenika, FRA A. Vučković

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Što Kraljica Mira poručuje obiteljima? K. MILETIĆ Ustrajavati u sebedaru, N. NAKIĆ

Putopis Svetom zemljom

Sveti Jakov, FRA A. ŠAKOTA

Godina posvećenog života

Kartuzijanci, FRA D. BOLČIĆ

S kršćanskog Istoka

Sveti Silvan – mistik našega vremena i univerzalan svetac, M. EGGER

Duhovnost prirode

Papinska duhovnost prirode, FRA B. VULETA Cvijet Marijin, FRA M. CRVENKA Laudato si – Hvaljen budi!, FRA L. TOMAŠEVIĆ

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Značenje i upotreba riječi *fra, don, pater i otac*, M. MAMIĆ

Marija, zagovornica Hrvata

Gospa Trsatska i Sveta kućica, FRA K. LOVRić

Reagiranja

Svetost na meti kleveta, I. LUČIĆ

Znanost i vjera

Tasmanijska neman i kolerični učenjak iz Pise, I. MUSIĆ

Dnevna misna čitanja

Poticaj za *lectio divina*

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Fotografiju na naslovnicu snimila Lidija Paris

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ
TOTIN

ŠTO JE MEĐUGORJE?

- za tolike **molitvene skupine** diljem svijeta koje su pokrenuli oni koji su ponovno počeli, odnosno naučili moliti ovdje
- za tolike **preporođene obitelji** koje su bile ranjene i čiji su članovi bili u sukobu i nemiru, a u koje su se vratili mir, ljubav i radost preko sakramenta ispovijedi i praštanja ovdje u Međugorju
- za tolike ljudi koji su ovdje naučili **prihvatići svoj križ** bolesti, hendičke, slabosti drugih i čiji se križ preobrazio u blagoslov i izvor novog života
- za tolika **dobra djela** (humanitarne akcije za vrijeme rata...) koja su plod aktivnosti osoba koje su ovdje doživjele promjenu
- za **obnovu** vjere, nade i ljubavi u tisućama **svećenika** koji su se u 20 godina, otkad postoje međunarodni seminari za svećenike, ovdje obnavljali
- za tisuće **bračnih parova** u 16 godina otkako postoji međunarodni seminar za bračne parove
- za obnovu **liječnika i medicinskog osoblja** u 3 dosadašnje godine
- za tisuće i tisuće **mladih** koji su se s oduševljenjem i ljubavlju prema Bogu, Crkvi i svakom čovjeku vraćali kućama s dosadašnjih 25 **Festivala mladih**
- za 14 tisuća ljudi koji su sudjelovali na 400 međunarodnih **seminara posta** u Kući mira u Bijakovićima
- za Majčino selo, za Milosrdnog Oca, za Cenacolo, za Centar Ivan Pavao II., Kuću s. Krispine...
- za sve one koji su trpjeli i bili proganjeni poradi Međugorje
- za sve župljane i sve one koji su svoj rad i trud utkali u život ovog mjesta molitve
- Hvala za još toliko toga što nikad ne će biti znano jer je zapisano u srcima ljudi.
- Međugorje je prst usmjerjen prema Suncu. Pitanje je samo na čemu će se zaustaviti naš pogled?

UGOSPODINOVOJ I MARIJINOJ ŽIVOTNOJ ŠKOLI

Iza nas je jednodnevni pohod pape Franje Sarajevu. Nakon pohoda svetoga Ivana Pavla II. 1997. ovo je drugi put da je taj grad disao i osjećao hrvatski i katolički, kao povjesna Vrhbosna. Ne bijaše nam suđeno ni dva dana prebirati dojmove toga pohoda te promišljati ono što je Papa izrekao u Sarajevu. Uslijedila je silna medijska buka oko Međugorja i međugorskih vidjelaca, te je Papin pohod pao u zaborav, a medijska scena preplavljeni napisima, sudovima te prosudbama gledje Međugorja.

Foto Đani

FRA TOMISLAV
PERVAN

SAM JE PAPA TOMA DONEKLE KUMOVAO JER SE SMATRA DA JE SVOJE (U STANOVITOM SMISLU IRONIČNE) RIJEČI ZA JEDNE JUTARNJE SVETE MISE UPUTIO NA RAČUN MEĐUGORSKIH VIDJELACA. Svemu unatoč vrijedi u povodu 34. obljetnice međugorskog zbivanja osvrnuti se na pojavu koja nikoga ne ostavlja ravnodušnim, koja ima svoje snažne protivnike, ali i snažnije i gorljivije zagovornike. Dovoljno je samo baciti nasumice pogled na omrežje (internet), tiskovine te se osvijedoći.

Papa je najavio jubilarnu Svetu godinu milosrđa. Molitelji Časoslova naroda Božjega za Jutarnjih pohvala spominju se dara premilosrdnoga Srca Boga našega u Zaharijinu hvalopoju. S vremenskoga odmaka od 34 godine, a i sam sam osobno svjedokom svega u Međugorju od samih početaka, mogu mirne duše i savjesti ustvrditi da se ovdje svakodnevno doživljava i obistinjuje dar premilosrdnoga Srca Boga našega u molitvama, sakramantu pomirenja, euharistijski, klanjanjima, hodočašćenjima. Kakav god bio konačni sud Crkve o Međugorju, ovo će mjesto ostati upisano zlatnim slovima u životopisima milijuna hodočasnika, jer su ovdje iskusili toliko žuđeno premilosrdno Srce svoga Spasitelja i njegove Majke, napose u međugorskoj ispovjedaonici te dvama brdima, Križevcu i Podbrdu i euharistijskim klanjanjima.

Suvišno je navoditi ili nabrajati statističke podatke. Međugorje je sam svoj apologet, odvjetnik i branitelj. Ono govori samo od sebe, po sebi i za sebe, i ovdje i diljem svijeta. Dok su druga mjesta ukazanja te njihovi neposredni učinci vezani uglavnom uz lokalitete, Lurd, Fatimu, Guadalupe itd. kao velika međunarodna Marijina svetišta, ili pak nacionalna poput Čenstohove, Einsiedelna, Marije Bistrice i dr., Međugorje ih je sve nadraslo upravo svojom univerzalnošću i sveprisutnošću. Ono se, govoreći rječnikom suvremene evangelizacije, ukorijenilo i inkultuiralo u cijeli svijet, u cijelu Crkvu.

Započelo je sve ovdje, u ovome malome mjestu, ali je snagom svoje dinamike zahvatilo i proširilo se u cijeli svijet i svu Crkvu. Deseti tisuća molitvenih zajednica diljem svijeta neposredni su plod i odjek međugorskog fenomena. Te zajednice žive i šire međugorske poruke.

Zatim je tu i nebrojeno mnoštvo tiskanih glasila ili pak postaja na omrežju, potom mnoštvo slikovnih i filmskih zapisa koji kruže svijetom ili omrežjem te raznim suvremenim sredstvima priopćavanja. Marija je preko Međugorja postala najmoćniji, najsnažniji evangelizator, Marija se jednom čudesno očitovala i ovdje kao Zvezda evangelizacije, kao nekoč u Guadalupi od god. 1531. ili pak Lurd nakon 1858.

Marija je u osobi svima razumljiva Radosna poruka – Evandelje – poglavito za malene i siromahe. Komu se Isus najprije obratio na početku svoga djelovanja? Tko bijaše njegovo prvo slušateljstvo? „Galileja poganska“ (Mt 4, 15), veli Matej u svome Evandelju. Siromasi su to i rubni, obični ljudi, ratari i ribari, maleni i „svjetina koja ne poznaje Zakona“ (Iv 7, 49 – kako će svisoka reći vrhovi u Jeruzalemu), ali ti su maleni i prezreni željni Boga i slobode u svome svagdanu. Marija u svojoj osobi pretače u život Radosnu vijest, činite, kao na svadbi u Kani (usp. Iv 2, 1). Što bi danas bila Latinska Amerika bez Marijinih uka-

nade, kako veli sv. Pavao. Božanstvima se trebaju stalno prinositi žrtve da bi ih se umilostivilo, udobrovo-ljilo, smirilo, da ne planu gnjevom protiv ljudi. Koja samo razlika! Marija je blaga, mila, slatka Djeva, Majka milosrđa, sve naše ufanje, kako molimo svakodnevno još od ranoga srednjeg vijeka u spjevu Salve Regina. Njoj se možemo približiti, blagoj i nježnoj, za razliku od poganskih božanstava, poglavito onih u starome Meksiku, koja su bez razlike, i muška i ženska, imala demonske obrazine.

Posvuda u svijetu, na svim kontinentima, u svim zemljama do kojih je doprla Radosna vijest, Marija je blizu malenima i siromasima, potlačenima i obespravljenima. Njezin Magnificat – Veliča himan je prezrenih, siromaša i obespravljenih. Marija nas dovodi svomu Sinu, upoznaje nas s njime, Marija svim svojim bićem smjera prema Isusu. Što vam god rekne, činite, kao na svadbi u Kani (usp. Iv 2, 1). Što bi danas bila Latinska Amerika bez Marijinih uka-

Dvije tisuće godina svi smo mi kao Crkva svjedoci neposredne Marijine blizine koja potvrđuje ono što su primili kao svjedočanstvo apostoli, potom toliki sveci, mistici, vidioci.

jim bićem ona je u službi Evandelja, posreduje Evandelje i ona krajnje učinkovito evangelizira. Radosna vijest u osobi!

Posvuda, diljem svijeta, gdje god se ukorjenjuje Radosna vijest, Marija sudjeluje u inkulturaciji. Ne trebamo drugdje tražiti oblike ili načine inkulturacije, nego se zaputimo upravo Mariji. Prisjetimo se antičkoga doba i Efeza, onodobno stolnoga grada cijele Male Azije, u kome se nalazio hram božice Artemide, jedno od sedam antičkih svjetskih čudesa. Za pobune protiv apostola Pavla i suradnika,

prema Djelima apostolskim (Dj 19), sva je svjetina vikala kako je „velika Artemida Efeška“, koja je prikazivana u jezivu obliku s tisućama dojki kao hraniteljica ljudi. Protivnici znaju tvrditi kako je kršćanstvo zamijenilo Artemidu Blaženom Djivicom Marijom, novim kulturnim likom. Nije istina, nego je Marija potisnula to grozno pogansko božanstvo kao Bogorodicu. Paganstvo bijaše religija ispunjena i protkana strahom, bez

zanja malomu domorodcu sv. Juanu Diegu? Kakva samo inkulturacija, pomirba Europe i Amerike, bijele i crvene puti! Ukažala se kao Morenita, Tamnoputa, tamne, ni bijele ni crvene puti. Mogli bismo na zemaljskoj krugljici ucrtati i obilježiti marijanska mjestra, sastaviti zemljovid Marijinih svetišta. Ona su najmoćnija mjesta vjere i molitve, katoličkoga osjećaja i identiteta. Obični se vjernik identificira s Marijom, ona je za nas identifikacijska referentna točka, kao žena iz puka, malena, ponizna, skromna sluškinja Gospodnja.

Ako danas želimo otkriti nadu za Crkvu, bez oklijevanja možemo uprijeti prstom na marijanska svetišta. Ona su vrutci žive vode i vjere, željene obnove Crkve. I naši suvremeni, bez razlike, bogati ili siromasi, sekularizirani, otuđeni od vjere koji o vjeri malo ili ništa ne znaju, umiju barem jedno: Navratiti do Marijine slike ili kipa, zapaliti svijeću, uputiti vapaj prema nebu. Znaju, kod Majke su uvijek dobrodošli i zaštićeni.

Toliki iz čiste radoznalosti ili nutar-
nje potrebe, makar se ne smatraju
vjernicima, navrate u Međugorje. Pa
i oni koji nemaju pojma o vjeri ili
su inovjerci znaju jedno: U blizini te
dobre Majke čovjek ne osjeća strah,
osjeća se zaštićenim u njezinu okrilju
i pod njezinim plaštem.

U Crkvi smo suočeni s množi-
nom projekata, prijedloga, pisanoga
gradiva kojim se želi potaknuti na
vjersku obnovu. Na sve se strane
govori o reformama, novoj evange-
lizaciji, kuju se pastoralni planovi,
daju se smjernice na općoj i mjesnoj
razini. Isto je činio i biskup Tarbesa
pod čijom upravom bijaše Lurd god.
1858. Biskup je onodobno sa svojim
pastoralnim vijećima kovao planove,
dijelio zaduženja, preustrojavao župe.
Najednom, ukazuje se Lijepa Gospođa
koja ne mari mnogo za biskupove
nacrte. Ukazuje se u spilji. Zašto tu,
u blizini male rijeke? Zašto djevojčici
od 14 godina, siromašnoj, nepismenoj,
koja se ne razumije u katekizam,
koja ima u ruci samo krunicu i zna
nekoliko molitava? Dolazi Bernardica
zadahtana svomu župniku i govori o
ukazanjima prelijepo Gospođe. Svje-
doči pred župnikom kako joj je Lijepa
Gospođa rekla da je ona Bezgrješno
začeće. Trčeći ponavlja u sebi te riječi

koje joj je rekla Lijepa Gospođa, samo da ih ne zaboravi, nego prenese doslovce svomu župniku. S praga župnoga stana viče: Ja sam Bezgrješno začeće. Župniku je jasno da to nepismena djevojčica nije mogla sama od sebe izmisli-
ti. To su izvorne Marijine riječi.

Na sličan način (per analogiam) možemo zaključiti da je Marija svjedočeci govorila na Duhove te nakon Duhova apostolima i svjedocima Gospodinove proslave o tajnama svoga života u Nazaretu, Betlehemu, o Gabrijelu, Duhu, pastirima itd. Naša vjera nije mit ni apostolska izmišljotina. Vjerujemo da je Marija bila nazočna i na tzv. apostolskom saboru oko god. 50. u Jeruzalemu te još jednom vidjela učenike svoga Sina. Bila je presretna što se djelo njezina Sina silno i nezaustavljivo širi cijelim carstvom. Stoga evanđelist Luka u uvodniku svoga Evandelja svjedoči kako je krajnje pomno ('akribos' – s velikom akribijom) ispitao izvore i poredao u svoje velebno djelo. Crkva je preuzeila Marijino svjedočanstvo te svjedočanstvo apostola u svoje svete spise.

Na sličan je način postupila Marija i u Guadalupi 1531. Ta ukazanja bijahu 'inicijalno paljenje' za evangelizaciju Novoga svijeta. Marija je i tu u povoјima Crkve, ostavila je svoj lik, nerukotvoren, na tkanini od kaktusa, koje je vijek trajanja otprilike 20 godina. Otada će doskora pola tisućljeća i platno na kome se njezin lik upisao danas imati svojstva najljepše svile. Crkva je povjerovala svjedočanstvu male i nepismene Bernardice iz Lurda kamo godišnje hodočasti više od pet milijuna hodočasnika. Gotovo identično ponovilo se i u Fatimi, usred rata, 1917. trima pastirima.

I mi smo ovdje svjedoci slična slijeda događanja. U Lurd jedna svjedokinja, u Fatimi troje svjedoka, a u Bijakovićima šestero mladih. Šestero ne može u isti mah

nešto tvrditi, a onda poreći ili nijekati. Prijevara je s te strane isključena. Ali, da je sve ostalo samo kod njih šesteru, cijela bi stvar doskora zamrla, Međugorje ne bi postalo ono što je danas. Od samoga početka tisuće, potom desetci tisuća okupljali su se na mjestu prvih ukazanja, sve dok Udba nije zabranila pristup Podbrdu i Križevcu 12. kolovoza 1981., što je trajalo pune dvije godine. Zabranama unatoč nisu mogli zaustaviti rijeke hodočasnika prema Međugorju. Makar ti vjernici i hodočasnici nisu imali milost viđenja, ukazanja, imali su nutarnje pomazanje Duha Svetoga, imali su milost i sigurnost: Marija je tu, u svoj svojoj majčinskoj dobroti i nježnosti, sučuti i milosrđu. Na djelu je ono nutarnje osjetilo vjere kod vjernika, molitelja. Što vjerni puk moli, to i vjeruje. Nebrojeni hodoča-

snici svjedoci su toga. Zar bi pojedinci stotine puta prelijetali ocean i vodili grupe da nisu iskusili i vidjeli promjene kod ljudi? Pogotovo onih prvih godina dok na vlasti bijaše komunizam koji je htio sve ugušiti. Hodočašće je uвijek povezano sa stanovitim rizikom. Marija je i tu uzor, kao hodočasnica vjere na putu vjere. Kad je andeo od nje otišao, i ona je prepuštena svojoj vjeri, ne gledanju ni stalnim ekstazama.

Ono što Crkva vjeruje o Majci Božjoj, da je Djevica, da je Majka Božja, da je Bezgrješna i na nebo Uznesena, temelji se na njezinu osobno-mu svjedočenju koje nam prenosi vjera Crkve i vjerni svjedoci. Dvije tisuće godina svi smo mi kao Crkva svjedoci neposredne Marijine blizine koja potvrđuje ono što su primili

kao svjedočanstvo apostoli, potom toliki sveci, mistici, vidioci. Marija je u Fatimi poučila vidioce da mole na kraju svakoga 'desetka' kru-nice da Isus dovede u raj sve duše, osobito one kojima je najpotrebnije Božje milosrđe. Svednevice molimo ili pjevamo: Zdravo Kraljice, Majko milosrđa! U nje ćemo

pronaći milosrđe, milo-srce, ona nas uvodi u Gospodinovu školu jednostavnosti gdje prestaju nemiri, ratovi, svađe. Naš život nije ispisani operni libretto u kome se nalazi sve. Naš je život trajni hod, hodo-čašće ovom zemljom, putovanje, djelovanje, traženje, traganje za Božjim licem i smilovanjem. Bog je uвijek ispred nas, on nam dolazi ususret. U vjeri i nadi živimo, ne u gledanju.

Mirne duše i s punom odgovornošću smijemo tvrditi kako je danas za katolike i hrvatski puk na ovim prostorima Međugorje duhovno i vjersko žarište oko koga se okupljamo, prema kome svi težimo. Ono je postalo dio našega identiteta. Ne znam što bi bilo od nas kad ne bismo imali ovaj dar Neba u duhovnom, ali i gospodarskom smislu. Deseti su milijuna ljudi prošli ovim mjestom koje se neizbrisivo ucrtao na zemljovidu vjere i Katoličke Crkve. Naše nije napadati niti kritizirati komercijalizaciju Međugorja. I toga mora biti. Od komercijalizacije veliku dobit ubire i sami državni proračun. Naše je govoriti i svjedočiti o duhovnim plodovima, o plodovima te darovima Duha u Crkvi i svijetu. Ti su neporecivi. Predaleko bi nas odvelo nabranje svega dobrog i pozitivnog vezanog uz Međugorje. Vjerujemo, sve se bilježi u Božjim 'pismohranama', na nebesima. Za sve je pak zaslužna nebeska Majka, Zvijezda nove evangelizacije, kako je prozvana suvremeni pape. Na nama je trajno zahvaljivati i odgovarati Njezinu pozivu koji je zapravo opetovanje poziva Njezina Sina na obraćenje, promjenu života, promjenu nutrine i srca, bez čega nema ni promjene svijeta. To je poruka Međugorja suvremenom svijetu, svim ljudima dobre volje kao i vjernicima. Ponajprije samim župljanima koji su povijesni očevioci i svjedoci čudesnih zbivanja na ovim prostorima.

**Na djelu je ono
nutarnje osjetilo
vjere kod vjernika,
molitelja. Što
vjerni puk moli, to
i vjeruje. Nebrojeni
hodočasnici svjedoci
su toga. Zar bi
pojedinci stotine
puta prelijetali ocean
i vodili grupe da
nisu iskusili i vidjeli
promjene kod ljudi?**

PORUKA ZA SADAŠNJI TRENUAK

OBLJETNICA U OZRAČJU OSPORAVANJA

Među svetišтima u kojima se okuplja pobožni puk, slaveći Boga i hraneći svoju vjeru, najbrojnija su marijanska. Bez njih je nezamisliva kršćanska pučka pobožnost.

Foto Dani

MARIJA DANAS U CRKVI

Među svetišтima u kojima se okuplja pobožni puk, slaveći Boga i hraneći svoju vjeru, najbrojnija su marijanska. Bez njih je nezamisliva kršćanska pučka pobožnost. S druge strane, upravo ta marijanska svetišta imaju burnu povijest nastanka. Svejedno oslanjaju li se na ukazanja i privatne objave ili možda neko čudo što se dogodilo na Gospin zagovor, većina njih morala je proći fazu protivljenja i osporavanja, ne samo nevjernika već i takozvane službene Crkve. Najčešće je riječ o crkveno-političkom taktiziranju u odnosu na Crkvu moliteljicu koja prepoznaje Božji poticaj i slijedi ga (*sensus fidelium*). Tu fazu još uvijek proživljava i Međugorje. U ozračju nedavne histerije u medijima dočekana je 34. obljetnica ukazanja. To je dobar povod da ponovno postavimo pitanje Marijina mesta i uloge u životu današnje Crkve.

Jedan ugledni njemački kršćanski publicist, zamoljen da održi predavanje na tu temu, priznao je: „O Isusovoj

**FRA IVAN
DUGANDŽIĆ**

majci puno je teže nešto reći nego sam mislio. Zašto? ... Tko god želi o njoj govoriti, stoji pred tajnom... O njoj nam je malo toga poznato, ali to malo jest sve, i to u dvostrukom smislu riječi. U Svetom pismu ona je uvijek u pozadini, ali kad je potrebno s malo gesta reći nešto bitno, ona je tu. Ne izgovara puno riječi, ali u onima koje kaže toliko je toga sadržano, kao da želi našem vremenu u kojem se živi tako brzo i površno... dati kratak oblik božanske poruke. Marija je božanski mikročip za naše vrijeme...“ (Martin Lohmann)

Što znači „božanski mikročip za naše vrijeme“? Bez grijeha začeta, milosti puna i na nebu proslavljenja, Marija je doista mikročip Božjeg plana s čovjekom. Po njezinu uzoru i njezinim zagovorom čovjek treba ostvariti svoj povratak Bogu. Voljom svoga Sina, koji joj je s križa povjeroio svoju Crkvu (Jv 19, 26sl), Marija je u Crkvi preuzela proročku ulogu. Kao što su proroci u Starome zavjetu opominjali, poticali, hrabrili, tješili narod Božji i trajno ga

pozivali na obraćenje, tako je i Maria prisutna u Crkvi, s tom razlikom što ona svemu daje majčinsku crtu ljubavi i nježnosti. To potvrđuje i njezina poruka o 34. obljetnici ukazanja: „Draga djecol I danas mi Svevišnji daje milost da vas mogu ljubiti i pozivati na obraćenje“.

SVIJET BEZ BOGA - SVIJET BEZ ČOVJEKA

Današnji je čovjek, uz to što živi brzim i površnim životom, i vrlo zaboravan. Novosti od jučer već danas su stare jer ih potiskuje bujica novih događaja brzog i površnog života. To objašnjava tako velik broj Gospinih poruka koje su svaki put doista „kra-

čovječanstva? U svijetu bez Boga čovjek, umjesto da uživa u apsolutnoj slobodi, ubrzo postaje neprijatelj sam sebi i kao da želi da ljudski rod što prije nestane s lica zemlje. Na to je nedavno vrlo ozbiljno upozorio ugledni francuski filozof Rémi Brague, pozivajući se na G. Flauberta: „Odanovo neki sanjaju o svijetu koji će biti oslobođen čovjeka. Najstariji meni poznat dokaz za to nalazi se u jednom mladenačkom djelu Gustava Flauberta, koji sanja o kraju čovječanstva: ‘Tada će cvijeće rasti i cvjetati, a nijedna ga ruka neće slomiti. Rijeke će teći kroz livade okičene cvijećem. Priroda će biti slobodna, bez ljudi koji joj nanose nasilje. Ta vrsta će biti ugašena, budući da je od djetinje dobi bila prokleta.’“

Početkom prošloga stoljeća na sličan način o budućnosti i sudbini čovječanstva razmišlja i njemački pisac Alfred Döblin koji kao da gleda početak ostvarenja Flaubertova sna, „da će za pedeset godina zemlja izgledati bolje: Na livadama će se pojavit korov, ostan će samo još nešto kuća nastanjenih starim ljudima, ali ponovno će se pojavit divlje životinje; zemlja će se smiriti, opake ljudske vrste je nestalo. Cijeloj zemlji je potreban odmor, od čovjeka... Čovjek je pogrešna vrsta... Ljudskoj vrsti nema opstanka. Ona se uništava, ždere sama sebe.“

UVIJEK POTREBNO OBRAĆENJE

Nasuprot tim mračnim predviđanjima Gospa u Međgorju već 34 godine uvjerala da je mir moguć i da čovjek nije „prokleta vrsta“ koja mora nestati s lica zemlje, već je bio i ostao stvorene „na sliku Božju“ (usp. Post 1, 27), samo mora postati svjestan svoga dostojarstva i obnoviti ga. Zato uz njezin poziv na mir nerazdvojivo ide poziv na obraćenje, promjenu života, posvemašnje okretanje Bogu od kojega dolazi mir. I dok svaki pravi obračenik zanosno svjedoči o miru i radoći srca, onima koji poziv na obraćenje ne prihvataju i danas ostaje prorokova riječ: *Nema mira grešnicima! Govori Bog moj.* (Iz 57, 21)

Isto poručuje i Gospa u svojoj posljednjoj poruci: „Dječice, neka Bog bude vaše sutra, ne rat i nemir, ne tuga nego radost i mir mora zavladati u srcu svakog čovjeka, a bez Boga nikad mira ne ćete naći“. Tko se u prijetvornom taktiziranju svakodnevnih političkih dijaloga još usudi ovako proročki progovoriti o Bogu i čovjeku? Nije ovdje posrijedi nikakva Gospina prijetnja, već podsjećanje na žalosnu stvarnost svijeta bez Boga. A svoj poziv na povratak Bogu i molitvi popratila je majčinskim uvjerenjem da je s nama i da nas neizmerno ljubi.

Dok Sveti pismo trajno naglašava da su Božje zapovijedi put do mira i sreće, današnji čovjek ne želi slušati ni o kakvim zapovijedima, već želi biti posve sloboden i autonoman. Božje zapovijedi shvaćaju se kao ostatak prošlosti, kao nepotreban teret koji sputava čovjekovu slobodu. To govori o posvemašnjem nepoznavanju i naravi i smisla Božjih zapovijedi. One ne žele ograničiti, već naprotiv čuvati slobodu naroda Božjega u koju ga je Bog izveo iz Egipta, zemlje ropstva. Uz njihovo vršenje vezan je blagoslov, a uz nevršenje prokletstvo (Pnz 30, 1), a čovjek je uvijek slobodan da sam bira između jednog i drugog.

Izraelovi proroci bili su savjest svoga naroda. Trajno su podsjećali na Božje zapovijedi, štitili pravdu i siromaše, a oštro korili grešnike, pozivali ih na obraćenje i prijetili Božjom kaznom. Rijetko je koji prorok bio tako izravan i oštar kao Jeremija. Obraćajući se svima, od običnog puka do proraka i svećenika, on im u Božje ime predbacuje

kako olako ljeće ranu naroda mogu, vičući: ‘Mir! Mir! Ali mira nema’ (Jr 6, 14), da bi odmah vrlo oštrom riječima najavio kaznu za to: *Nek se postide što gnusobe počiniše, no oni više ne znaju što je stid, ne umiju se više crvenjeti. I zato će popadati s onima što padaju, srušit će se kad stanem kažnjavati.* (6, 15)

MOLITVOM DO MIRA

Zato Gospa još jednom podsjeća da se samo molitvom može do mira: „Dječice, zato vratite se Bogu i molitvi da bi vaše srce pjevalo s radošću“. Ponovno se susrećemo s Gospinom najčešćom porukom, pozivom na molitvu. Posve logično! Ako je Bog jedini izvor mira i ako čovjek čezne za mirom, logično je da ga očekuje i traži od Boga. A molitva je jedini ispravan čovjekov odnos s Bogom. Ona je ponajprije priznanje Božje uzvišenosti i svemogućnosti, ali istodobno i izraz vjernikova pouzdanja u Božju dobrotu i njegovu ljubav prema čovjeku i svim stvorenjima.

O tome nam najbolje govori hodočasnički psalam (Ps 122). Psalmist je stigao sa skupinom hodočasnika na cilj svoga puta. Stoji na vratima velebnog jeruzalemskog hrama, divi se njegovoj ljepoti koja ga poziva da slavi Jahvu čija slava stolje u hramu. Iako se to događa u vrijeme poslije povratka iz babilonskog sužanjstva, dakle u vrijeme kad Izrael ponovno živi u slobodi i miru, on osjeća potrebu uputiti Bogu molitvu za stvarni mir, pozivajući na tu molitvu i druge: *Molite za mir Jeruzalemov! Blago onima koji tebe ljube! Neka bude mir u zidinama tvojim i pokoj u tvojim palačama! Radi braće i prijatelja svojih klicat ču: Mir tebi!* (Ps 122, 6-8)

Ta molitva dolazi iz dubokog osobnog iskustva. Psalmist je doživio u svom osobnom životu što znači mir i spasenje od Boga, pa zahvalno kliče: *Samo je u njemu spasenje. Samo on je moja hrid i spasenje, utvrda moja: neću se pokolebiti.* (Ps 62, 2-3) To je mjesto i uloga Međugorja u današnjem svijetu. Dok drugi samo raspravljaju o miru i međusobno se optužuju za nemir, ovdje hodočasnici nalaze svoj mir s Bogom, sa samim sobom i s drugim čovjekom i nose ga u svijet. Zato je imao pravo veliki teolog Hans Urs von Balthasar kad je rekao da s obzirom na Međugorje vidi samo jedan problem: „Da Međugorje ne bude od crkve prepoznato.“

KAKO PROMIJEINTI DRUGE

U našoj je ljudskoj naravi želja mijenjati druge. Pritom vrlo dobro znamo što u drugih treba mijenjati. Jako je mnogo nedostataka u drugih za koje je naše oko izoštreno i koje smo uvijek spremni „opraviti“ i „dovesti u red“. Nevjerojatno je koliko bismo posla našli u popravljanju drugih.

FRA MARINKO
ŠAKOTA

„ŠTO TO RADIŠ, ZA BOGA MILOGA?“, REKOH MAJMUNU KAD SAM VIDIO KAKO JE IZ VODE IZVADIO RIBU I STAVIO JE NA DRVO.

„Spasio sam je da se ne utopi“, glasio je odgovor.

U drugima lako prepoznamo „neprijatelje“ koje treba uništiti, „razbojнике“ koje treba razotkriti ili „utopljenike“ koje treba spasiti, a sebe vidimo kao spasitelje svijeta.

Spremnost na mijenjanje drugih najbolje se osjeti u osoba koje su bliske, koje žive zajedno, koje rade na istom radnom mjestu ili se često susreću.

Uzmimo da jedna osoba stalno nešto prigovara drugoj. Prigovaranje je znak da ona vidi samo njezine mane i da joj pokušava „izvaditi trun iz oka“. Druga se pritom brani i uzvraca istom mjerom, stavljajući joj pred oči njezine pogreške. Ako je jedna nečim povrijedila drugu, svako malo to joj „nabija na nos“ i traži od nje da već jednom shvati da ju je povrijedila.

Što tu učiniti? Kako promijeniti situaciju?

U tom odnosu ne će biti promjene ako jedna osoba bude uporno zahtijevala da druga učini prvi korak,

da je zamoli za oproštenje, da se promijeni ili obrnuto. Tako svatko ostaje u svome „rovu“ i ratu nema kraja.

Mi obično čekamo da se drugi promijeni i mislimo: Kad se drugi promijeni (moja supruga, moj muž, moj susjed...) tada će biti mir, tada će sve biti dobro.

Gospa nas uči drukčijem stavu: „I danas vas pozivam na osobno obraćenje. Vi budite oni koji će se obraćati i svojim životom svjedočiti, ljubiti, praštati i unositi radost Uskrslog u ovom svijetu...“ (25. 8. 2008.) Nemoj, dakle, mijenjati druge nego sebe. Nemoj čekati da se drugi promijeni već najprije ti mijenjam sebe.

To je zapravo Isusovo pravilo izrečeno na drukčiji način. „Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svome ne opažaš? Ili kako možeš reći bratu svomu: ‘De da ti izvadim trun iz oka’, a eto brvna u oku tvom? Licemjere, izvadi najprije brvno iz oka svoga pa ćeš onda dobro vidjeti izvaditi trun iz oka bratova!“ (Mt 7, 3-5)

Primjer mijenjanja sebe, a ne drugih, daje nam sv. Leopold Bogdan Mandić: „Kao osmogodišnji dječak, učinio sam jedan propust koji tada nisam smatrao osobito velikim, a niti

Snimio Franjo Šusac

dan ne mislim drugačije. Sestra mi je prigovorila, a potom me odvela župniku da me opomene i kazni. Priznao sam mu svoju krivnju, a on mi je – nakon što me oštro prekrio – rekao neka kleknem usred crkve. Silno sam se ražalostio i razmišljao: Čemu tako oštro postupati s djetetom radi sitnoga propusta? Kad odrastem, želim postati svećenik, isповjednik, i dušama grješnika iskazivati veliko milosrđe i dobrotu.“

Umjesto da mijenja druge (župnika i sestru), Leopold je odlučio promijeniti se i u budućnosti postupati drukčije prema osobama koje grijese. Leopolda je zaboljelo ponašanje drugih, ali nije napravio kardinalnu pogrešku i zadržao ranu u sebi (jer bi u tom slučaju – naravno, nesvesno – u budućnosti postupao isto kao i oni), nego je – učeći na pogreškama drugih i izvlačeći pouku za sebe – bolno iskustvo pretvorio u životnu školu.

Gospa nije protiv toga da mijenjamo druge, ali želi da ta promjena proizlazi iz naše promjene.

Učitelj će učeniku: „Kakva je tvoja spoznaja, takvo će biti i tvoje djelovanje. Ono što trebaš mijenjati nije tvoje djelovanje nego tvoj način gledanja.“ Učenik: „Što trebam činiti da promijenim svoj način gledanja?“ Učitelj: „Ništa drugo nego razumjeti da je tvoje sadašnje gledanje prilično slabo.“

U pozadini našeg mijenjanja drugih u pravilu stoji sljepilo koje se očituje u iskrivljenom mišljenju da sam ja pravedan, a drugi grešan. Sljepilo rada zabludu i zaključak da nisam ja taj koji se treba mijenjati, nego da je drugi na potezu.

Leopolda je zaboljelo ponašanje drugih, ali nije zadržao ranu u sebi, nego je – učeći na pogreškama drugih i izvlačeći pouku za sebe – bolno iskustvo pretvorio u životnu školu.

Sve dok nismo slobodni i svjesni sebe, nemamo se pravo uplatiti u nečiji život, nemamo pravo mijenjati svijet. Naša namjera da mijenjamo druge bez vlastite svijesti mogla bi biti opasna jer bismo to mogli činiti svojevoljno, onako kako nama odgovara, iz svoga ponosa, iz svojih uvjerenja i shvaćanja i s varljivim osjećajima. Pogrješno je ako druge mijenjamo u ljutnji ili ako to činimo u ljubomori ili mržnji.

Kao primjer nudi nam se ženevski biskup sv. Franjo Saleški. Jednom, kad s propovjedaonicе svoje katedrale nije šedio grijeh lokalnog moćnika, taj je uvečer priredio galamu i lomljavu pod prozorom biskupova doma. Sv. Franjo Saleški cijelo je vrijeme šutio. Poslije je odgovorio dobronamjernicima koji su mu bili prigovorili šutnju: „Zahvaljujem Bogu što sam uspio šutjeti. Ja sam sklopio savez između svog srca i svog jezika: Kad mi je srce uzbuđeno, jezik mora šutjeti! Smije progovoriti tek kada je mirno. A u onom trenutku nisam bio nimalo miran.“

Želimo li mijenjati druge, trebamo to činiti iz ljubavi, a ne iz neprijateljstva; iz slobodna srca, a ne iz srca puna gorčine. Druge možemo mijenjati tek nakon što smo odstranili *balvan* (filtere) iz svoga srca.

PORUKA POD POVEĆALOM

DA SRCE PROPJEVA OD RADOSTI

Poruka od 25. lipnja 2015. na prvi pogled ne donosi ništa neobično i ništa novo. Naviknuli smo se na pojmove kao što su milost, obraćenje, rat, nemir, srce, mir, molitva, radost, ljubav... Pa ipak, kad poruku pogledamo pod povećalom, otkrit ćemo nešto što se pojavljuje rijetko i nešto što nam je rečeno prvi put.

LIDIJA PARIS

MOGLI BISMOS REĆI DA SE MEĐUGORSKE PORUKE NAJČEŠĆE SASTOJE OD PET NEJEDNAKIH DIJELOVA: UVJEK POČINUJU S DRAGA DJECO, NAKON ČEGA SLIJEDI UVODNA REČENICA. U sredini poruke nalazi se nešto što bismo mogli nazvati kulminacijom, onim dijelom koji najčešće sadrži ključnu poruku poruke, nakon čega slijedi još koja ohrabrujuća riječ i završna – uvijek ista – skromna zahvala: *Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.*

1. Draga djeco!
2. I danas mi Svevišnji daje milost da vas mogu ljubiti i pozivati na obraćenje.
3. Dječice, neka Bog bude vaše sutra, ne rat i nemir, ne tuga nego radost i mir mora zavladati u srcu svakog čovjeka, a bez Boga nikad mira ne ćete naći. Dječice, zato vratite se Bogu i molitvi da bi vaše srce pjevalo s radošću.
4. Ja sam s vama i ljubim vas neizmernom ljubavlju.
5. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.

NEŠTO RIJETKO... I NEŠTO NOVO

Poruke često govore o tome da je ovo vrijeme – vrijeme milosti i o milostima koje Bog nama daje, ali vrlo rijetko o milostima koje Bog

Duboka unutarnja radost o kojoj govori poruka je besplatan, katkada čak i nadnaravan Božji dar koji proizlazi iz prisnosti s Bogom u molitvi.

daje Mariji. Poruka kaže: *I danas mi Svevišnji daje milost da vas mogu ljubiti i pozivati na obraćenje.* U svim do sada zabilježenim porukama, nešto slično nalazimo samo dva puta: *I danas mi Svevišnji daje milost da sam s vama i da vas vodim prema obraćenju.* (25. kolovoza 2013.) *I Svevišnji mi daje milost da mogu biti još s vama i da vas vodim u molitvi prema putu mira.* (25. lipnja 2014.) Marija nas podsjeća da nije izvor nego primateljica milosti. U poruci nalazimo još nešto neobično, nešto što se pojavljuje po prvi put: srce koje pjeva s radošću, odnosno od radosti. U dosadašnjim porukama nikada se nije pojavio glagol *pjevati* niti da *srce pjeva*.

DA BI SRCE PROPJEVALO

S radošću ili od radosti? U porukama susrećemo mnoge nejasnoće te vrste... One predstavljaju pravi problem za prevoditelje, ali to je već drugo pitanje... Kako god okrenuli, poruke treba više živjeti, a manje o njima mozgati. Propjevati s radošću ili od radosti – svejedno. Glavno da srce pjeva. Često i prečesto čujemo ljudе koji se čude ili čak bune zbog nejasnoća u porukama. Izraz „pjevati s radošću“ ne postoji u hrvatskom. Spontano ćemo reći

ukazanja Kraljica Mira preko Marije Pavlović-Lunetti govor o miru. *Dječice, neka Bog bude vaše sutra, ne rat i nemir, ne tuga nego radost i mir mora zavladati u srcu svakog čovjeka, a bez Boga nikad mira ne ćete naći.* Na godišnjem ukazanju Ivanki Ivanović-Elez Gospa kaže samo: *Mir, mir, mir!* O kakvom to miru govorili Kraljica Mira?

Kad su počela međugorska ukazanja, svijet je bio čvrsto podijeljen na blokove. Iako su u zemljama istočnoga bloka izolirani disidenti podizali

va na mir u Međugorju, možda smo shvatili da nemir u ljudskim srcima izaziva ratove među državama...

Kako sačuvati mir srca u takvom nemirnom svijetu? *Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje. Neka se ne uzinemiruje vaše srce i neka se ne straši,* govorili Isus. (Iv 14, 27) Zašto Isus

Marija nas podsjeća da nije izvor nego primateljica milosti.

„pjevati od radosti“. Što reći? Prvo, da poruke prolaze kroz ljudski filter vidjelaca od kojih se, da bi bili autentični, ne traži poznавanje hrvatskog književnog jezika. Drugo, kad srce propjeva – s radošću ili od radosti – više se ne pita kako se to kaže. Duboka unutarnja radost o kojoj govori poruka je besplatan, katkada čak i nadnaravan Božji dar koji proizlazi iz prisnosti s Bogom u molitvi.

MIR - MEĐUGORSKI LAJTMOTIV

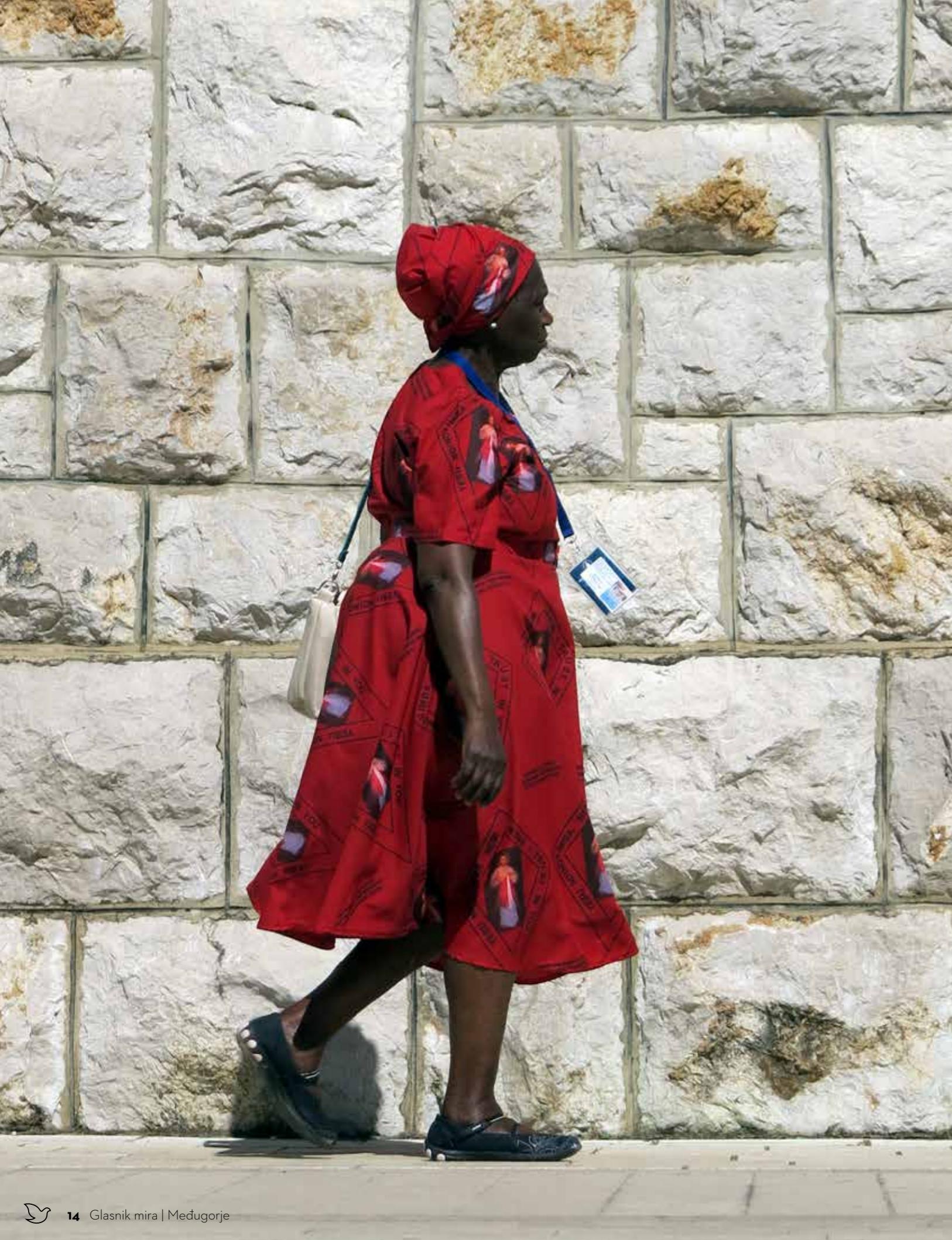
U srcu ove poruke nalazimo međugorski lajtmotiv: mir. Na dan obljetnice

valove, činilo se da su se stanovnici nekako pomirili sa sudbinom i u tim uvjetima organizirali svoj život na duge staze. Cinilo se da su dva bloka stabilno ušančena na svojim položajima i da će to potrajati... S padom Zida nastala je nova nestabilnost. Prolijeva se krv na ulicama, livadama, u poljima i na brdima... i danas, posve blizu nas, u Ukrajini... S pojavom organiziranog međunarodnog terorizma pojavila se nova nesigurnost koja dopire sve do kućnoga praga i izaziva neizvjesnost i strah. Tek desetak ili dvadesetak godina poslije prvog pozi-

naljala tu razliku između mira koji on daje i mira koji svijet daje? Otkad je svijeta i vijeka, postojali su sukobi i ratovi... Je li moguće da mir na ovom svijetu nije moguć? Je li moguće da je Božji mir moguć samo u dvije situacije: u vječnosti Kraljevstva Božjega i u srcu pojedinog čovjeka?

Psalam 85 (84) zove se i *Molitva za mir*. On kaže: *Ljubav će se i Istina sastati, Pravda i Mir zagrliti.* Ljubav, istina, pravda i mir su nedjeljivi. Ljubav bez istine je lažna i manipulativna. Istina bez ljubavi može biti okrutna. Pravda bez ljubavi je nemilosrdna. Pravda koja ne počiva na istini nije pravedna. Tek kad se ljubav i istina sastanu, pravda i mir mogu se zagrliti.

Svatko bi mogao početi od sebe. Možda bismo se toga mogli sjetiti i kada jedni drugima na misi pružamo znak mira...

S FRA SLAVKOM BARBARIĆEM U GOSPOINOJ ŠKOLI

VJERA I STRAH

Čovjek današnjeg vremena razvio je mnoge i razne tehnike za nadvladavanje straha. No, unatoč tome strah i dalje postoji, a u nekim segmentima možda je čak i jači nego u nedavnoj prošlosti.

FRA MARINKO
ŠAKOTA

NA POSEBAN NAČIN STRAH OSJEĆAJU LJUDI

KOJI NE VJERUJU U BOGA.

„Danas se mnogo govori o egzistencijalnom strahu koji je duboko povezan s nevjerojanjem. U iskustvu svoje prolaznosti, čovjek – nevjernik ne može naći snage da pobijedi strah. Kako bi i mogao, ako je uvjeren da se sve završava u nestanku koji dolazi sa smrću?“

Možemo razumjeti da ljudi koji ne vjeruju imaju straha, no kako shvatiti strah u vjernika? Zar strah u vjernika nije u kontradikciji s vjerom? Zar nije negiranje vjere?

Strah u vjernika uvijek je „znak da srce nije otvoreno, odnosno da se ne molimo i da se u molitvi ne otvaramo Bogu, da ne vjerujemo Bogu nego nas vode naša negativna iskustva s nama samima i s drugim ljudima.“

Što vjerniku može pomoći da se oslobodi straha? „Onaj tko u svome srcu ima vjeru i povjerenje, oslobođen je straha i ima snage i odvažnosti predati svoju prošlost u neizmjerno Božje milosrđe, svoju budućnost u Božju providnost, a u sadašnjem trenutku činiti dobro ne očekujući odmah nagrade – bilo od ljudi bilo od Boga.“

Vjera u Božju nazočnost ključna je pomoć u oslobođanju od straha, a tomu nas uči iskustvo djece. „Najbolji lijek protiv straha je nazočnost nekoga za koga znamo da nas voli i da je spremjanštiti nas. To se najbolje vidi kod djece. Koliko smo puta kao djeca plakali samo zato što nismo znali gdje su majka ili otac ili netko od odraslih. Kad smo čuli glas: ‘Ovdje sam, ne boj se i ne plači!’ pobjeđivali smo strah.“

Dakle, „kad čovjek vjeruje da ga na drugoj strani čeka dobar Bog koji ga voli, onda će pobijediti strah. I još više, kad čovjek zna da je Bog uvijek nazočan, u svakoj situaciji, a pogotovo tamo gdje je on sam nemoćan, onda će moći živjeti mirno i radosno. Zato se Bog predstavlja kao Bog Emanuel – Bog s nama. U Svetom pismu poziv *Ne boj se!* ponavlja se 365 puta! Nije Isus slučajno nakon uskrsnuća izgovarao upravo riječi: *Mir Tebi! Ja sam! Ne boj se!*“

Strah nerijetko dolazi od osjećaja krivnje zbog vlastitih grijeha. „U pobjeđivanju straha stoga je važno vjerovati da nam Bog opraviči i da imamo snage tražiti oproštenje i od Boga i od ljudi. Dok to ne učinimo, strah ostaje.“

Duboko povjerenje u Boga, zatim rad na slobodi srca, a posebno molitva za čvrstu vjeru pomažu da se oslo-

bodimo straha. „Zato Marija i može reći: ‘Tko moli ne boji se budućnosti’, jer tko moli predaje svoju prošlost i sadašnjost i budućnost u ruke Očeve, koji je vladar vremena i prostora i koji nas pozna i ljubi. A to je zapravo vjera – predati srce, sav život Bogu.“

Brižljivo njegovan duhovni život, u molitvi i sakramentima, pomaže nam u oslobođanju od straha. „Bog ne želi da čovjek živi u strahu jer čovjeku nije dobro kad se boji. Koliko puta je Isus ponovio upravo ove riječi: ‘Ne boj se!’ ‘Zašto ste se preplašili, malovjerni?’ Zato nam Marija i može reći: ‘Tko moli, ne boji se’, jer je molitva susret s Bogom. Zato su svi sakramenti pomoći da se oslobođimo straha, a posebno sakrament pomirenja, jer

Onaj tko u svome srcu ima vjeru i povjerenje, oslobođen je straha i ima snage i odvažnosti predati svoju prošlost u neizmjerno Božje milosrđe, svoju budućnost u Božju providnost, a u sadašnjem trenutku činiti dobro ne očekujući odmah nagrade – bilo od ljudi bilo od Boga.

znademo da nam Bog preko svećenika prašta i izmiruje se s njim. Mir se vraća, strah odlazi.“

Možda nismo ni (dovoljno) svjesni koliko je Marijina nazočnost među nama od iznimne važnosti za našu vjeru i time pomoći u oslobođanju od straha. „Marija nas takoder upozorava da ne zaboravimo da je ona s nama. Njezina nazočnost je neprocjenjiva milost i dar i pomoći da se oslobođimo straha. U Svetom pismu se često poziva vjernike da ne zaborave djela Gospodnjia. Tko zaboravlja njegovu ljubav i dobrotu i milosrđe, otvara velika vrata strahu i nepovjerenju. Tko je zaboravio da je svaki lijepi dan dar Božji, u jednom teškom danu može biti lako slomljen! Marijina nazočnost i ljubav, kojom nas sve ljubi, daju nam sigurnost i oslobođaju nas od straha.“

SLOVO HODOČAŠĆENJU

Živimo u vremenu zaborava. Ne trudimo se oko temeljnih vjerskih zasada. Naši nam mladi do ispita zrelosti 'odslušaju' otprilike petsto sati vjeronauka, što u školi, što u župnom vjeronauku, pripremajući se za sakramente kršćanske inicijacije, i nakon primljena sakramenta potvrde, koji bi trebao biti zbiljska potvrda kršćanske zrelosti i dostačnoga vjerskoga znanja, upućenosti u temeljne kršćanske zasade, iznenadimo se kad vidimo da su ti isti mladi nerijetko pravi duhovni bogalji, vjerski nepismeni, da malo ili gotovo ništa ne znaju o svojoj vjeri.

FRA TOMISLAV
PERVAN

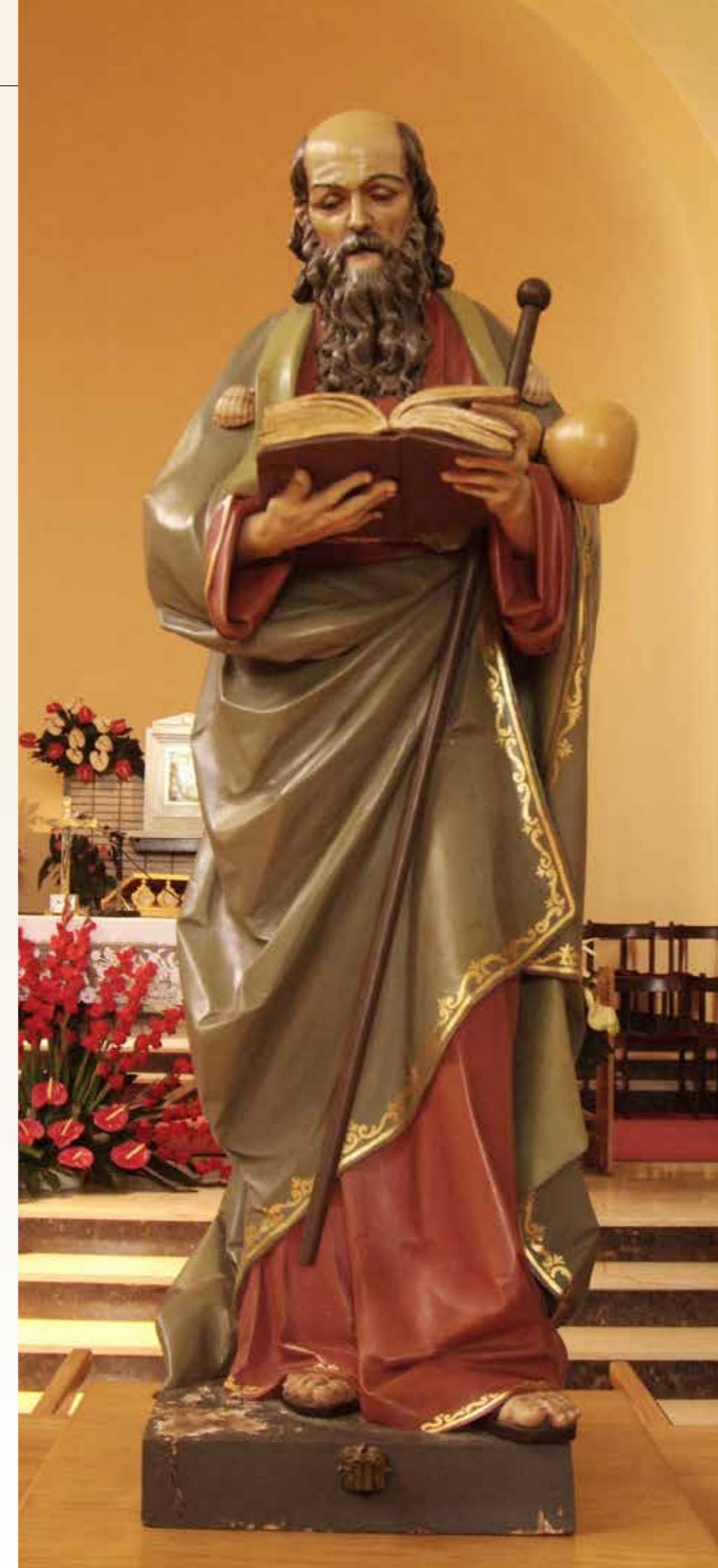
PREPOSTAVLJALI SMO DA ĆE DRUKČIJE BITI OVDJE U MEĐUGORJU KOJE JE VIŠE OD 34 GODINE U ŽARIŠTU VJERSKOGA DOGAĐANJA; OVAMO SE GODIMICE SLJEVAJU MILIJUNI HODOČASNICKA ZBOG OZRAČJA U KOME ŽIVIMO. Do sada je prošlo Međugorjem oko milijun svećenika, nudiće je i nudi se toliko duhovnih sadržaja, molitava, euharistijskih klanjanja. Čini se kao da sve to prolazi neopazice pored nas, kao voda koja otklizi niz kamen, ne prodrući u srž. Kamen ostaje kamen makar bio i u vodi. Iz dana u dan imamo sve više hodočasnika, ali to za nas nisu više hodočasnici, nego gosti, od kojih ćemo ubrati novce.

Da, upamtim dobro tu riječ: Hodočasnika! Međugorje je mjesto hodočašćenja i hodočasnika. Hodočasnici nije 'gost', nije 'turist', nije ni 'vjerski turist'. Ovdje se stalno i jedino govorи o 'gostima'. Koliko 'gostiju' možeš smjestiti itd.? Svjetovni mediji govore i pišu o 'vjerskom turizmu', o Međugorju kao 'top destinaciji'. Ali ono što se ovdje u Međugorju odvija

nije nikakav 'vjerski turizam'. Da bi to bilo, trebalo bi Međugorje biti preplavljen religijskim sadržajima i gradevnim znamenitostima, poput Rima, Firenze, Pariza: Imati kakvu starodrevnu gotsku prvostolnicu, opatiju ili stari samostan, kakve iskopine, umjetnine ili umjetnike koji su ostavili svoj rukopis. Trebalo bi imati ugodu za dušu i oči. Ne, nego smo ovdje preplavljeni jeftinim religijskim kićem bez ikakve vrijednosti, *made in China* uradcima i lošim imitatima nečega što bi trebalo biti 'vjersko' ili 'sveto'.

Ljudi što dolaze u Međugorje nisu 'gosti' ni 'turisti', nego 'hodočasnici'. Osobe koje traže Boga, koje traže snagu, utjehu, smisao, nadu, osobe koje imaju svoje duhovne, duševne i tjelesne potrebe. Ljudi u potrebi. Upravo kao oni koji su se okupljali oko Isusa. Kad bi Isus danas hodio ovom Zemljom, u svojoj fizičkoj pojavnosti, te kad bi danas među nama činio ono što je onda činio, ne bi silazio s naslovnicu novina, portala, tv-zaslona. I ljudi bi i danas kao što su činili onodobno hrili tomu iscjelitelju,

čudotvorcu, pomoćniku, uskrisitelju. Hodočasnici je osoba koja hodom Boga časti, koja hodom vjeruje, nuda se i ljubi. Hodočasnici je osoba koja iza sebe želi ostaviti prošlost i zapućuje se prema cilju, zavičaju duha. Makar imao u svome mjestu velebnu crkvu ili kapelicu iza ugla ulice, on iskoračuje iz svoga svagdana i traži toplinu, srce, ozračje gdje može izreći sebe, izlijevati dušu i srce, svoje potrebe. Hodočasnici je poput ptice selice. Za najave prohладnih dana i mjeseci one se spremaju za daleki let, u tople krajeve, gdje mogu prezimeti. Njih 'navigacija' u njihovim malim mozgovima, u kojima su se 'ugravirale' zvijezde i zvijezda tisućama godina, sigurno vodi i navodi nepogrješivom točnošću u predjele gdje mogu sigurno prezimeti. Slično je i s hodočasnikom. On iskoračuje iz hladnoće svagdana, svagdanjih obveza, želi se istrgnuti iz zamornoga ritma i stresa; u potrazi je za mjestom gdje mu je toplo oko srca i duše, gdje se može odmoriti i 'namoliti', gdje može s drugima doslovce srasti i osjećati se jedno i zajedno.

Ljudi što dolaze u Međugorje nisu 'gosti' ni 'turisti', nego 'hodočasnici'. Osobe koje traže Boga, koje traže snagu, utjehu, smisao, nadu, osobe koje imaju svoje duhovne, duševne i tjelesne potrebe. Ljudi u potrebi.

U tom pogledu poučan je film „Moj put“ – „The Way“ s američkim glumcem M. Sheenom u naslovnoj ulozi. Prema filmskoj radnji zapućuje se on iz Pirineja prema Santiago de Compostela, kao hodočasnici. Na putu susreće čudne likove i sudbine. Svatko ima i priču svoju priču i biografiju, potrebe i želje. Koliko osoba, toliko biografija i životnih promašaja i pokušaja osmislići život. Svi žele stići do cilja, na 'kraj svijeta' (finis terrae), do Sv. Jakova, kao hodočasnici u potrazi za Bogom, smislom, zajedništvom.

Njemački je pjesnik Goethe rekao da su suvremenu Europu stvorila hodočašćenja, ponajprije u Jeruzalem, potom Rim i Santiago de Compostela. Nedvojbeno, daleka mjesta poput Santiago de Compostela svojim tisućljetnim postojanjem zbole nam, daleko zornije od drugih mesta, o europskom identitetu. To je drevno utočište i zavičaj duše i srca na kraju kontinenta zvana Europa. Danas mnogi hodočaste tzv. Jakovljevim putovima u Santiago. Postalo je to moda, bijeg od stresa i hektike svagdana u smireni hod i premišljanje vlastitoga životnoga puta, put na kome se susreću i danas mnoge nacije kao pripadnici jedinstvenoga europskoga kulturnoga kruga. Europa je, kao što rekosmo, nastala i kao plod hodočašćenja od ranoga srednjeg vijeka. Ono bijaše značajan element u promicanju međusobnoga razumijevanja europskih naroda, Latina, Germana, Kelta, Slavena, Anglosaksonaca. Eurom se poput paukove mreže protežu Jakovljevi putovi koji se slijevaju u jedan veliki put, od Pamplone do Santiaga. Ti su putovi stariji od suvremenih nacionalnih država, tijekom stoljeća ljudi su se na tim putovima susretali, razmjenjivali mišljenja, ideje, znanja, iskustva.

Hodočašće sv. Jakovu Starijem u Santiago bijaše u početku kršćanski odgovor na agresivno širenje islama prema Europi. Ni osamdeset godina nije prošlo od Muhamedove smrti, a već je više od dvije trećine Pirinejskoga poluotoka bilo pod islamskom vlašću. God. 711. Arapi su hametice porazili trupe kralja Roderika i držali su veliki dio Španjolske više od 750 godina pod

Do sada je prošlo Međugorjem oko milijun svećenika, nudeno je i nudi se toliko duhovnih sadržaja, molitava, euharistijskih klanjanja. Čini se kao da sve to prolazi neopazice pored nas, kao voda koja otklizi niz kamen, ne prodirući u srž.

svojom vlašću. Karlo Martel je god. 732. u bitci kod Toursa i Poitiersa zaustavio Arape, a god. 846. saracenska je flota doprla Tiberom uzvodno do Rima, opustošila grad, apostolske grobove; cijela je Europa bila u opasnosti postati dijelom islamskoga nepobjediva kalifata. U tome je gotovo sudbinskom stanju na krajnjem zapadu čudesno otkriven grob apostola Jakova. Drevni su hodočasnici u bijegu pred islamskim osvajačima iz Aleksandrije sa sobom ponijeli zemne ostatke Gospodnjega učenika. Činilo se da se na nebu pojavila zvijezda nove nade, i u to doba, u 9. stoljeću, sežu prva hodočašćenja svetom Jakovu. Rijeke su se hodočasnika namjestio u oslojeni Jeruzalem zapućivale na drugi kraj svijeta, tzv. finis terrae, 'kraj svijeta', gdje se sljubljuju Atlantik i Europa.

Nakon munjevitih arapskih osvajanja s Jakovljevu je groba otočela stoljetna žila borba i postupno vraćanje Pirinejskoga poluotoka pod kršćansku vlast. Trajalo je to punih 770 godina. Hodočašćenja sv. Jakovu su se množila, usput su podizane crkve, Španjolci su stoljećima išli u borbu protiv muslimana s uzvikom *Santiago*, *Santiago*. Bijaše to prethodnica križarskim vojnama koje su imale cilj oslobođiti sveća mjesta. Nakon otkrića Apostolova groba okončan je slavodobitni pohod kalifa koji su sve do tada rušili kršćanske vlade – poput kula od karata. Iz Santiaga je suzbijana moć muslimana upravo kao što je iz Washingtona deseljećima suzbijano širenje komunizma. Santiago je postao kršćanskog Mekom, kako ga prozvaše arapski povjesničari. Za kršćane Santiago je postao zapadni Jeruzalem, magnet za europske narode, a Španjolska je prozvana Jakovljevom Zemljom. Europski Zapad prozvan je Jakovljevim kontinentom. Santiago je postao integrativnim čimbenikom, a Nijemci i Poljaci udružili su se u otporu mongolskom nadiranju u Europu. Sve to zvuči kao veliko čudo.

Put u Santiago – hodočašće svetom Jakovu – bijaše u europskom srednjem vijeku okosnica i kralježnica, mlijeca staza koja je hraniла ljude, umjetnosti, obrte, znanje. Kad pogledamo mrežu Jakovljevih putova, isprepletenu, nalik je to europskom krvotoku koji je hranio Europu iz Santiaga. Od Pamplone do Santiaga imamo glavnu arteriju – žilu kucavicu. Oko tih putova ispreplele su se romanske i gotske katedrale, bolnice, prihvatališta, svratišta, sustav hotela i gostonica, cesta i mostova, naprosto, danas prepoznatljiva europska kultura i arhitektura. Jedna je velika brazda zaorana europskim kontinentom, utrta, uzorana nogama milijuna hodočasnika. Nijedan drugi put kao Jakovljev nije do sada u povijesti snažnije promicao europsku integraciju.

Putovi prema Santigu i dan-danas pripovijedaju da je Europa onđe gdje počivaju zemni ostaci apostola i svetaca. Oni su u temeljima današnje Europe. Nisu dugi trajala robovanja drugim religijama ili ideologijama. Europa je onodobno sa sebe zbaciла islam, u minulom stoljeću fašizam, nacizam i komunizam. Danas je ona ponovno misijsko područje. Jedva ga možemo zvati kršćanskim kontinentom. Ali nije postao nevjernički. Čovjek današnjice također vjeruje. Pa i ateist mora vjerovati da ne postoje ni Bog ni istina. To je njegova vjera u nevjeri.

I agnostik mora vjerovati da ne možemo spoznati što se krije ili razastire iza našega životnoga obzora. Češnja i nada su čovjekove konstante, kao što to zorno očituje i suvremenno hodočašće. Jedva se ono dade usporediti s onodobnim, ali je i današnji čovjek hodočasnik. Hodočasnik istine. U svim povijesnim previranjima čini se da je poruka iz Santiaga – ali i Međugorja – nešto kao čvrsta hrid u protoku vremena.

Upravo je tu u Santigu sv. Ivan Pavao II. 1982. uzviknuo svojim sonornim, slavenskim glasom: *Stara Europa, obrati se! Otkrij sebe ponovo!* Papa je doslovce rekao: „Ja, Ivan Pavao, sin poljskoga naroda koji se oduvijek na temelju svoga iskona, svoje tradicije, svoje kulture i svojih životnih poveznica smatra europskim; slavenski među Latinima, latinski među Slave-nima, ja, nasljednik Petrov na Rimskoj stolici, Stolici koju je Krist htio podići

u Europi te koju On ljubi zbog njezina nastojanja oko širenja kršćanstva u cijelome svijetu, ja, Biskup Rima i Pastir sveopće Crkve, dovikujem iz Santiaga tebi, stara Europa, s gorljivom ljubavlju: Otkrij svoje korijene, pronađi samu sebe! Budi ponovno ono što jesi! Sjeti se svojih početaka! Oživi svoje žilje, svoje korijenje! Počni iznova živjeti one prave vrijednosti koje su učinile tvoju povijest slavnom, i učini svoju prisutnost na drugim kontinentima blagoslovljennom! Sagradi iznova svoje duhovno jedinstvo u ozračju punoga poštovanja spram drugih religija i istinskih sloboda! Podaj caru carevo, Bogu Božje! Ponosna spram svojih postignuća ne zaboravi mogućnosti negativnih posljedica! Ne žalosti se zbog količinskoga gubitka svoje veličine u svijetu ili zbog socijalnih i kulturno-ističkih kriza koje se kroza te provlače. Još uvijek si kadra biti svjetionikom civilizacije i poticaj napretku u svijetu. Drugi kontinenti upiru svoj pogled prema tebi i nadaju se čuti od tebe Jakovljev odgovor što ga je dao Gospodinu Kristu: 'Da, to ja mogu'“.

Tvrđilo se da Europa seže dokle sežu gotske katedrale. To je preusko poimanje. Europa je veća, prostranija. Europa se stalno borila za svoj identitet. Papa je jasno rekao: *Europani, ti si svjetionik civilizacije! Poticaj za napredak cijelog svijeta.* Bilo je to 9. studenoga 1982., sedam godina prije pada Berlinskog zida. Pao je taj zid kao nekoć jerihonske zidine, na zvuk trublja slobode. Izrekao je te riječi usred hladnog rata, u trenutku uspostavljanja vojne diktature u Poljskoj, zabrane sindikata, kad je Europu od Baltika do Jadrana razdvajao željezni zastor, bodljikava žica s visokim naponom. Izrekao je te riječi u trenutku kad se činilo da u Europi živimo na dva planeta.

Danas, četvrt stoljeća nakon pada Berlinskog zida malo se tko usudi ponoviti to što je izrekao poljski domoljub i građanin cijelog svijeta, sveti Karol Wojtyla. Nakon procesa ujedinjenja i pada komunizma obuzeo nas je nekakav čudan povijesni zaborav, pri čemu se sve manje usuđujemo dati odgovor na temeljna pitanja, odakle dolazimo, tko smo i kamo idemo. Hodočasnička mjesta i velika svetišta daju nam odgovor. Ona su zemljovid vjere i nade na Plavom planetu.

MEĐUNARODNI MOLITVENI FESTIVAL MLADIH

Međugorje, 31. 7. – 6. 8. 2015.

MIR VAMA!

Snimila Lidija Paršić

PETAK, 31. 7. 2015.

18.00 Molitva krunice
19.00 SVEĆANO OTVARANJE
MLADIFESTA
Euharistija
21.00 Klanjanje pred Presvetim

SUBOTA, 1. 8. 2015.

06.00 Krunica na Podbrdu kod Gospina kipa
09.00 Molitva
Kateheza
Svjedočanstva

12.00 Andeo Gospodnjii
Predah

16.00 Svjedočanstva
18.00 Krunica
19.00 Euharistija
20.30 Klanjanje pred Presvetim i blagoslov svećenika među narodom

UTORAK, 4. 8. 2015.
09.00 Molitva
Kateheza
Svjedočanstva
12.00 Andeo Gospodnjii
Predah

16.00 Svjedočanstva
18.00 Krunica
19.00 Euharistija
20.30 Meditacija sa svjećama i molitva pred križem

NEDJELJA, 2. 8. 2015.
Prijepodne – mise po jezičnim skupinama

16.00 Svjedočanstva
18.00 Krunica
19.00 Euharistija
20.30 Procesija s Gospinim kipom zatim klanjanje pred Presvetim

SRIJEDA, 5. 8. 2015.
09.00 Molitva
Kateheza
Svjedočanstva
12.00 Andeo Gospodnjii

PONEDJELJAK, 3. 8. 2015.

09.00 Molitva
Kateheza
Svjedočanstva
12.00 Andeo Gospodnjii
Predah

16.00 Svjedočanstva
18.00 Krunica
19.00 Euharistija
20.30 Klanjanje pred Presvetim i blagoslov svećenika među narodom

UTORAK, 4. 8. 2015.
09.00 Molitva
Kateheza
Svjedočanstva
12.00 Andeo Gospodnjii
Predah

16.00 Svjedočanstva Cenacolo
18.00 Krunica
19.00 Euharistija
21.15 Predstava zajednice Cenacolo: CREDO

16.00 Svjedočanstva
18.00 Krunica
19.00 Euharistija
20.30 Predstava zajednice Cenacolo: CREDO

16.00 Svjedočanstva
18.00 Krunica
19.00 Euharistija
21.15 Predstava zajednice Cenacolo: CREDO

16.00 Svjedočanstva
18.00 Krunica
19.00 Euharistija
20.30 Procesija s Gospinim kipom zatim klanjanje pred Presvetim

SRIJEDA, 5. 8. 2015.
09.00 Molitva
Kateheza
Svjedočanstva
12.00 Andeo Gospodnjii

**26.
MLADIFEST
MEĐUGORJE, 2015.**

Predah
16.00 Svjedočanstva
18.00 Krunica
19.00 Euharistija
20.30 Klanjanje pred Presvetim
21.30 POSLANJE
Oproštaj uz pjesmu

ČETVRTAK, 6. 8. 2015.
Uspon privatno
05.00 Sv. misa na Križevcu

Napomene

- Ponijeti sa sobom mali radio s FM frekvencijom i slušalice, Bibliju, suncobran.
- Skupine koje će sudjelovati na Mladifestu neka ne planiraju druge programe.
- Za vrijeme trajanja susreta mladih (osim u nedjelju) ne će biti sv. misa za hodočasnike tijekom prijepodneva. Svi će hodočasnici dolaziti na sv. misu navečer, zajedno s mladima.
- Za cijelo vrijeme Mladesta osiguran je simultani prijevod na Hrvatski, English, Italiano, Deutsch, Français, Español, Portugues, Polski, Slovensky SK, Slovenski SLO, Magyar, Română, Ruski, Česky, Korean, Arabic, Chinese Mandarin, Chinese Cantonese.

Četvrti međunarodno hodočašće za osobe s invaliditetom

U ZNAKU MALENOSTI

Tko je u Marijinoj školi i tko živi njezine poruke, od svog života stvara prekrasnu melodiju koja se prenosi i sluša srcem. Ovi su dani hodočašća bili dani slušanja različitih melodija koje su svirale u Gospinom tonalitetu ljubavi! U svijetu u kojem slušanje postaje tako teško, u svijetu slika i buke, bio je pravi blagoslov živjeti ovo bogatstvo malenosti!

PAULA TOMIĆ

U NEDJELJU 14. LIPNJA NA ŽUPNOJ SV. MISI U TIH ZAVRŠILO JE ČETVRTO MEĐUNARODNO HODOČAŠĆE ZA OSOBE S INVALIDITETOM U MARIJINOJ ŠKOLI. Oko 1 500 sudionika hodočašća s prisutnim župljanima zahvalilo je Bogu na svim primjenim milostima koje su stizale „direktно s Neba“ i na onima koje su stizale „preko konkretnih djela ljubavi“ koja su bila vidljiva na svakom koraku.

Ovo je hodočašće nastalo od malog broja hodočasnika koje je dovela s. Rastislava Ralovsky, a zatim se –

zahvaljujući župljanima koji ih besplatno primaju – pretvorilo u veliko stablo zajedništva za više od 1 500 sudionika iz Hrvatske, Slovenije, Poljske, Ukrajine, Latvije, Slovačke, Italije i BiH i oko 110 obitelji domaćina.

FESTIVAL MALENOSTI

Za dane Četvrtog međunarodnog hodočašća za osobe s invaliditetom od 11. do 14. lipnja 2015. doista možemo reći da su bili „festival malenosti“ – pravi „Malifest“. Bili su to dani u kojima se snažno očitovala i snaga molitve na koju nas Gospa neprestano poziva: svi su se sudionici hodo-

čašća, naime, pripremali devetnicom Božanskom Milosrdu za „uspjeh“ hodočašća. Njihova je molitva urodila plodom jer se na svakom koraku Božja milost očitovala u ljudskoj ne-savršenosti: sve se stizalo iako je sve kasnilo, puno se improviziralo, a sve se ispunilo, grijesilo se, ali grješke su se oprštale i pokrivale ljubavlju... Ništa nije bilo savršeno, ali je tako izgledalo onima koji su imali čiste oči, čisto srce i jednostavnu želju za zajedništvom.

Sve je bilo u znaku malenosti: sam početak hodočašća i večernji program u četvrtak, pozdravi domaćina fra Marinka Šakote u ime Župnog ureda, načelnika Ine Jerkića u ime općine Čitluk, Jasne Vasilj u ime udruge Susret i Paule Tomić u ime Majčinu sela, a napose jednostavno, srdačno i spontano predstavljanje samih hodočasnika.

Gospa uvijek iznenadi. Iznenadi kroz snagu koja se otkrije u žrtvi. Žrtvi teško pokretnih da se ipak uspnu k njoj. Žrtvi volontera koji su im pomagali. Žrtvi momaka iz Cenacola koji su iznijeli i snijeli više od dvadeset hodočasnika.

Snimio Mateo Ivanković

Snimio Mateo Ivanković

ZAJEDNIŠTVO SRDACA

Petak popodne prošao je u veseloj i jednostavnoj atmosferi glazbene radiionice u Majčinu selu. Smiren ritam druženja opet je pokazao kako je za sve osobe s invaliditetom najvažniji osjećaj zajedništva srca. Hlad Vrta sv. Franje pružio je okrilje molitvi križnog puta koji je predvodio don Jozo Mužić iz Splita. Jednostavne meditacije Isusova križnog puta podudarale su se s mukom, žrtvom i patnjom sudionika i njihovih roditelja. Nigdje se nije čula kritika ni gundanje... Lica su zračila radošću koja proizlazi iz nevelikih prohtjeva i velike zahvalnosti za najmanji trud i pažnju jednih prema drugima.

Molitva na Podbrdu je priča sama za sebe. Gospa uvijek iznenadi. Iznenadi kroz snagu koja se otkrije u žrtvi. Žrtvi teško pokretnih da se ipak uspnu k njoj. Žrtvi volontera koji su im pomagali. Žrtvi momaka iz Cenacola koji su iznijeli i snijeli više od dvadeset hodočasnika. Žrtvi molitve krunice pod vrelinom sunca koju je s prekrasnim meditacijama vodila s. Rastislava. Nema ljudskog

objašnjenja za ova velika djela koja se stvaraju u malenosti predanja i snazi duha koja ostaje. Ova Gospina škola malenosti nastavila se i kroz popodnevno predavanje gošće hodočašća, Marie-Hélène Mathieu, koja je zajedno s Jeanom Vanierom 1971. godine utemeljila danas međunarodni pokret Vjera i Svjetlo za osobe s mentalnim teškoćama, njihove roditelje i prijatelje. Kroz svoja osobna iskustva i film o prvom međunarodnom hodočašću u Lurd Marie-Hélène nam je još jedanput ukazala na onu istu pedagogiju koju nas i Gospa ovdje u Međugorju uči u svojoj školi ljubavi, a to je da svatko od nas vrijedi onoliko koliko nam vrijedi srce. Zato su oni najmanji zapravo najveći jer im je srce puno čistoće, zahvalnosti, ljubavi i zajedništva... svega onoga što čovjeku daje vječnu vrijednost i ljepotu. Upravo to je njihova veličina i ljepota i njihova misija na ovome svijetu: da mi ne zaboravimo put Istine i put srca!

PUTOKAZ PREMA BITNOME

Svete su mise bile vrhunci dana i hodočašća. Glazbeni ih je animirao mali hodočasnici zbor pod ravnanjem Tihomile Viljetić iz Vinkovaca i Zvonka Vnučeca iz Zagreba, a predslavili su ih fra Slaven Brekalo, don Jozo Mužić i fra Marinko Šakota. Njihove su propovijedi bile riječi utjehe i traženja smisla. Upućivale su na Isusa Krista koji nije audio teoretski odgovor na ljudsku patnju, nego je pokazao kako je učiniti plodonosnom: prihvatajući je! Iz njih smo učili razlikovati bitno od nebitnog, ne kroz prazne riječi nego kroz primjere malenih koji su tu da nas nauče

Ništa nije bilo savršeno, ali je tako izgledalo onima koji su imali čiste oči, čisto srce i jednostavnu želju za zajedništvo.

onome što je važno i što nam treba za spasenje.

Dok su pokušavali srediti mnoštvo bogatih dojmova s hodočašća, hodočasnici, domaćini i organizatori su se složili da je ono susret srdaca koja odražavaju malenost i ljubav u duhu Međugorja i Gospe. I zato – vidimo se dogodine, druge nedjelje u lipnju, od 9. do 12. 6. 2016.

Svima je ovo hodočašće pokazalo kako ljepota i bogatstvo Kraljevstva nebeskog nije daleko od nas, nego je tu, tako blizu, u malim stvarima, u bliskosti, pažnji i jednostavnosti, u spremnosti na žrtvu, u otvorenosti prema drugome, u nezahtjevnosti, u poštivanju granica i različitosti... u svemu onome što nas upravo ti mali-veliki ljudi s invaliditetom mogu naučiti.

Snimio Mateo Ivanković

RAZGOVOR S MARIE-HÉLÈNE MATHIEU

NOVA PRISNOST

Marie-Hélène Mathieu spada u one bezvremene osobe kojima je duh uvijek mlađ unatoč zemaljskim godinama. Sa svojih 86 godina ona se odazvala pozivu da sa sudionicima Četvrtog međunarodnog hodočašća za osobe s invaliditetom podijeli svoje iskustvo rada s osobama s mentalnim teškoćama u cilju njihova uključivanja u društvo, Crkvu i svijet. Marie-Hélène Mathieu je zajedno s Jeanom Vanierom utemeljiteljica međunarodnog pokreta Vjera i Svjetlo, koji obuhvaća osobe s mentalnim teškoćama, njihove obitelji i prijatelje.

PAULA TOMIĆ

Hvala Vam što ste prihvatali doći i biti s nama. Što ste osjećali kad smo Vas pozvali da nam se obratite na ovom Hodočašću za osobe s invaliditetom?

Radosno sam rekla „da“ kad sam primila poziv braće franjevaca na Međunarodno hodočašće osoba s invaliditetom, poziv koji mi je prenio Zvonko Vnučec, koordinator Vjere i Svjetla za Hrvatsku. Rekla sam „da“ jer je riječ o osobama s teškoćama u razvoju, a to je uvijek moj prioritet. Rekla sam „da“ Međugorju i zbog radikalnog obraćenja više osoba iz mog okruženja, kod kojih je unutarnji plamen još uvijek jednako živ. Dodajem još i to da prije nikada nisam razmišljala o putovanju u Međugorje.

Što Vas je ovdje najviše iznenadilo?

Čim sam došla, dojmila me se kvaliteta organizacije, audiovizualne mogućnosti, vrhunска tehnologija, atmosfera mira i tištine u liturgijskim slavlјima koja se osjeća i na međugorskim ulicama. Kad sam poslijepodne došla održati predavanje na vanjskom oltaru, doživjela sam iznenadenje: Vidjela sam tisuće klupa prekrasno posloženih u polukrug, koje su izložene žarkom suncu i sve redom prazne! Hodočasnici su se sklonili u pozadinu u sjenu stabala odakle su mogli pratiti događanje putem ogromnog zaslona za prijenos slike i video materijala.

Duboko me se dojmila i činjenica da su mještani besplatno primili oko 1 200 sudionika ovoga hodočašća za osobe s invaliditetom, i to zato što su oni tako dragi Isusovu i Marijinu srcu. Nikada nisam vidjela ništa slično! To se može objasniti. U samom početku „ukazanja“, šestero mladih je kazalo da je Blažena Djevica Marija rekla da se ne obraća samo njima, nego da je izabrala cijelu župu i hodočasnike koji dolaze za svoje svjedoke koje želi voditi.

24. lipnja 1981., svijet je bio u velikoj političkoj i društvenoj krizi; u Hrvatskoj je komunizam bio nasilan, a bijeda velika. Mladi kažu da su prve riječi Blažene Djevice Marije, koju od milja zovu Gospa, bile pune nježnosti i govorile su o miru: *Mir, mir, mir, samo mir!* *Svijet je u velikoj opasnosti da sam sebe uništi!* Oni kažu da Gospa često poziva na *mir između Boga i ljudi i među ljudima*. Ta se riječ stalno ponavlja u njezinim „porukama“, toli-

ko je bitna, danas još više nego 1981. Ona **mir** povezuje s još četiri ključne riječi: **vjera, obraćenje, molitva, post**. Gledano ljudskim očima, mir danas izgleda još nedostiznjim nego jučer, ali Bogu je sve moguće, pod uvjetom da ga to molimo, usrdno i stalno, poput prosjaka...

Prije predavanja ste bili na Brdu ukazanja, na Plavom križu i u Majčinu selu. Koji su Vaši dojmovi?

Otkrivam da Međugorje nije samo mjesto molitve nego i mjesto milosrđa. Blažena Djevica Marija osjeća potrebe i nevolje svoje djece, počevši od najslabijih. Zato je nas bila potaknula na ono prvo hodočašće Vjere i Svjetla u vrijeme kada su osobe s mentalnim teškoćama i njihovi roditelji bili isključeni iz svetoga grada. Ovdje je potaknula **Majčino selo** i djela ljubavi koja se vrše u kućama u kojima su prihvaćena djeca bez roditelja, napuštena djeca ili djeca iz razorenih obitelji. Tu oni nalaze nove mame i novu braću i sestre. Ovdje je i kuća za djevojke-majke i njihovu djecu u kojoj nalaze novi životni put. Mislim i na **zajednicu Milosrdnog Oca** koja je otvorena mladima koji trpe zbog ovisnosti, alkohola, droge... Ovdje pronalaze unutarnju slobodu i počinju pomagati drugima.

Jutros sam se, oslanjajući se na Lidiju i Anne-Françoise, uspjela uspeti do „Križa mira“ kod drugog otajstva krunice. Impresionirali su me kontrasti. S jedne strane selo, s druge strane divljina kamenjara i ta predivna zemlja crvenica... Posebno me dirnuo susret s momcima iz Cenacola koji su s toliko radosti na brdo i s brda nosili nepokretne osobe u nosiljkama... vidi se da radosno služe!

Od svih tih snažnih slika koje nosim sa sobom, posebno mjesto ima kip Marije, Kraljice Mira, koja drži desnu ruku na srcu pokazujući svoje zajedništvo s Isusom, a lijevom pokazuje zemlju da svoju ljubljenu djecu obaspe milostima.

U Međugorju ste proveli nepuna dva dana. Jeste li imali vremena za osobni susret s Bogom i Gospom?

Čini mi se da sam stekla neku novu prisnost s Blaženom Djemicom Marijom, novo iskustvo njezine bezuvjetne majčinske ljubavi: *Kada*

Marie-Hélène Mathieu rođena je 4. srpnja 1929. u gradu Tournus, Saône-et-Loire, u Francuskoj. Studirala je socijalnu pedagogiju (defektologiju) u klasi o. Henrika Bissonniera, jednog od malobrojnih svećenika koji su razmišljali o problemu vjerskog odgoja za mlade s mentalnim teškoćama. Sam je otisao tako daleko da je razvio prilagođeni katekizam upravo za njih. Na kraju studija o. Henriju je zamolio da radi s njim, i ta se suradnja nastavila sljedećih dvadeset godina.

- 1963. osnovala je Kršćanski ured za osobe s mentalnim teškoćama (Office Chrétien des Personnes Handicapées – O.C.H.).
- 1968. pokrenula je časopis *Ombres et Lumière* (Sjene i Svjetlo) za roditelje i prijatelje osoba s teškoćama u razvoju, koji je uređivala sve do 2000. god.
- 1971. zajedno s Jean Vanierom osnovala je pokret Vjera i Svjetlo.
- 1979. postala je međunarodni koordinator pokreta Vjera i Svjetlo koji danas povezuje 1500 zajednica u 77 zemalja na šest kontinenata. Zajednice su obično ukorijenjene u svoje župe i život svoje Crkve.
- 1984. – 1989. bila je članica Papinskog vijeća za laike.
- 1988. bila je prva žena koja je održala korizmena predavanja u pariškoj katedrali Notre Dame.

Nositeljica je najvišeg francuskog odličja – Legije časti – kao i odličja za zasluge prema naciji (Chevalier dans l'ordre national du mérite). Sveta Stolica ju je odlikovala križem Pro Ecclesia et Pontifice.

biste znali koliko vas ljubim, plakali biste od radosti. Mladi nam kažu da nam Blažena Djevica Marija uvijek potvrđuje Božje milosrđe, da nam ga pokazuje na majčinski način, da nikada ne predbacuje, da neumorno prašta i svoju djecu neprestano vodi Isusu. Činite sve što vam on kaže.

Predavanje na Četvrtom međunarodnom hodočašću za osobe s invaliditetom (1/3)

POKRET VJERA I SVJETLO

Duboko sam ganuta što mogu biti s vama i što ste ovdje po ovoj vrućini, a mogli ste biti u napasti ostati negdje u hladu. Prije točno dvije godine bila sam u Zagrebu na susretu pokreta Vjera i Svjetlo. Bila je to velika milost, no danas je milost još veća jer ste vi, hodočasnici, došli ne samo iz Hrvatske nego i iz Bosne i Hercegovine, Poljske, Ukrajine, Slovenije, Latvije, Slovačke i Italije, uz one koji su vam se ovdje pridružili.

MARIE-HÉLÈNE MATHIEU

KAŽE SE DA SMO JEAN VANIER I JA UTEMELJILI POKRET VJERA I SVJETLO. Ne bih rekla. To je doista Božji dar, Isusov dar po rukama Djevice Marije. To je izvanredna priča, i kad god je pričam, čudim se. Evo kako se sve to dogodilo. Jean Vanier je bio mornarički časnik, zatim je napustio to zvanje koje je volio, diplomirao filozofiju i postao profesor na jednom velikom sveučilištu u Kanadi. Tada je upoznao osobe s mentalnim teškoćama koje su živjele u jednoj velikoj ustanovi u blizini Pariza. Jako ga se dojmilo što se ti ljudi zanimaju za njega kao čovjeka. Dok su se njegovi studenti zanimali samo za njegovu pamet, je li dobar profesor i hoće li oni dobro proći na ispitima, ove je ljude zanimalo njegov život, je li mu dobro i hoće li opet doći. Dirnulo ga je srce tih ljudi i počeo je razmišljati o tome kako bi bilo provesti život s njima. Kupio je kućicu u kojoj je najprije živio s dvojicom. Tu je kućicu nazvao Arkom, arkom koja je otvorena za sve.

S moje strane, moj prvi susret s osobama s mentalnim teškoćama dogodio se kad sam imala jedanaest godina. Došla sam u razred u kojem je bila i jedna sedamnaestogodišnja djevojka koja je imala mentalnih teškoća. Znala je čitati i pisati, ali nije baš previše razumijevala što se događa u razredu. Mi, djevojčice, malo smo se bojale, njezino je lice bilo snažno obilježeno, uvijek je bila obučena u crno i uvijek je sjedila u dnu razreda, u svom kutu. Mi smo se diskretno rugale sve do dana kada je

profesor likovnog tražio da nacrtamo buket jesenskog cvijeća. Gledao je sve crteže i kad je video što je Alice nacrtala, sve nas je pozvao da dodemo pogledati. Alice je u donjem desnom kutu papira nacrtala jednu sićušnu, jedva primjetljivu djetelinu s četiri lista. Mi smo se smijale. U tom sam se trenutku okrenula i vidjela Alice. Iz očiju su joj tekle krupne suze. Posve tih. U tom je trenutku moje srce dirnulo srce Alice koja plače. Plakala je jer je osjećala da nije voljena, da je odbačena, da je posve sama. Ja sam joj u tom trenutku htjela pomoći, htjela sam je utješiti, ali nisam znala što da radim. Mogli bismo je obući u vesele boje, mogli bismo organizirati da ona radi tapiseriju dok mi pratimo nastavu, mogli bismo ovo ili ono... no u tom trenutku nisam znala što učiniti. U tom sam trenutku pomislila da će se kad odrastem, brinuti za djecu poput Alice, da će ih tješiti, da će im reći da ih trebamo. To je u mom srcu ostalo poput zlatne niti sve dok nisam počela studirati. Tada

sam saznala da se otvara prva škola za odgojitelje za djecu s teškoćama i u tu sam se školu upisala. Zbog Alice koja je onomad bila plakala.

Kad sam postala odgojiteljica, doživjela sam jedan drugi ključni susret. Na jednu konzultaciju u kojoj sam bila asistentica – promatračica došao je jedan vrlo mlad bračni par s djetetom s velikim teškoćama u razvoju. Liječnik ga je bio temeljito pregledao, vratio roditeljima i rekao da se ne može ništa učiniti. Savjetovalo im je da ga stave u neku ustanovu i razmisle o još jednom djetetu. Tada sam vidjela suze u očima majke. Bila je očajna. Mladi se otac pokušavao suzdržati i ostati uspravan. Kad je liječnik rekao da se ne može ništa učiniti, ubio je u njima nadu, i to mnogo više nego teškoća sama po sebi. To je djetešće trebalo samo jednu stvar: osjetiti da ga roditelji vole takva kakvo je i da se uvijek može nešto učiniti. Uvijek se može nešto učiniti.

Nastavlja se

Četvrti međunarodno hodočašće za osobe s invaliditetom

PISMO ŽUPLJANIMA

Vraća mi se film i dojmovi izlaze kao vodoskok iz moje glave, srca i cijelog bića. Radovali smo se ovom susretu s tolikim dragim poznatim i novim prijateljima i zato smo molili, postili i pripremali se za uspješno i plodonosno hodočašće. Mi, članovi zajednice Vjera i Svjetlo, osim što smo došli u nama dragi svetište koje smo pohađali i prijašnjih godina, posebno smo radosni što nam se odazvala naša (su)utemeljiteljica Marie-Hélène Mathieu iz Pariza.

TIHOMILA
VILJETIĆ

SVE JE BILO TAKO ISPUNJENO ZAJEDNIŠTVOM, SLAVLJEM, PJESMOM, LJUBAVLJU, RADOŠCU. Toliko zagrljaja, poljubaca, toliko lijepih riječi koje naši dragi prijatelji tako rado izgovaraju: volim te, što si mi lijepa, ti si moj prijatelj, ti si moja prijateljica... toliki vrisci radosti pri ponovnom susretu... Vrhunac svega bile su svete mise na vanjskom oltaru, prekrasne propovijedi i poticajne riječi svećenika, klanjanje pred Presvetim, Križevac, Podbrdo i sve lijepo što nam naše dragi Međugorje nudi.

Naši maleni i njihovi roditelji tako se često osjećaju potisnuti u društву, a nažalost i u Crkvi. Mnogi su u Crkvi srdačni, mnogi dopuste razne aktivnosti pri župi, ali ima i onih koji kažu: „Pusti me na miru“. U Međugorju smo doživjeli potvrdu da smo

Crkvi važni. To su mnogi zaključili i osjetili. Dopustili ste da se ovih dana na poseban način širi i zrači ljubav koja može izaći samo iz otvorenih i čistih srdaca. Dopustili ste im da ovih dana budu važni i da pronađu svoje mjesto u srcu Crkve – zajednice. Stekli ste brojne male prijatelje koji će sada i uvijek za vas moliti i uvijek vas voljeti.

Sestra Rastislava Ralbovsky me prije pet godina nazvala i rekla: „Hajdemo moliti da pokrenemo hodočašće za osobe s invaliditetom“.

Mi smo molili i molili i ubrzo nam se javila sestra: „Hej, znaš što je novo, organizirano je Prvo hodočašće za osobe s invaliditetom!“ Vjerujem da je ovo hodočašće odgovor na naše molitve i na vapaj roditelja koji se tako često osjećaju napuštenima i zaboravljenima od svih, vrlo često

čak i od vlastitih obitelji. Ne mogu naći riječi kojima bih opisala ljubav, srdačnost i gostoljubivost naših domaćina. Ovo iskustvo je nešto neopisivo.

Da ste samo mogli proviriti u autobuse prilikom povratka! Kako su roditelji bili raspjevani i opušteni! Kod naše drage Gospe našli su ventil i izbacili svu tugu, jad i tjeskobu. Vraćali su se opušteni, rasterećeni, puni ljubavi, milosti i mira, a za to ste, dragi naši prijatelji, svi vi zaslужni. I opet HVALA.

Kad sam predstavljala naš pokret Vjera i Svjetlo, rekla sam prisutnima da smo, družeći se s našom braćom i sestrama s intelektualnim teškoćama, otkrili jedan novi svijet u kojem nema natjecanja u smislu tko će više, tko će bolje, tko će uspješnije. Otkrili smo svijet različit od svijeta u kojem vlada kult jakih i moćnih koji gaze sve što je maleno i neznačno. Vjerujem da ste i vi otkrili jedan novi svijet u kojem vlada ljubav i prijateljstvo.

Predragi, svima od srca HVALA. S toliko ljubavi i truda ste se stavili u službu malenih i potrebitih, svaka je riječ premala za ono što smo dobili. HVALA, ALELUJA!!! Hvala svima na nezaboravnom produženom vikendu provedenom u Međugorju s vama i našom majkom Marijom, Kraljicom Mira. Šaljemo vam veeeeeike i šiiirooooke pozdrave, kao što je široka naša lijepa i napačena Slavonija ravna. Neka vas dobri Bog nagradi i blagoslov za svako vaše dobro učinjeno za malene i drage prijatelje i vidimo se dogodine ako Bog da. Amen, aleluja.

Tihomila Viljetić, koordinatorica zajednice Vjera i Svjetlo, Vinkovci

Četvrti međunarodno hodočašće za osobe s invaliditetom

ISKUSTVA

IZ UKRAJINE

Na hodočašću za osobe s invaliditetom bili su i hodočasnici iz Ukrajine. „Prošle godine doputovao je samo jedan autobus iz Ukrajine, ove godine čak tri, i to zahvaljujući dobrom ljudima. U konkretnim smo djelima vidjeli da ljubav i dobro postoe. Produbili smo vjeru i nadu. Dobili smo snagu nositi i prihvati križeve, donijeli odluku moliti i živjeti evanđelje. Danas smo ovdje iz različitih dijelova Ukrajine. Među nama su i oni koji žive blizu područja gdje se ratuje. Došli smo moliti Kraljicu Mira za mir u našoj zemlji, za mir svima nama. Molimo vas da se i nas sjetite u molitvama“, govore hodočasnici iz Ukrajine.

S. RASTISLAVA RALBOVSKY
„Ne smijemo zaboraviti, nije moj poticaj, jer ovdje u Međugorje, Gospa dolazi i poziva. Ja sam samo osluhnula negdje u srcu tu potrebu i tako sam počela ustrajno dolaziti od 1998. A sve dalje je njezino djelo. Velika je stvar ovo što rade međugorski župljani, da nas tako otvorena srca primaju u svoje domove i sve besplatno pružaju. A inače to ne bi bilo moguće ostvariti, finansijski ne bismo mogli. Zahvaljujem im“, rekla je s. Rastislava.

MILJENKA RADOVIĆ, ČAKOVEC

Tu su i članovi Društva distrofijara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida iz Čakovca koji su po drugi put na ovom hodočašću. „Naše društvo okuplja 600 članova, ali sada nas je došlo 50. Zadnji put smo na hodočašću u Međugorju bili presretni i prezadovoljni i napunili se vjere. Očekujemo da tako bude i sada. Molimo za naše domaćine, za sve koji nas ovdje dočekuju“, kazala je predsjednica društva Miljenka Radović.

Foto Dani

MIRJANA SOLDO

Svjedočanstvo hodočasnicima, 1. svibnja 2015. (drugi dio)

Mnogi me pitaju jesam li se nakon tolikih godina naviknula na ukazanja. Nemoguće je naviknuti se na Gospu. Svaki put je kao prvi put. Za mene, biti s njom je kao biti u raju.

KOLIKO SAM SHVATILA IZ PORUKA, NAPOSE IZ PORUKA DRUGOG U MJESECU, AKO JE NETKO ZA GOSPU PRIVILEGIJAN, TO SU NAŠI SVEĆENICI. Ona nikad ne kaže što oni trebaju činiti. Ona uvijek kaže što mi moramo činiti za njih. Gospa kaže: „Oni ne trebaju vaš sud i vaše kritike. Oni trebaju vaše molitve i vašu ljubav. Bog će njih suditi kakvi su bili kao svećenici, a vas kakvi ste bili vi, kako ste se ponašali prema svećenicima.“

Gospa kaže: „Ako vi, djeco moja, izgubite poštovanje prema svećenicima, malo pomalo izgubit ćete poštovanje prema Crkvi, a onda i prema Gospodinu.“ Za vrijeme ukazanja 2. u mjesecu, kad nam Gospa daje svoj blagoslov, uvijek kaže: „Dajem vam svoj majčinski blagoslov, a najvažniji blagoslov koji možete dobiti na zemlji je onaj koji vam daju svećenici. Kad vas oni blagoslove, moj vas Sin blagoslivlje.“ Gospa je isto tako rekla: „Nemojte zaboraviti moliti za svoje

pastire jer je njihove ruke blagoslovio moj Sin.“ Zato vas molim, kad se vratite svojim kućama, pokažite kako se trebamo ponašati prema svećenicima. Ako vaš župnik ne radi kako vi mislite da bi trebao raditi, nemojte ići okolo i suditi. Uzmite krunicu i molite za njega. Na taj mu način možete pomoći, a ne ako ga sudite. U svijetu u kojem živimo tako mnogo sudimo, a tako malo ljubimo. Gospa želi da nas se prepoznaje po ljubavi, a ne da u svoje ruke uzimamo ono što smije

Foto: Đani

činiti samo Gospodin. Samo on smije suditi.

Žao mi je što vam ne smijem reći više o tome na što nas Gospa priprema sve ove godine, ali vam mogu reći jednu stvar: Postoji vrijeme u kojem sada živimo, možemo reći naše vrijeme, i postoji vrijeme trijumfa naše Majke koje je ona obećala. Između tih vremena postoji most, a taj most su naši svećenici. Zato Gospa tako inzistira, napose u zadnje vrijeme, na molitvi za njih. Taj most mora biti vrlo snažan da bismo svi mogli preći preko njega jer Gospa kaže: „S njima ću pobijediti.“ Dakle, bez naših svećenika nema ni trijumfa Srca naše Majke. Oni su jedini koji nam mogu otvoriti vrata raja. Molim vas, nemojte to zaboraviti: Kad hoćete suditi, odmah uzmite krunicu i molite jer ćemo im s krunicom pomoći, a ako sudimo, činimo zlo samima sebi i onima koji nas slušaju.

Gospa isto tako želi da molimo kod kuće. Kaže da ništa ne može tako ujediniti obitelji kao zajednička molitva. Kaže da roditelji imaju veliku odgovornost pred svojom djecom jer trebaju posaditi korijen vjere u srcu svoje djece, a to mogu učiniti samo ako idu zajedno na misu i ako zajedno mole. Ne možemo svojoj djeti govoriti o važnosti svete mise ako vide da nama misa nije na prvom mjestu. Ne možemo im govoriti o važnosti molitve ako ne vide kako mi molimo. Djeca čine samo ono što vide kod kuće, zato moraju vidjeti da je za mamu i tatu Bog na prvom mjestu, a sve drugo dolazi poslije. Uvijek dajem jedan primjer iz svoje kuće. Kad je moja starija kći Marija imala samo dvije godine, ja joj nisam ništa govorila o ukazanjima jer sam mislila da je s dvije godine premaleena da bi to razumjela. Jednoga dana kad se s prijateljicom igrala u sobi, a ja sam ih pazila, čula sam kako ova druga djevojčica kaže da njezina mama vozi auto. Budući da ja ne vozim, Marija je šutjela koji trenutak, a onda je rekla: „I to mi je nešto! Moja mama svaki dan razgovara s Gospom.“ Ja joj ništa nisam govorila, no ona je shvatila jer je vidjela što se događa u kući. Kad naša djeca odrastu, kad odu od kuće, ona mogu pokušati živjeti neki drugi život, suprotan od onoga što smo ih mi učili, no uz naše molitve, naš ljubav i naš primjer, oni će se vratiti jer smo im dali korijene.

smo im dali korijene. Zato je važno da mi, roditelji, posadimo korijene u srca svoje djece.

Gospa želi još nešto. Kad o tome govorim hodočasnicima, moram se nasmiješiti... Uvijek ponavljam da sam s Gospom rasla sve ove godine i da me ona naučila toliko toga, tolike lijepе stvari, toliko toga o ljubavi. Jedna od tih stvari je da za nju i za Boga ne postoje nacije. Ovdje na zemlji to nam je jako važno, napose kada je riječ o sportu, no pred Bogom to ne postoji. Pred Bogom postoje samo draga dječa na zemlji, i tako i ja gledam jer me tako naučila moja nebeska Majka. Ovdje u Međugorju je tako simpatično vidjeti kako različiti narodi reagiraju na neke Gospine poruke. Kad nekima kažem da Gospa

U svijetu u kojem živimo tako mnogo sudimo, a tako malo ljubimo. Gospa želi da nas se prepoznaće po ljubavi. Kad hoćete suditi, odmah uzmite krunicu i molite jer ako sudimo, činimo zlo samima sebi i onima koji nas slušaju.

s nama kad se ukazala. Najprije je tražila da molimo sedam Očenaša, Zdravomarija i Slavaocu. Nemojte mi reći da u 24 sata koja nam je Bog dao nema vremena za sedam Očenaša, Zdravomarija i Slavaocu! Nakon nekog vremena Gospa je tražila jednu krunicu i da postimo petkom. Potom drugu, pa treću krunicu, i da postimo i srijedom. Gospa je išla korak po korak. Ako vam je teško postiti o kruhu i vodi, počnite s tim da petkom ne jedete meso. Katolici prije nikada nisu jeli meso petkom. Počni s malim stvarima, korak po korak. Važno je s Gospom hoditi. Kad padneš, ona ti pruži ruku, pomogne ti. Ne treba Gospa naš post i naše krunice. Mi to trebamo.

Gospa želi da imamo mir, a imati mir znači imati Isusa. Ono što Gospa od nas traži nama pomaže da imamo mir i Isusa. Možemo imati sve što postoji na svijetu, no ako nemamo mir, nemamo ništa. Jedini pravi mir je onaj koji nam daje Isus. Zato Gospa od nas traži sve te stvari. Ja vam kao sestra preporučam: Ne gubite vrijeme sudeći svoju molitvu. Toliki kažu: Kad molim, misli mi idu ovamo i onamo... Samo ustrajte. Molitva je naš razgovor s našim Ocem, naš odmor, naš kontakt. Ako nekoga volimo, hoćemo biti u kontaktu s tom osobom, s njom razgovarati. Ako volimo Boga, trebamo razgovarati s njim, moliti. Kako rekoh, nemojte suditi svoju molitvu. Nitko od nas ne može reći da moli dobro, da čini sve po Božjoj volji. Bojim se ljudi koji tako govore. Tu nešto nije u redu. Svi smo mi na putu svetosti, svi se trudimo, a koliko smo uspjeli, to će On prosuditi. Naša je dužnost uvijek pokušavati, iznova pokušavati. Uvijek se može moliti bolje, uvijek se može postati bolji čovjek.

Gospa želi da se ispovijedamo najmanje jednom mjesečno, kaže da nema čovjeka na svijetu koji ne bi trebao mjesečnu ispovijed. Želim vam reći – jer znam da ste toliko toga učinili za našu Majku, ostavili ste svoju kuću, došli ste na ovaj put, sve to iz ljubavi prema njoj – i kao sestra vam preporučam: Ispovijedite se, očistite svoje srce jer Gospa uvijek kaže da se samo čisto srce zna otvoriti, da samo čisto srce zna primiti milosti. To nije obveza, to je preporka. Sutra, kad budemo svi zajedno pred našom Majkom, dajte da nam srca budu otvorena, čista, da

nam Gospa može govoriti i dati ono što nam treba jer samo čisto srce može primiti milosti i samo se čisto srce zna otvoriti. I nemojte učiniti kao jedan čovjek ovdje u Međugorju koji je došao na ispovijed, kleknuo i kazao: „Ja nemam grijeha, ali mi je žena rekla da se idem ispovjeti. Došao sam na ispovijed za blagi mir u kući, ali grijeha nemam.“ (smijeh) Na to je svećenik ustao, pružio mu ruku i rekao: „Oprosti, Isuse, nisam te odmah prepoznao!“ (smijeh) Samo je jedan bez grijeha, Isus. Samo on nema što ispovijedati.

Gospa želi da u kući imamo Bibliju. Kad mi da neku poruku, ona je ne objašnjava. Ona mi je da onako kako je ja dajem vama. Vi koji pratite poruke 2. u mjesecu, vidjeli ste da su prilično dugačke. Ja ih se točno sjećam samo dvije-tri minute poslije ukazanja. Zato je pored mene uvijek moj prijatelj Miki koji to odmah zapiše. Kad se vratim u svoju sobu na molitvu, i ja trebam napisanu poruku jer je poslije ne mogu ponoviti riječ po riječ. Mogu reći o čemu je bilo riječi, ali je važno da to budu njezine riječi, da ne budu pomiješane s mojima. I ja molim i pokušavam razumjeti što Gospa od mene traži. Ona kaže da vratimo Bibliju u svoje kuće. Mislim da svi u kući imamo Bibliju, ali Gospa želi nešto jednostavno: da je svaki dan otvorimo, da pročitamo dva-tri retka, da Biblija bude prisutna u našoj kući, da živi, a ne da bude u nekom kutu samo zato da možemo reći da imamo Bibliju, a ne

odlučna pomoći svojoj djeci jer ona želi pobijediti. Nijedna majka ne može biti zadovoljna ako je samo jedno dijete na krivom putu. Takva je naša nebeska Majka. Bori se za nas.

Pokušat ću opisati kako je ja vidim jer me to često pitaju. Mislim da je nešto više od mene, mislim tako jer sam ja uvijek na koljenima, a ona je oko pola metra iznad zemlje i kad je gledam, čini mi se da je nešto više od mene. Nosi sivu haljinu i bijeli veo, samo za Uskrs i Božić ima zlatnu haljinu. Kad kažem sivo i zlatno, to su boje koje samo podsjećaju na naše boje. To nije ovo naše sivo i ovo naše zlatno. Ima dugu crnu kosu, ispod vela s desne strane naprijed se vidi jedan pramen pa znam da je kosa duga. Ima plave oči i – prekrasna je! Rekavši ovo nisam vam ništa rekla jer je nemoguće opisati ljubav na njezinu licu. Mi smo joj kao djeca postavili jedno dječje pitanje: Kako je moguće da si tako lijepa? Ona nam je s predivnim osmijehom odgovorila:

Kad naša djeca odrastu, kad odu od kuće, ona mogu pokušati živjeti neki drugi život, suprotan od onoga što smo ih mi učili, no uz naše molitve, našu ljubav i naš primjer, oni će se vratiti jer smo im dali korijene. Zato je važno da mi, roditelji, posadimo korijene u srca svoje djece.

sjećamo se kad smo je zadnji put dotaknuli. Gospa kaže da su u Bibliji svi odgovori koje tražimo.

Mnogi me pitaju jesam li se nakon tolikih godina naviknula na ukazanja. Nemoguće je naviknuti se na Gospu. Svaki put je kao prvi put. Za mene, biti s njom je kao biti u raju. Sve će mame razumjeti ovo što ću reći: Imam dvije kćeri, i kao sve mame dala bih bez oklijevanja svoj život za njih, no kada sam s Gospom, ni ne pomišljam na njih, ni ne znam da imam kćeri. Želim samo da Gospa gleda mene i da ja gledam nju. Pitali su me je li me Gospa dotakla, jesam li ja dotakla nju. Mogla bih Gospu gledati sto godina. Znam da je ona Majka Božja, a ja samo čovjek koji hoda ovom zemljom. No, da vam pravo kažem, nisam ni imala potrebu za tim. Kad te Gospa gleda, imaš osjećaj da te ljubi, grli, da si ljubljen i zaštićen.

Mislim da se netko može tako osjećati samo u raju. I zato, poslije ukazanja nakon što kažem poruku, odmah idem u svoju sobu moliti jer je jako bolno iz raja se spustiti u ovaj život. Samo uz pomoć molitve mogu nastaviti. Samo mi Bog uz molitvu pomaže shvatiti da tako mora biti.

Gospa je uvijek ista. Svih ovih godina nije se promjenila. Mi se šalimo i kažemo da nije ništa ostarjela, da je uvijek ista. Uvijek govorila s ljubavlju, nikad je nisam vidjela nervoznu, umornu, srditu, uvijek je puna ljubavi,

,Zato što ljubim. Ako želite biti lijepi – ljubite.“ Kad je bilo to ukazanje, Jakov je imao samo deset godina. Kad je Gospa otišla, on je nama ostalima rekao: „Ja mislim da Gospa nije rekla istinu.“ Mi smo ga grdili, kako si dopušta reći da Gospa ne govoriti istinu! On je rekao: „Pogledajte nas, vidioce. Neki od nas mogu ljubiti cijelog života, ali nikada ne će biti lijepi!“ On nije razumio o kakvoj ljepoti Gospa govoriti. (smijeh)

Gospa kaže: „Ja sam s vama jer me šalje nebeski Otac, jer me šalje moj Sin.“ Kad sam vam govorila o svećenicima, i molim vas da to shvatite doista ozbiljno, za nju su na prvom mjestu Bog, Isus i Duh Sveti. Na drugom mjestu su naši svećenici, kako ona kaže, pastiri. Ona dolazi tek poslije. Svećenike stavljaju ispred sebe. Zato vas molim: Molimo za naše pastire, iskazujući im poštovanje i ljubav.

Snimili Friends of Mary Queen of Peace

DEVETNICA KRALJICI MIRA ULIBANONU

SANA NASSAR

Libanon se ove godine po petnaesti put pripremao za obljetnicu Gospinih ukaza u Međugorju. Pod visokim pokroviteljstvom maronitskog patrijarha, preuzvijenog Bechara Boutros El Rahija, patrijarha Antiohije i cijelog Orijenta, udruga „Prijatelji Marije Kraljice Mira“ od 16. do 25. lipnja organizirala je i koordinirala devetnicu pod imenom „Molimo za mir s Marijom“. Ova je devetnica postala događaj od nacionalnog značaja na kojemu vjernici sudjeluju jer žele odgovoriti na poziv Međugorske Gospe iz ljubavi prema Bogu i svojoj zemlji Libanonu.

**DEVETNICA SE SASTOJI OD
DANONOĆNOG MOLITVENOG
LANCA KOJI PODRAZUMIJEVA
NEPREKINUTU MOLITVU KRUNICE,
PO MOGUĆNOSTI DEVET**

**DANA POSTA (ZA ONE KOJI NE
MOGU, JEDAN DAN PO IZBORU)
I KLANJANJE PRED PRESVETIM
U CRKVI KOJU U SVOJOJ BISKUPI
PIJI ODREDI Mjesni biskup.**

Prva je devetnica bila organizirana od 16. do 25. lipnja 2001. godine i ti datumi ostaju fiksni. Uvijek završava na obljetnicu Gospinih ukazanja svećanim euharistijskim

slavljem kojim predsjeda biskup odabrane pokrajine. Prije svete mise moli se krunica, a poslije je procesija s Presvetim kroz gradske ulice.

Godine 2002. svečano misno slavlje bilo je u bazilici Majke Božje Libanonske u Harissi. Predslavio ju je mjesni biskup mons. Antoine Nabil Andari, koji je tom prigodom Gospu posvetio svaku pojedinu libanonsku pokrajinu.

Godine 2003. i 2007. devetnica se održavala u crkvi Beit el Mabbaba u gradu Adonis-Jbeil, a završna je svečanost bila u crkvi Svetog Ilike u gradu Antélias. Predslavio ju je biskup mons. Bechara Al Rahi. Godine 2004. devetnica se održavala u katedrali Saint Louis u Beirutu, a

završila je u katedrali Saint Georges. Predvodio ju je beirutski biskup mons. Boulos Matar. Procesija s Presvetim prolazila je samim središtem Beiruta. Godine 2005. i 2006. devetnica se opet održavala u svetištu Majke Božje Libanonske u Harissi. Zaključne svečanosti predvodili su mons. Antoine Nabil Andari, odnosno mons. Béchara Al Rahi. Tako se nastavilo iz godine u godinu sve do današnjeg dana.

Neprekidno devetodnevno klanjanje pred Presvetim moguće je zahvaljujući lancu koji čine brojne molitvene skupine.

Neprekidna molitva krunice moguća je zahvaljujući vjernicima koji se upisuju u kalendar koji još

od prve devetnice kruži molitvenim skupinama. Poslije su se vjernici počeli upisivati telefonskim putem ili putem interneta. Godine 2001. bilo je 2 500 upisanih, a 2002. već 9 000. Broj sudionika rastao je i dalje, tako da je 2005. više od 60 000 vjernika sudjelovalo u neprekidnoj molitvi krunice. Ovdje ne računamo sve one koji su molili, a nisu se upisali, i sve one koji su molili s nama zahvaljujući televizijskim prijenosima na Télé-Lumière i Nour Sat.

Ove godine, od 16. do 25. lipnja, večernji molitveni program od 18h do 21h (krunica, sveta misa i klanjanje) održava se u crkvi svetog Ilike u gradu Antélias. Završnu svečanost 25. lipnja predvodio je mons. Elias Sleiman.

Libanonska je devetnica postala događaj od nacionalnog značaja na kojemu vjernici sudjeluju jer žele odgovoriti na poziv Međugorske Gospe iz ljubavi prema Bogu i svojoj zemlji Libanonu.

PRIBILJEŽILA
KRISTINA KRSTIĆEVIĆ

Svjedočanstva

OBITELJ IZ KOPRIVNICE / ZAGREBA, HRVATSKA

Ovo nam je treći dolazak u Međugorje. Za Međugorje smo čuli još davnih dana i prvi smo put došli posve slučajno. Naši vjenčani kumovi su iz Hercegovine. Oni su došli ovamo na svoju svadbenu ispovijed, a s njima smo došli i mi. Tijekom ispovijedi svećenik je pitao imamo li djecu, a suprug i ja još nismo imali dijete i imali smo problema u vezi s tim. Svećenik je rekao neka se uopće ne brinemo, da ćemo imati dijete i to vrlo brzo. Ako kažem da je to bilo u četvrtak, a da sam ja u nedjelju zatrudnjela i za devet mjeseci rodila Jakova, mislim da sam sve rekla. Jakova smo nazvali po međugorskoj crkvi.

KATICA KOVAČ, POSUŠJE, HERCEGOVINA

U Međugorje dolazim kad god mi se ukaže prilika. Sada smo došli zbog obljetnice ukazanja i hvala Bogu da smo ovdje, veličanstveno je. Godinu dana sam sanjala ovo. Došli smo pješke, trebalo nam je više od dvanaest sati, ali nismo žurili jer znamo da ćemo cijeli dan uživati kad stignemo. Nije nam bilo važno hoćemo li doći u 7, 8 ili 9 sati. Morali smo čekati kad netko zaostane jer s kim se pode, s njim treba i stići na cilj. Nas je u grupi bilo šest, hodali smo noću. Osjećam se veoma sretno, nisam pospana. Nemam riječi. Došli smo slaviti ime Isusovo i Gospino. To je najveći razlog, ali uključujemo i svoje osobne potrebe. Ako sam idemo kroz život, teško je, ali uz Božju pomoć ide mnogo lakše, kad se imamo na koga osloniti u dobru i u zlu.

PERA GOJEVIĆ, KAŠTEL STARI, HRVATSKA

U Međugorju sam bila preko trideset puta. Lijepo mi je ovdje, svaki put mislim da mi je prvi put. Nemam riječi kojima bih opisala ovu radost i ljepotu. Željela bih da svatko dode ovamo, svatko tko se osjeća vjernikom, ali i nevjernici su dobrodošli. Osobno se molim za uobičajene svari, za svoju djecu i za cijeli svijet. Najviše bih voljela da se cijeli svijet obrati, to mi je jedan od ciljeva u molitvama. Čitam Marijine poruke, slušam ih na radiju ili ih čujem od dragih ljudi. Mislim da su krasne, nekad možda malo i zabrinjavajuće, ali dobro je i to, da se ljudi malo zamisle. Bila sam i u drugim svetištima, u Mariji Bistrici, u Sinju, Solinu i na drugim mjestima, ali Međugorje je drugačije. Na druga mjesta dolaze uglavnom lokalni vjernici, a ovamo dolazi cijeli svijet. Poručila bih svima koji nikad nisu bili ovdje da dođu i da se napune Duhom Svetim.

DANIJELA, SLAVONSKI BROD, HRVATSKA

U Međugorje dolazimo jednom godišnje jer ovdje nalazimo obiteljski mir. Obično dodemo na povratku s mora i ostanemo dan ili dva. Redovito dobivamo Marijine poruke u našim župama, a kad dodemo ovamo, obidemo Brdo ukazanja i Križevac. Jutros smo bili na svetoj misi i ispovjedili se. Bog je ljubav, Marija vas ljubi!

IVAN DRAGIĆEVIĆ (10/10)

GOSPA DOLAZI K NAMA SVE OVE GODINE, UISTINU NAS ŽELI PROBUDITI IZ OVE DUHOVNE KOME U KOJOJ SE SVIJET NALAZI, PROBUDITI NAS IZ DUHOVNOG UMIRANJA, UČVRSTITI NAS U VJERI I LJUBAVI.

Ivan Dragičević (10/10) Ja ću i danas na poseban način preporučiti sve vas, sve vaše potrebe, sve vaše obitelji, sve ono što ste donijeli Majci, a Majka pozna naša srca i moli, i molit će za sve nas. Nadam se da ćemo se odazvati njezinu pozivu, prihvatići njezine poruke i biti sustvaratelji jednoga novog i boljeg svijeta, svijeta dostoјna djece Božje. Zato budimo apostoli, novi apostoli, jer smo pozvani od Majke, ali apostol može biti samo onaj koji živi poruku da bi je mogao nositi i davati drugima. Budimo i mi danas novo sjeme novoga svijeta. Nadam se da ćete i vi ovdje kroz ove dane posijati dobro sjeme, da će to sjeme pasti na dobro tlo i da će donijeti dobar plod.

Vrijeme u kojem živimo jest vrijeme odgovornosti. Zato uistinu odgovorno prihvativimo poruke na koje nas Majka zove. Molimo posebno za evangelizaciju svijeta i obitelji. Molimo za Svetog Oca, da nastavi put, da nastavi ono djelo koje je započeo, jer njemu su potrebne naše molitve. Znam da Gospa moli za njega, ali i mi molimo zajedno s njim. Budimo i mi danas ovdje živi znak, znak žive vjere. Nemojmo tražiti vanjske znakove, da nešto vidimo, da nešto opipamo, da se uvjerimo: E sad vjerujem! Kao što sam rekao, Gospa traži od nas danas da budemo živi znak, znak žive vjere.

Isus toliko puta u evanđelju ponavlja riječi: „Ne bojte se!“ Gospa te riječi toliko puta i nama ponavlja: „Ne bojte se, draga djeco!“ Zato se i mi ovdje odlučimo za Boga, podimo zajedno s njim. Neka tako bude. Hvala vam i neka vas Gospodin na vašem putu prati i Marija čuva. Kraljice Mira, moli za nas!

34. OBLJETNICA GOSPINIH UKAZANJA U MEĐUGORJU

ZA 34. OBLJETNICU GOSPINIH UKAZANJA U MEĐUGORJU, ŽUPLJANI I HODOČASNICI PRI- PREMALI SU SE DEVETNICOM. SVAKI DAN U 16 SATI MOLILA SE KRUNICA NA BRDU UKAZANJA.

Prema Gospinu kipu na Podbrdu uspinjale su se skupine hodočasnika sa svih strana svijeta. U molitvu krunice prije večernje svete mise bili su uključeni i župljeni. Večernje svete mise u devetnici predslavili su franjevci koji su na neki način povezani s Međugorjem.

HOĐNA MIRA

Na svetkovinu sv. Ivana Krstitelja – uočnicu obljetnice Gospinih ukazanja – svete mise na hrvatskom jeziku slavljenje su u 7, 8, 11 i 19 sati. Mise su se slavile i na njemačkom, slovačkom, talijanskom, francuskom, engleskom, poljskom, portugalskom, češkom, vijetnamskom, korejskom, kineskom i tamilskom jeziku. Večernju svetu misu na vanjskom oltaru predslavio je fra Svetozar Kraljević, meistar franjevačkih bogoslova u Zagrebu, u koncelebraciji sa 188 svećenika. Misno je slavlje uveličao veliki zbor Kraljice Mira pod ravnjanjem s. Irene Azinović. U 22h navečer održalo se jednosatno meditativno klanjanje pred Presvetim koje se prevodilo na 15 jezika. Poslije blagoslova klanjanje se nastavilo u tišini unutar crkve sve do 5h ujutro, kad se slavila misa zornica.

Stipo Lubar (59) porijeklom je iz Bugojna, ali živi u Austriji. Sa svojom obitelji, suprugom i sinom, došao je pješice iz Bugojna. Njihovo je hodočašće trajalo više od tri dana. Stipo je rekao da od 1982. redovito hodočaste u Međugorje. Prije rata bili su na devet hodočašća, a poslije rata na deset: „Svake godine organiziramo ovo obiteljsko hodočašće. Nije nam teško. Sretan sam da to možemo učiniti. Iduće godine slavit ćemo dvadeseti dolazak u Međugorje.“

OBLJETNICA

Na dan 34. obljetnice, u četvrtak 25. lipnja, svete mise na hrvatskom jeziku slavile su se u 5, 6, 7, 8, 9 i 11 sati. Svečanu svetu misu u 19 sati predslavio je hercegovački franjevački provincijal fra Miljenko Šteković u koncele-

braciji s 220 svećenika. Večernje je misno slavlje svojom pjesmom pratio međugorski zbor Kraljice Mira pod ravnjanjem s. Irene Azinović. Na kraju misnoga slavlja, pozdrave i riječi zahvale za sve udjeljene milosti u protekle 34 godine izrekao je fra Marinko Šakota, međugorski župnik. Molitveni program izravno je prenosila radiopostaja Mir Međugorje, a program su preuzimale i brojne druge radiopostaje. Poslije svete mise bilo je klanjanje na vanjskom oltaru, a zatim cijelonoćno klanjanje u tišini u crkvi sve do 7 sati ujutro.

Anica Čuić iz Tomislavgrada do Međugorja je pješačila 28 sati: „Pratila nas je kiša, bili smo i mokri, ali je sve proteklo u najboljem redu. Imala sam neke svoje nakane i odlučila poći u Međugorje. Ovdje se osjeća poseban mir“, rekla je Anica.

Mate Pocrnjić iz Splita stigao je pješice iz Posušja: „Ovo je već drugi put da iz Splita dodem u Posušje i onda put Međugorje. Prekrasna je današnja slika Međugorja, posebice kad vidite toliko mladih koji su došli Gospi predati svoje brige, probleme i molitve.“

Ovih svečanih dana u Međugorju su boravile skupine iz Austrije, Belgije, Brazila, Češke, Engleske, Francuske, Indije, Irske, Italije, Južnoafričke Republike, Kanade, Kine, Kolumbije, Koreje, Latvije, Libanona, Litve, Meksika, Njemačke, Poljske, Portugala, Rumunjske, Rusije, SAD-a, Slovačke, Slovenije, Španjolske, Šri Lanke, Ukrajine i Vijetnama.

Redovito Gospino ukazanje Ivanki Ivanković Elez

25. lipnja 2015. Ivanka Ivanković Elez imala je redovito godišnje ukazanje. Prigodom posljednjeg svakodnevnog ukazanja, 7. svibnja 1985., Gospa je Ivanka kazala da će tijekom cijelog života imati ukazanje jedanput godišnje na obljetnicu ukazanja. Tako je bilo i ove godine. Ukazanje, koje je trajalo četiri minute, Ivanka je imala u svojoj obiteljskoj kući. Ukazanju je bila nazočna samo Ivankina obitelj. Nakon ukazanja Ivanka je rekla: „Gospa nam je dala svoj majčinski blagoslov i rekla: Mir, mir, mir.“

Svetkovina Tijelova

U četvrtak 4. lipnja 2015., na svetkovinu Presvetoga Tijela i Krv Kristove – Tijelova, za večernje svete mise nastupili su Akademski pjevački zbor Sveučilišta u Mostaru, Akademski zbor Pro musica (zborovode: Katja Krolo-Šarac i Dragan Filipović, korepetitorica Marijana Pavlović) i Simfonijski orkestar Mostar (solisti: Ilijana Korać, Monija Jarak, Stefano Surian i Mario Krnić). Izveli su Vivaldijevu Gloriju i dijelove Krunitdbene mise W. A. Mozarta. Izvedbom je dirigirao maestro Igor Tatarević.

Prvi solistički koncert klape *Laetitia*

Klapa *Laetitia* (proizašla iz međugorske Frame) održala je u nedjelju 31. svibnja samostalni koncert u dvorani sv. Ivana Pavla II. Klapa je nastala prije nešto više od godinu dana na inicijativu voditeljice Monije Jarak i župnika fra Marinka Šakote. Sastoje se od 11 članova koji su i u glazbenoj sekciji Frame.

Tjedan dana molitve i tišine

O. Silvano Ruaro iz Italije koji od 1970. godine djeluje kao misionar u Kongu ovih je dana prvi put hodočastio u Međugorje. O razlogu svojeg dolaska rekao je: „Ove godine slavim pedeset godina svećeništva, zaređen sam 25. lipnja 1965. Prijatelj mi je predložio da dođem s njim u Međugorje, tako da sam došao na tjedan dana molitve i tišine, baš zbog toga. Njaviše vremena provodim u molitvi, u kapelici klanjanja, molim na mjestima gdje se Gospa ukazivala. I to mi je važno i potrebno jer je život misionara dosta aktivnog. Ljudi nas stalno traže i zovu“. O djelovanju u Kongu o. Silvano kaže: „Ovih četrdeset i pet godina sam se uglavnom bavio obrazovanjem i odgojem mlađih. Osnovao sam mnogo škola, a sada sam već dvije godine među Pigmejima. Mislim da je najvažnija stvar biti među njima, voljeti ih, biti svjestan toga da oni imaju svoje dostojanstvo. Mnogo radim s njima u poljima i nabavljam im oruđe za zemljoradnju. Na njihovom jeziku ima jedna izreka koja kaže da je rad radost. I vidim da su oni to shvatili i sada rade i prodaju svoje proizvode. Prije toga, ako su radili, radili su u poljima drugih plemena. A sada postaju neovisni, i to je za njih jako važno.“

Hodočasnici iz Vojvodine

Velečasni Vinko Cvijin, župni upravitelj u župama Vajska i Bodani u Bačkoj, sa svojim je župljanima (dvadesetak rumunjskih Roma i sedam Hrvata katolika) došao u Međugorje po završetku svete mise s papom Franjom u Sarajevu. „Budući da moji vjernici vole Međugorje, razmišljao sam zašto bismo isli samo u Sarajevo kad smo već tako blizu Međugorja. Oni koji su mogli doći su, a ostali su s nama u molitvama.“ Velečasni Vinko je dodao da je na hodočašće došlo više rumunjskih Roma nego Hrvata: „Izuzetno vole i cijene Međugorje, mislim da za njih ne postoji svetiće mjesto. Kad dođu ovamo, mole s velikim pouzdanjem. Doista se osjeća da su došli svojoj Majci.“

Vratila sam se molitvi krunice

32-godišnja Ivana Juranović iz Siska u Međugorje dolazi intenzivnije od 2013. Odrastala je uz ministiriranje, Framu, vođenje zborova, ali kako kaže, nije poznавala pravu Božju ljubav. Sve se promijenilo nakon hodočašća u Međugorje prije dvije godine: „U Međugorje me privukla Gospa jer sam ju sanjala. Osjećala sam tada neopisiv mir u sebi, nisam

znala što se događa. Par dana poslije došla je moja majka i rekla mi da župa hodočasti u Međugorje i da želi da idem s njom. Razmišljala sam i pristala. Na Brdu ukazanja dogodilo se nešto neopisivo, kao da je za mene počeo novi život. Sve je to potaknulo veću pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji i nakon Međugorja vratila sam se molitvi krunice.“

U svijetu ljubavi, topline i nježnosti

Dorijan Škrobonja, glazbenik iz Rijeke, u Međugorju je doživio posebno iskustvo Gospine blizine iz koje je nastala pjesma „Ispred tebe, Majko“. O svome iskustvu Dorijan kaže: „Prvi sam put bio u Međugorju kao dijete sa svojim roditeljima 1987. ili 1988. Iz katoličke sam obitelji, roditelji su mi rano usadili vjeru. Susret s Međugorjem i s ovom pjesmom dogodio se prije četiri godine. Covjek u Međugorje dolazi da bi zahvalio, da bi bio blagoslovljen. Nisam nikada mislio da bi se meni trebalo dogoditi nešto posebno, no upravo to mi se dogodilo. Supruga i ja smo isli u crkvu pomoliti se Majci Božjoj. Tamo sam kleknuo i počeo moliti. Osjetio sam topelinu, ljubav i nježnost koja se slijevala na mene. U tom trenutku kao da mi je Majka rekla: ‘Zar ne znaš koliko te ljubim, zar ne znaš koliko te volim, zar sumnjaš u moju ljubav?’ Zaplakao sam od straha i neugode koliko mi je vjera malena! Sve moje brige, svi tereti, sve je palo, osjećao sam se rasterećeno. Kao da sam u svijetu potpune ljubavi, topline i nježnosti. Bilo mi je neugodno od pogleda ljudi jer sam plakao. Supruga je bila svjesna da se nešto događa. Te sam iste večeri zapisao riječi: Noćas sam, Majko, ispred tebe stao, ispred blagosti...“ Dorijan i njegov brat Alen sviraju u sastavu *Aledory* i glazbom svjedoče svoju vjeru: „Trudimo se živjeti poruke Kraljice Mira. Ponekad uspijevamo, ponekad ne. Jako mi je žao što zbog brojnih obveza ne stignemo češće doći u Međugorje.“

Međugorje je izvor moje vjere

Među brojnim hodočasnicima koji u Međugorje hodočaste tijekom devetnice Kraljici Mira bio je i Riječanin Siniša Pucić, franjevački postulant u Samoboru pokraj Zagreba. Govorio je o svom sadašnjem životu i o tome kako je Međugorje utjecalo na njegov životni odabir. „S ponosom i zahvalnošću mogu reći da je Međugorje odredilo moj život prema Bogu, prema pozivu. Moj se život promijenio nakon prvog dolaska ovamo s mojoj majkom 1997. godine. Doista ne

znam kako bi završio moj prethodni način života da po molitvi na Podbrdu, po prekrasnim svetim misama i iskustvima koja smo ovdje doživjeli, Gospodin po Blaženoj Djevici Mariji nije zahvatio u moj život. U ta tri dana moj se život promijenio. Međugorje je izvor moje vjere, mog života i svega dobrog što se poslije događalo“, kazao je Siniša te dodata kako nigdje nije toliko osjetio zaljubljenost u Gospodina, Gospu i krunicu. To je snažno doživio i donio u svoju sredinu. „Međugorje nas uvijek iznova vraća ovamo. Zajedništvo je nešto čemu svi težimo u svakodnevnom životu, što je možda i najteže postići u današnjem načinu života. Ovdje ostvarujemo zajedništvo ne samo kao braća i sestre nego doživljavamo njegovu puninu u zajedništvu s Bogom i s ljudima. Mislim da je to ključ onoga zbog čega se ljudi vraćaju u Međugorje. Krunicu i svetu misu možemo doživjeti i drugdje, ali ovdje je to prožeto našim zajedničkim trenutcima. U fokusu svega su one stvari koje su bitne za naš sakralni duhovni život. Kad se sve to stopi u jedno, čovjek u Međugorju doživi novost života i tu novost želi primijeniti u svojoj sredini.“

Statistika za svibanj 2015.

BROJ PODIJELJENIH SV. PRIČESTI: 200 300
BROJ SVEĆENIKA KONCELEBRANATA:
3 774 (121 DNEVNO)

Statistika za lipanj 2015

BROJ PODIJELJENIH SV. PRIČESTI: 213 000
BROJ SVEĆENIKA KONCELEBRANATA:
4 251 (141 DNEVNO)

Sagledao sam svoj život i shvatio da nisam pravi kršćanin

Sedamdesetogodišnji Paolo De Polo iz Trevisa u Italiji hodočastio je ovih dana u Međugorje. To je njegov 72. posjet, a već više godina dovodi hodočasnike. Prvi put je došao 1990. jer je na poslu od jedne gospođe čuo o Međugorju.

„Prvi sam put došao s petro ljudi. Tada nisam imao ni putovnicu, putovao sam preko Slovenije ne znajući točno gdje se Međugorje nalazi. Kad sam nakon cijelonoćne vožnje došao u Međugorje, otiašao sam na misu, a poslije i na Brdo ukazanja gdje sam iskusio velik, dubok mir. Dan poslije sam susreo fra Jozu Zovku i slušao katehezu u kojoj je govorio o Gospu. U toj sam katehezi zapravo sagledao sav svoj život i shvatio da nisam pravi kršćanin, iako sam svake nedjelje odlazio na misu, imao sam dobar odnos u obitelji, na poslu i s prijateljima. Ispovjedio sam se i u toj isповijedi iskusio duboki mir. S prijateljima sam podijelio iskustvo obraćenja. Po povratku iz Međugorja počeo sam ići na misu svaki dan. U srcu sam osjećao da se želim vratiti”, kazao je Paolo De Polo.

„Sa svojom obitelji i jednim svećenikom ubrzno se vratio u Međugorje: „Na tom sam hodočašću upoznao Piera koji me mnogo naučio o organizaciji hodočašća. Tada sam bio dobio jednu veliku

milost: počeo sam sa suprugom moliti i odlaziti na misu. Nisu prošla ni dva mjeseca i već sam opet išao u Međugorje. Počeo je rat. Preko Piera smo iz jednoga mjesta blizu Splita saznali za 15 000 izbjeglica koji nisu imali ništa za jesti. Rekao mi je da se treba organizirati i pomoći ljudima. Shvatio sam da Božja providnost zaista postoji jer smo u roku od tjedan dana skupili novac i organizirali prvi šleper s humanitarnom pomoći. Vidio sam kako Gospa nalazi prave osobe na pravom mjestu. Poslije smo napunili 30 šlepера pomoći. Nakon završetka rata, osjećao sam potrebu dolaziti u Međugorje. Obećao sam da će širiti Gospinu poruku. Svakoga mjeseca razrašljem više od 4 000 mailova i faksova. Poruke širim u tiskanom obliku. U Trevisu sam otkrio jednu kapelicu klanjanja u koju sam išao svaki dan. S vremenom sam utemeljio trajno klanjanje s punomoći koju mi je dao biskup. Tada sam osjetio da trebam voditi lude u Međugorje. Svake godine organiziram po dvije skupine hodočasnika. Nakon hodočašća nastavljamo duhovnim putem. Svake subote imamo noćno klanjanje koje traje 24 sata, a svakog četvrtka po tri sata molitve: misu, krunicu i klanjanje. Sve je to plod Međugorja.”

Iz Križevaca biciklom

Radek Nikolić (48) u Međugorje je stigao biciklom u ponedjeljak 22. lipnja 2015., nakon 5 dana putovanja i prijeđenih 600 kilometara. Kazao je da put nije bio lagan, ali je uz molitvu sve izdržao. S obitelji redovito dolazi u Međugorje još od 2000., a ovo mu je već drugo hodočašće biciklom. „Došao sam zahvaliti Bogu i Gospu za sve milosti u mojoj obitelji. Mučile su me neke brige. Došao sam zahvaliti što su se okončale.“ Radek ostaje u Međugorju nekoliko dana, a u Križevce se vraća biciklom.

Iz Poljske preko Međugorja do Rima pješice

Nakon 70 dana pješačenja, skupina od pet hodočasnika iz Poljske stigla je pješice u Međugorje u petak, 19. lipnja 2015. U Međugorje su stigli gurajući posebna kolica u kojima je slika Milosrdnog Isusa visoka 3 metra. Jedan od hodočasnika, Roman je kazao za radiopostaju „Mir“ Međugorje da njihov put preko Međugorja vodi do Rima: „Hodočašće smo započeli 12. travnja, nas petero gurajući posebna kolica u kojima su slika, sve naše osobne stvari i šator. Naša skupina hodočasti po svijetu već pet godina, ima nas oko dvadeset i pet. Dosad smo bili u Svetoj zemlji, u Crnoj Gori, u Fatimi, sve pješice. Propješaćili smo i Kubu. Idemo u mesta kojima je potrebno Božje milosrđe, zato se nazivamo hodočascnicima Božjeg milosrđa. Za nas, Poljake, Međugorje je vrlo važno mjesto, posebice u ovom vremenu. Odavde idemo u Rim, a jedan biskup u Poljskoj nam je rekao da Papa zna za našu misiju. Nadam se da će nas primiti, da ćemo mu moći predati sliku i onda se vratiti u Poljsku. Molimo za proganjene kršćane u svijetu i za obraćenje ljudi koji ih progone.“

Iskusio sam da je Crkva živa

Don Giuseppe Piva iz Vicenze svoj je svećenički put počeo kod franjevaca Bezgrješnog Srca Marijina, ali je iz zdravstvenih razloga morao napustiti red pa sada djeluje kao dijecezanski svećenik u Palestini, u okolini Rima. Prvi put je došao u Međugorje 1986., nakon završene srednje škole. „U to sam vrijeme odlazio u crkvu i ministrirao, ali ne mogu reći da sam bio pravi kršćanin koji svoje kršćanstvo živi zauzeto i temeljito. Nakon isповijedi u Međugorje, kao da su se otvorili novi obzori, novi pogledi. U tom se trenutku probudila velika žđ za Bogom. To je postojalo i prije, ali se od toga trenutka, uz Gospinu pomoć, podiglo na kvalitativno višu razinu. U vrlo kratkom vremenu to mi je pomoglo rasti u molitvi. U meni je narasla želja da se posvetim Gospodinu. Nekoliko godina poslije toga počeo sam studirati teologiju, a onda sam zatražio vrijeme za razmišljanje jer sam želio produbiti svoj poziv i odnos s Bogom. Na bogosloviji se nažalost malo molilo. To vrijeme razmišljanja proveo sam u Međugorju. Ovdje sam bio sedam ili osam mjeseci“, kaže don Giuseppe te ističe kako je nakon toga nastavio i završio studij. Godine 1999. bio je zaređen za svećenika. „Zaista sam sretan što sam svećenik i zahvalan sam Bogu. U svom životu nastojim živjeti Gospine poruke. U Međugorju sam iskusio da je Crkva jako živa i da u središte stavlja Isusa i Majku Mariju. Iskusio sam da je Gospin zagovor u Božjem srcu doista svemoguć.“

„Marija me polako vodila do svećeništva“

Fra Damir Pavić, župnik u Breštovskom, u srednjoj Bosni (koji je predvodio duhovnu obnovu za međugorske župljane početkom ove godine) predslavio je večernju svetu misu u utorak 23. lipnja 2015. Tvrdi da ne bi postao svećenik da nije bilo Međugorja i Gospe.

„Moji su prvi susreti s Međugorjem bili dok sam bio dijete. Dolazio sam s majkom i obitelji, i već tada je Međugorje na mene ostavilo duboki pečat. Premda smo u obitelji imali redovitu večernju molitvu, za mene je Međugorje bilo mjesto gdje sam mogao na poseban način moliti. Kao dijete, i kasnije nakon srednje škole kad je počelo sazrijevati moje duhovno zvanje, osjetio sam da ovdje mogu moliti iz srca, nekako jače. I sada, kad dolazim kao svećenik, osjećam da mi je molitva intenzivnija i uvijek se okrijepim. Nakon srednje škole osjećao sam neku prazninu, osjećao sam da nisam pronašao smisao života. U Međugorju sam znao boraviti danima u molitvi i postu. Sjeme je polako raslo. Poziv nisam osjetio odjednom. Marija me polako vodila. U Međugorje dodem kad god mogu. Uvijek zahvaljujem Gospu, Bogu, za sve mi-

losti koje sam primio. Sa zahvalnošću se sjetim onih trenutaka kad mi je ovdje, u Međugorju, Marija izmolila svećeničko zvanje.“

Fra Damir dodaje da je put do svećeništva bio trnovit. „Bilo je to prije rata. Pošao sam u franjevačku školu, najprije u postulaturu, zatim u novicijat. Završio sam jednu godinu studija u Ljubljani, a onda sam posumnjao u svoje zvanje i bilo je kolebanja. Izšao sam iz zajednice ne znajući točno što želim. Bio sam šest ili sedam godina vani i onda opet došao u Međugorje. Zahvaljujući Međugorju opet sam shvatio da imam svećeničko zvanje. Nije bilo nimalo glatko, bilo je iskušenja i padova.“

Fra Damir je govorio i o značenju Međugorja danas u njegovu svećeničkom životu: „Ovo je mjesto posebno, na poseban način osjećamo majčinu blizinu i Božju ljubav. Meni je Međugorje oaza mira, osobne duhovne vježbe. Toliki su ljudi ovdje pronašli Boga! To su najbolji plodovi Međugorja. Mislim da je Međugorje potreba današnjega vremena. Poruka Međugorja je poruka mira.“

UPOZNAVANJE NA KOLJENIMA

Dok sam bio u zajednici Cenacolo, često sam se pitao – napose za vrijeme sv. mise i u trenutku pretvorbe – nije li moje zvanje možda postati svećenik? lako mi je srce pritom snažno kucalo, jednako snažno mi je kucalo dok sam mislio na ženu, brak i djecu.

MARCO
ZAPPELLA

MAJKA ELVIRA NAS UČI NE „BACITI“ SE NA PRVU KOJA NAIĐE, NEGO ŽELJETI SUSRESTI ŽENU, TRAŽITI U ŽENI SVU LJEPOTU, POSEBNO ONU UNUTARNJU, TRAŽITI U ŽENI LICE MARIJE, MAJKE ISUSOVE, JER JE ONA PRAVI PRIMJER ZENE. Majka Elvira je od nas uvijek tražila sljedeće: „Ako želite produbiti prijateljstvo s nekom djevojkicom, recite to najprije meni! Ne ulazite u taj odnos s vatrom

osjećaja koja često oprži, ne idite odmah djevojci reći joj: „Zaljubio sam se u tebe!“ Majka Elvira me naučila koliko je svjet žene drugačiji od svijeta muškarca i koliko je važno upoznati se. Govorila bi nam: „Momci, prije nego se zaručite morate imati barem 10 ili 20 prijateljica i tek onda ići da je. Momci, vi ne znate tko je žena!“

Za vrijeme moga hoda u Zajednici proveo sam neko vrijeme u jednoj od naših misija u Brazilu. U tom sam

razdoblju prijateljevalo s nekoliko djevojaka. Pisali smo si pisma u kojima smo dijelili iskustva, upoznavali se, i ta su pisma sadržavala svu moju želju da „prepoznam“ svoju buduću suprugu. U pismima sam nastojao produbiti odnose i shvatiti je li to obostrano...

Jednog lijepog dana zamolio sam jednu djevojku koja je bila sa mnom u misiji da mi pomogne u pisanju pisma. Zvala se Cinzia. Čitala je što

sam napisao, ispravljala me, savjetovala, pomagala mi... I tako, dok sam pisao drugim djevojkama, upoznavao sam nju... Kad sam bio s Cinziom, srce bi mi počelo jače kucati, ali sam mislio na majku Elviru koja nam je govorila: *Recite najprije meni...* A kako? Bio sam u misiji u Brazilu, Elvire tamo nije bilo, koliko moram čekati?

To je tako potrajalo dok jednoga dana cijela naša misija nije otišla na hodoočašće u svetište Gospe od Aparecide, zaštitnice Brazila. Putovanje s djecom iz misije bilo je pravo slavlje! Kad smo stigli na odredište, našao sam se pred ogromnim svetištem

Pisali smo si pisma u kojima smo dijelili iskustva, upoznavali se, i ta su pisma sadržavala svu moju želju da „prepoznam“ svoju buduću suprugu.

izgrađenim od siromašnih materijala, ali svetištem koje je imponiralo. Bio je jako dojmljivo vidjeti tako mali Gospin kip unutar tako velikog svetišta.

Tijekom molitve krunice i prije sv. mise – sjećam se toga jako dobro – Cinzia je sjedila dvije klupe ispred mene. U jednom trenutku, dok su se molile Zdravomarije, u srcu sam osjetio snažnu potrebu ispraviti se klečeći na koljenima i pitati izravno Gospu. Ne na talijanskom jeziku, nego na svom dijalektu sam rekao: „Marijo, kako bih želio oženiti onu tamu!“, pokazujući na nju ispruženom rukom i otvorenim dlanom. Odmah sam shvatio da je blizu Cinzie bila još jedna djevojka pa sam ponovio: „Marijo, ne ona pored, nego ova – Cinzia!“

Od toga sam dana živio u iščekivanju. Kad god bih je susreo, kad god bih je čuo, moje srce nije mirovalo... zaljubio sam se. Kad sam napokon imao prigodu o tome razgovarati s majkom Elvirom, ona je bila sretna zbog nas. Ostavila me još neko vrijeme u misiji i onda me vratila u Međugorje, kazavši mi: „Sada, kad si u srcu siguran da je Cinzia ona prava, moraš u to biti siguran i na koljenima. Da bi je bolje upoznao, budi sada neko vrijeme daleko od nje. Budi joj blizu preko Isusa.“

Danas sam oženjen Cinziom, imamo četvero djece i živimo u Međugorju. Koliko nam je dobra donijelo to „upoznavanje“ na daljinu, upoznavanje na koljenima!

Da bi se doista upoznalo neku ženu, treba prijeći dugi put, ali ono što je doista važno jest upoznati Gospu, ljubiti je, moliti je. To mi, kao muškarcu, pomaže ljubiti i poštovati svoju ženu i sve druge žene. I dan-danas moje srce jače kuca, zaljubljen sam u svoju ženu i sretan sam!

Fra Slavko Barbarić

DAJ MI SVOJE RANJENO SRCE

ISPOVIJED:
ZAŠTO I KAKO?

Daj mi svoje ranjeno srce

Ova knjižica, nastala iz iskustva s međugorskim dogadjajima, želi ti biti pomoć na putu. Želi ti pomoci shvatiti kako će tvoje srce postati i ostati trajno divan i rascvjetan cvijet pun svježine, cvijet koji će posebno mirisati mirom i pomirenjem. Mnoga su srca upravo u Međugorju postala rascvjetani cvjetovi. Mnoge su obitelji postale prave oaze radosti i mira jer su doživjele obnovu srca. (fra Slavko Barbarić)

Ovu i druge knjige fra Slavka Barbarića možete naći u Suvremennici Informativnog centra MIR Međugorje. www.emedjugorje.com

mir
MEDUGORJE
www.emedjugorje.com

NE KAKO HOĆU JA, NEGO KAKO HOĆEŠ TI

Gospodine Isuse Kriste, toliko puta te molim da me oslobođiš trnja koje nosim u svome tijelu. Toliko puta te pitam zašto neke križeve moram nositi. Gospodine, u svojoj milosti daruj mi snage da zajedno s tobom izgovaram riječi: „Oče, izbavi me od ove čaše! Ali ne kako hoću ja, nego kako hoćeš ti!“

Gospodine Isuse, želim prihvatići svoj život, svoju prošlost, sve okolnosti. Želim prihvatići svoju nezrelost, sve ono što se nije dogodilo, i vjerovati da upravljaš mojim životom. Toliko toga ima zbog čega se kajem, zbog čega

mi je teško, zbog čega patim, ali dajem to. Gospodine, u tvoje ruke i želim vjerovati da ti sve okrećeš na dobro onima koji te ljube.

Gospodine, vjera mi je slaba, nada mi nije snažna, ne znam točno što je to ljubav, ali se uzdam u tebe.

Ne znam naći put prema tebi, no znam da ti znaš kojim putem doći do mene.

Gospodine Isuse, ti bolje od mene poznaš moje srce, o mome životu znaš više nego što ja znam, ali ja želim sve staviti ovdje pred tebe da bih mogao biti iskren s

tobom. Želim biti onakav kakav jesam pred tobom: bez glume, bez maske. Zato ti dajem svoje ovisnosti, slabosti i sav mrak koji osjećam u vlastitom srcu, sve ono čega se stidim, sve ono zbog čega me je strah od mene samoga. Dajem ti svoje bližnje: sve one koji su mi teški, sve one s kojima teško mogu pronaći normalnu zajedničku riječ. Dajem ti, Gospodine, svoju domovinu, sve probleme s kojima se susreće.

Gospodine, znam da će strah, borba i križ ostati u mome životu, ali želim uz tvoju pomoći naučiti nositi

se sa svim tim, naučiti prihvatići i zavoljeti svoj život, naučiti poštivati sebe i druge.

Gospodine, ako hoćeš, možeš me ozdraviti: učini da progledam, učini da prohodam, ali želim najprije tražiti tvoju volju, tvoje Kraljevstvo, i vjerujem da ćeš mi sve ostalo nadodati.

Gospodine, ovo su sada samo riječi, ali ne želim da ostanu samo riječi! Daj mi vjeru, nadu i ljubav, da zaista mislim ono što sam rekao. Ti nas, Gospodine, blagoslov!

fra Stanko Čosić

Propovijed dr. fra Miljenka Šteke sa središnje proslave 34. obljetnice Gospinih ukazanja u Međugorju

TEŽNJA ZA ISTINOM

Sv. Ivan Pavao II. rekao je kako Duh Sveti, potičući spoznaju i ljubav prema Mariji, vodi vjernike u školu Djelice koja pjeva „Veliča duša moja Gospodina“ da bi u toj školi učili čitati Božje znakove u povijesti i stjecali mudrost koja svakog muškarca i svaku ženu čini graditeljima novoga čovječanstva (usp. Aud., 15. 11. 1995.).

CRKVA PROMATRA MARIJU UZ NJEZINA SIN AKA DUHOVNU MAJKU SVEGA ČOVJEČANSTVA.

Osmo poglavlje konstitucije *Lumen gentium* Drugog vatikanskog sabora pokazuje u Kristovu otajstvu izvješće o marijanskom učenju, pokazujući u trostvenome pogledu bitni doseg marijanskoga nauka: „Odlikovana je velikom ulogom i dostojanstvom da bude Majka Božjega Sina, i zato pre mila kći Oca i svetište Duha Svetoga.“ (LG, 53) Stoga nas cijela pedagogija povijesti spasenja poziva upravljati pogled prema Djevici Mariji (usp. Aud., 3. 1. 1996.). A naslov „Majka“ govori o brižnoj bliskosti kojom će Marija pratiti život Crkve. Tom će životu Ona otvoriti svoje srce... (usp. Aud., 6. 9. 1995.)

Marijanska protega Kristove Crkve predstavlja neporecivu sastavnicu iskustva kršćanskoga naroda. Nije to površan osjećaj, nego veza duboka u vjeri ukorijenjena, koja potiče jučerašnje i današnje kršćane da se redovito utječu Mariji kako bi ušli u prisnije zajedništvo s Kristom... (usp. Aud., 15. 11. 1995.)

U Međugorju je kroz sve ove godine očvidno kako se upravo spomenuta marijanska pobožnost proteže u svojoj zdravoj cjevitosti, vodeći po Mariji u prisnije zajedništvo s Kristom. Navještanje Riječi, bogoslužje, molite i toliki dobrotvorni izrazi pronašli su u međugorskoj Marijinu molitvenoj školi nepatvorenu duhov-

nu vedrinu i oblikovali radosna lica tolikih vjernika naše Crkve. Ona koja je Boga rodila – Theotokos, Bogorodica, Gospa, bila je i ostala ovdje poticaj i „uzrok naše radosti“, pa i usred svih kušnji i udaraca, kojih Međugorje nije bilo pošteđeno od svojih početaka... do današnjega dana...

A početci nas vraćaju trideset i četiri godine unatrag, u malo hercegovačko mjesto nepoznato mnogima koji su samo stotinjak kilometara udaljeni od njega. U njemu žive ljudi tradicionalni katolici i vjernici u društvu u kojem je vlast komunistička partija, koja zagovara i promiče bezbožstvo. To je društvo u kojem su njegovi punopravni članovi tek članovi partije, a svi ostali su isključeni iz javnoga i političkoga života, gurnuti na marginu i stalno sumnjivi elementi na koje treba paziti i koje je dopušteno gaziti (maltretirati, zatvarati, pa ako treba i ubijati).

Zivi se uglavnom od poljoprivrede i rada u inozemstvu kojega se zvalo privremenim, iako je mnogima koji su imali sreće trajao i cijeli radni vijek. Ljudska prava i slobode bile su zajamčene članovima partije, mada se povremeno preispitivala njihova vjernost.

U Međugorju je kroz sve ove godine očvidno kako se upravo spomenuta marijanska pobožnost proteže u svojoj zdravoj cjevitosti, vodeći po Mariji u prisnije zajedništvo s Kristom. Navještanje Riječi, bogoslužje, molite i toliki dobrotvorni izrazi pronašli su u međugorskoj Marijinu molitvenoj školi nepatvorenu duhov-

trenutku kad partija u strahu zbog smrti velikog vođe poduzima sve kako bi očuvala ateistički poredak, šesteru djece iz Međugorja javno svjedoči da su vidjeli Gospu!

Uzbuna!
Ne može se vidjeti ono čega nema. Gospa ne postoji. Vjera je tlapnja. Život nakon smrti i priče o Isusovu uskrsnuću – to su bajke za djecu. Mitovi. Djeca lažu. Obmanjuju. I to se po svaku cijenu mora spriječiti. Silom ili milom.

Ako Boga nema, a po društveno političkom sistemu – nema Ga, tko manipulira djecom? I tajna i javna policija, i vojska, i svi organi reda i nereda dižu se i pokušavaju zaustaviti fenomen. I ne samo oni.

A djeca bez straha svjedoče da im se Gospa ne samo ukazala nego i očitovala: „Ja sam Kraljica Mira“.

I da je središte svega: mir!

Za partiju je ovo čista subverzija i pokušaj rušenja države, njezinih ateističkih temelja. I njezini organi reagiraju. Ispituju djecu. Zatvaraju najprije fra Jozu Zovku, pa onda redom... I nije tu samo poznata operacija „Crnica“...!

Ali nešto ni oni ne mogu zaustaviti – dolazak ljudi ovamo.

Dolazak vjernika u Međugorje. Kao nekim čudom narod se ustajno okuplja u sve većemu broju. Tolikima kao da treba potvrda nazočnosti neba, kao da su posumnjali u vlastitu vjeru i kao Toma blizanac žele staviti

U MEĐUGORJU
JE KROZ SVE OVE
GODINE OČEVIDNO
KAKO SE UPRAVO
SPOMENUTA
MARIJANSKA
POBOŽNOST
PROTEŽE U SVOJ
SVOJOJ ZDRAVOJ
CJELOVITOSTI,
VODEĆI PO
MARIJI U PRISNIJE
ZAJEDNIŠTVO S
KRISTOM.

ruku na Isusov bok kako bi se uvjerili: Gospodin moj i Bog moj!

Ali nije svima dano vidjeti. A i ruke su zburujuće. Što znači poruka mira u društvu ateizma koji rastače dušu našega naroda? Da ga se možda prihvati i da ga se ustrajno trpi? Da se i nadalje održava sustav u kojem si samo zato što vjeruješ izbačen iz javnoga života?! Zar je to trebalo prihvati, i zar je to ljudska i Božja pravednost?

Mir... Mir... Mir...
Odzvanja s ovog hercegovačkoga krša. I poziv na post, molitvu, obraćenje. Poziv na povratak sakramentalnom životu. Takav poziv ateistima ne treba, a vjernicima se čini suvišnim, pa zar ne žive već takvim životom? I što je društvena posljedica njihova opredjeljenja – Kraljica Mira – Mir, a oko svuda nemir?

Probudena nada kod jednih (koja se naizgled ne ispunjava) i strah kod drugih (a što ako Bog ipak postoji?!). Strah od gubitka privilegija. Strah od onoga što dolazi. I sumnja u ono u što se do tada nije smjelo sumnjati: u pravi revolucionarni put partije. I

u tom strahu suočavanje ne samo s djecom i njihovim izjavama i navodnim manipulatorima koji stoje iza njih, nego i sa sve većim brojem onih koji se na međugorsku vijest odazivaju sa svih strana svijeta.

Ako su ovi ovdje, u našem podneblju, i pokrenuti nadom da se u Međugorju događa potvrda njihove vjere i nade, da su promjene ipak moguće, što pokreće one diljem svijeta da se ovakvim intenzitetom odazivaju na ovu vijest?

Ne želete ni na koji način preteći sud Crkve o fenu, komu smo se kao vjernici i sinovi Kristove Crkve dužni podvrgavati, i koristeći samo ovdje vrijednost ljudskoga svjedočenja, u skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom Drugoga vatikanskog koncila, ne može- mo ne upitati se: Što je to tako čarobno i izazovno u tim jednostavnim porukama, običnim riječima?! Otkud snaga u toj priprostoj riječi „mir“, ako nije netko snažniji tko ju šalje?! Kako to da taj sićušni glas s dječjih usana ima takvu moć diljem svijeta?! Jesu li ta djeca tako snažna i važna?! Pitanja su koja traže odgovor!

I što se u biti poručuje u Međugorju?
Ništa drugo doli ono što nas vjera Crkve uči po evanđelju: Činite ono što vam moj Sin kaže. Sin vam je darovan. Neka vam taj dar bude sve što vam je potrebno. Postite, molite, obraćajte se. Vjerujte Kristu. Vratite se sakramen- tima. Pomirite se s Bogom. Bog postoji. Jest. To je ona stvarnost o kojoj Pavao veli: „Bog nas sa sobom pomiri po Kristu.“ (2 Kor 5, 18) U konačnici: Krist je „Mir naš!“

I ta bitna biblijska poruka već trideset i četiri godine privlači milijune u ovo malo hercegovačko mjesto. Bez-

bojni komunistički sustav urušio se od Urala do Jadran. Rat je pune četiri godine bio stvarnost ovih prostora, a i ovaj poratni mir iskaz je ljudske nepravde i to ponajviše prema onima koji su bili prvi svjedoci i slušatelji milosti. Narod koji je povjerovao i oni koji su nam sve prenijeli ni danas nisu doživjeli puninu obećanja, a ni obraćenja ni svetosti. Još u tolikim srcima sumnja i osporavanja... Mediji kao da samo to čekaju!

A hodočašće ovdje ne prestaje, nego se uvećava. Hodočasnici iz svih krajeva svijeta. Zašto je njima potreban taj glas?

Kraljica Mira. Mir!

Što ih dovodi na ovaj hercegovački kamenjar, u ovaj krajolik među brdima? Je li to ustinu nesaglediva ljepota ovog hercegovačkog pejzaža?

Ili pak s ovim svijetom u njegovoj nutrini i dubini ipak nešto nije u redu, pa traže neki novi istinski svijet, novi početak? I što je to zarobilo svijet iz kojeg dolaze?

Kad umukne buka nervoznih i površnih autora besmislica o Međugorju, svi oni koji su Međugorje

Kad umukne buka nervoznih i površnih autora besmislica o Međugorju, svi oni koji su Međugorje upoznali iznutra potvrdit će ovo moje svjedočenje: Međugorje je vidljiva rana svijeta!

upoznali iznutra potvrdit će ovo moje svjedočenje: Međugorje je vidljiva rana svijeta! Vidljiva rana koja se uz Gospin zagovor, uz zagovor One koja je „zdravljivo bolesnih“ ovdje ne skriva zavojem jer se životno iskusi kako Bog *ljeći one koji su srca skršena i povija rane njihove.* (Ps 147, 3) Isusove riječi: Budi zdrav! – oživotvorile su se ovdje nebrojeno puta i vratile ljudima teološku krnjost nade, tog nemjerljivoga Kristova dara!

K tome, pozornije slušajući svjedočanstva, ovdje se otkriva i svijet iz kojeg stiže izranjeni čovjek. Taj svijet ga je učio:

Uzmi sve što ti život pruža, udri brigu na veselje, uživaj jer ovaj svijet kakav jest da jest jedino je što imas. Ako nemaš, ubij, kradi, otimaj... Ako imas, čini to isto i gomilaj.

Ako su ovo simptomi, gdje su uzroci? Zašto je svijet takav kakav jest izložen tolikoj pohlepi, takvom neredu i ratovima, tolikim razlikama i mržnjama?

I što je duhovna pozadina na kojoj se ispisuju stranice vremena? U kakvom mi to svijetu živimo?

Svjjet je osmišljen kao velika prodavaonica potrebnih, manje po-

trebnih i nepotrebnih stvari, ali oni kojima je u interesu prodaja, osmislili su čitavu industriju proizvodnje naših potreba, tako da mnoge stvari za koje do jučer nismo ni znali, neke nisu niti postojale, postaju našom svakodnevnicom, nametnutom nam potrebom, nešto bez čega se ne može, a svijet je mogao tisućama godina.

I znanost koja pokušava spoznati svijet i ponuditi čvrsto znanje o njemu postala je svjesna relativnosti vlastitih spoznaja, pa čak do spoznaje da se kreće unutar određene teorije kojom sada objašnjavamo svijet dok ne iznadeemo novu teoriju koja će otkloniti nedostatke koji se ne uklapaju u trenutno teorijsko objašnjenje. A sve to da se održi materijalističku istinu o svijetu bez Boga.

Pogledajmo estetiku. Što se dogodilo? Jedinstvo ljepote, dobrote i istine nije više ideal kojem se teži. Postoji estetika ružnoga, dapače šoka! Nameće se potreba sagledavanja estetskoga iz vidika subverzivne uloge u društву. Rastrojenje, rušenje, protiviljenje, uništavanje kao umjetnička sloboda...

Pogledajmo konačno što se dogodilo u filozofiji, što su od težnje za mudroću učinili novovjekovni mislioci. Svijet u kojem mi živimo časti kao ideal mudra čovjeka onoga koji je proglašio Božju smrt. Bog je mrtav. Slavodobitan uzvik bezumnika. I to je mudrost ovoga svijeta: pobožanstvenjenje čovjeka ili obožavanje sotone. Svojom ohlošću čovjek i nije učinio ništa drugo, nego prihvatio ponudu prvog oholice: Bit ćete kao Bog.

Svjjet u kojem ne postoji poziv na

savršenstvo, na svetost, svijet je u kojem ne postoji potreba za uzdignućem duha jer se i nema čemu težiti. U njemu postoji tek ponor. I beznađe. Svijet ispržan od Božje prisutnosti praznina je koja ječi besmislim. Apsurd je postao smisao. I unatoč svakom pokušaju da se pronađe smisao apsurda, otvara se rana beznađa. Posljedica je bijeg, ali kamo pobjeći i čemu se darovati? Ne biti barem ovdje, nego negdje тамо, postaje imperativ. Život negdje drugdje jedina je nada. Posljedica je bezglavo, besciljno lutanje. Izlaz se traži i u izmijenjenim stanjima svijesti, traže se poticaji za putovanja bez cilja.

Ako težnjom za istinom svijeta bez Boga niste dosegli do krajnjih granica njegove mogućnosti i niste dokučili dubinu apsurda te dotakli bijeg ili očaj, ostaje vam hedonizam i potraga za užitcima. Uvučeni u načelo ugode postajete robovi vlastitih osjeta i potrage za načinima kako im ugoditi.

I eto puta u ropstvo ovisnosti. Jer čovjek vrlo rano mora naučiti da sve što je ugodno nije nužno i korisno. I da sve što je ugodno, pa čak i korisno, nije uvijek moguće. I da sve što je ugodno, korisno i moguće, nije nužno i ispravno. No, ako nema Boga i neba i ako ostaje samo zemlja, zašto bi čovjek razmišljao o ispravnosti?! Zbog drugih? Misle li oni kao i mi? I tko bolje prolazi: onaj tko misli o drugima ili onaj koji se zauzima za sebe? Ima li mene tu?

Ako nema Boga, što može biti svrha i smisao našeg postojanja?

Novac, bogaćenje, zgrtanje?

Filosofija ručka i večere dovest će nas, prije ili kasnije, do spoznaje da je mjerodavno mjerilo ovoga svijeta. To je uzrok duboke društvene podjele, jer s jedne strane stope pohlepa i nezasitnost onih koji imaju, a s druge strane zavist i jal onih koji nemaju. Taj jaz između jednih i drugih nakon nekog vremena rađa mržnjom. Jer oni koji imaju strahuju da bi im to netko mogao uzeti i u strahu od svih počinju mrziti sve druge, a osobito one za koje sumnjuju da su najgladniji onoga što oni posjeduju. A oni koji nemaju, ne mogu podnijeti ne samo što oni nemaju, nego im zavist prema onima koji imaju često rađa zlim mislima i pohlepolom.

I kada stigne pustinja duha, nakon što čovjek ne može susresti drugoga, nakon što u tom svijetu nema ljubavi, nego je drugi čovjek samo sredstvo za postizanje užitka – otkriva se potreba za novim svijetom. Nakon što se tražeći ljubav u svijetu u kojem se ona ne može pronaći, dođe do praznine sebeljublja u pustinji duha, i još ako se, a događa se često, kao posljedica svih vrsta nečistoća i zagadenosti duha, očituju i tjelesne bolesti, čovjek se nađe izranjen na kraju puta na kojem nije stigao nigdje i kojem ne može uspostaviti smisao. U svijetu izgubljene svrhe, u kojem je bježeći od križa povjerovan u vlastiti smisao kao ostvaraj užitaka, dosegnuo je ispraznost vlastitoga putovanja i besmisao takva postojanja. Izranjen. A cijelo vrijeme taj tupi osjećaj praznine. Taj bol duše i duha. Taj tih i izraz patnje koji nikako da se

odagna: Sve što postignem, to nije to, nemam ono potrebno! Nemam radosti života!

Marijine riječi iz Kane Galilejske i danas odzvanjaju: „Vina nemaju“ (Iv 2, 3), radosti života nemaju ovi ljudi. Marija se u Kani jednostavno obraća Isusu, povjerivši mu životne teškoće ljudi. Isus, premda svjestan da je Mesija, koji je dužan slušati samo volju Očeva, pristaje na majčinu prešutnu molbu. Nadasve odgovara na Djevičinu vjeru i tako započinje čudesna, očitujući svoju slavu (usp. Aud., 19. 6. 1996.).

Marijin majčinski pogled, isti onaj iz Kane, gleda sve rane i boli svijeta danas. Povjerava sve svome Sinu, a nas sprema na taj susret... Postite, molite, obratite se!

Unatoč očaju koji ga obuzima, izranjeni čovjek želi vjerovati da postoji izlaz, da postoji nada. Ako je milost dotakla zemlju, ako je nebo negdje na zemlji očitovalo svoju ljubav, kako u ovakvom svijetu ne otici tamо? I to je, moguće je, za mnoge bio i prvi izazov Međugorja...

I došli su toliki ljudi ovdje u Međugorje, vjerujem, s velikim očekivanjima. A dočekao ih je sasvim običan, siromašan i neugledan krajolik, i riječi sasvim obične, sasvim evanđeoske, ni po čemu nove. Riječi koje su čuli toliko puta, u svojim crkvama i u svojim župama, od kojih su se možda udaljili. Ništa posebno. Dapaće, sve je već davno bilo rečeno. Ništa novo. Iz perspektive znanosti, filozofije, prevladavajuće ideologije, iz perspektive svijeta, novca, moći i užitaka tek priča za naivne, neuspješne: Uzmi svoj križ i nosi.

Ali, događa se nešto posebno ovdje. Kao da se tolikim namjernicima, u susretu s onima koji su ovdje doživjeli milost i stali na put obraćenja, oživotvoruju riječi enciklike svetoga Ivana Pavla II. *Redemptoris missio:* „Suvremeni čovjek radi sluša svjedoke negoli učitelje, više vjeruje iskustvu negoli nauci, više životu i činjenicama nego teorijama.“ (br. 42)

Vrati se postu, molitvi, sakralnom životu u Crkvi. Vrati se Kristu koji je poradi tvojih grijeha umro smrću na križu. Mir. Neka bude mir između tebe i Boga, mir između tebe i ljudi...

I tu se događa čudo! Pobjedivši grijeh po svom križu, Krist daruje cjelovito oslobođanje i izlječenje. Doživljavaš

kako svi tvoji grijevi, stavljeni pred Isusa Krista, pred milost Božju u sakramantu, nestaju! Ti postaješ novi čovjek! To ranjeno i zaciјeljeno srce čovjeka najveće je međugorsko čudo u njegovoj isповjedaonici. Međugorje je vidljiva rana svijeta, ali i nada da ona može zaciјeliti, da postoji način njezina zaciјeljenja, da ovdje u isповjedaonici s lakoćom otvara svoje srce i svoju savjest! Osjećaš nanovo da si baš ti primio novi život, jer si postao „zajedničar božanske naravi“ (usp. 2 Pt 1, 4). Shvaćaš da po daru Duha Svetoga, što ga Isus Krist izljeva na tebe iz svoga probodenog boka na križu, zadobivaš pravu slobodu djeteta u Sinu. Tvoj grješni svijet nestaje. Jer Duh Sveti, prema Kristovim riječima, jest Onaj koji će „pobjediti svijet gledi grijeha“ (Iv 16, 8) i izvesti posvećenje čovjeka (usp. 2 Sol 2, 13).

K tome, kako ne prepoznati ovdje, u ovom zajedništvu mnoštva naroda i kultura, slike onoga što nas vraća i podsjeća na početke rađanja sveopće Crkve? U one duhovske događaje kad se nađoše Parti, Medani, Elamljani... (usp. Dj 2, 9-11), stvarajući novo zajedništvo Kristova mističnoga Tijela, Crkve. Kako je lijepo lice Crkve u vama ovdje, u zajedništvu skupljenu sa svih strana svijeta! I nemoj više strepit pred budućnošću! Vjera Crkve nas uči: Krist nam je darovan i On je s nama u sve dane do svršetka svijeta! Mir tebi! Dragi brate i sestro! Mir, uz zagovor Kraljice Mira, neka te prati! Ponesi ga i daruj svima na svome životnome putu. Amen!

ISPOVIJED IZ PERSPEKTIVE SVEĆENIKA

Arhiv ICMM

Kad biste vi samo znali koliko smo puta mi bili postiđeni slušajući vas kako iskreno ispovijedate svoje grijeha! Kad biste vi samo znali kako se u nama budi žudnja da i sami budemo tako otvoreni Bogu i iskreni! Koliko smo životnih lekcija naučili od vaših muka i koliko smo samo puta iskusili kako Bog oslobađa zarobljene, čisti nečiste, kako vraća radost tužnima!

FRA ANTE
VUČKOVIĆ

NEGDJE NA POČETKU PUBERTETA PRESTAO SAM PLAKATI. BILO JE NAKON TOGA TRENU-TAKA KADA SAM BIO UVJEREN DA BIH TREBAO PLAKATI, ALI NIJE IŠLO. NISAM USPIJEVAO. Onda se, puno kasnije, dogodila jedna posebna godina u mom životu: Bio sam u Izraelu, u Svetoj zemlji. S Franjevačkom teološko-arheološkom školom iz Jeruzalema išao sam tijedan dana po Galileji i noćili smo u Nazaretu kod franjevaca, blizu bazilike unutar koje se nalazi Marijina kuća. Franjevci koji čuvaju baziliku običavaju je navečer ostaviti otvorenom za hodočasnike koji žele moliti u tišini. Te sam večeri otiašo u baziliku. U njoj je bio tek poneki hodočasnik. Jedan je franjevac sjedio i molio krunicu. Ponio sam Lukino evanđelje jer sam vrijeme u Svetoj zemlji htio

iskoristiti tako da na mjestima događaja čitam evandeoske tekstove.

MJESTO ČISTOĆE
Počeo sam čitati izvještaj o Navještenju. Nisam došao daleko i već su mi navrle suze. Pokušao sam doprijeti do onoga što se dogodilo s Marijom na mjestu na kojem na latinskom piše: „Verbum caro hic factum est“. Ovdje je Riječ postala tijelom. Ovdje, na ovom mjestu. Nigdje na svijetu kao na tom mjestu nisam osjetio toliku čistoću. Čistoća mjesta koja je vezana uz čistoću odnosa. Bog je bio Bog, andeo je bio andeo, a Marija je bila Marija. Nikakvih pomršenih, sjenovitih odnosa. Sve je bilo uskladeno, sve do kraja otvoreno i tu se dogodilo Utjelovljenje. Promatrao sam te čiste odnose i imao osjećaj da vidim sebe i da vidim kako su moji odnosi sasvim

drukčiji. Slušao sam Mariju koja govori o svojoj neznatnosti i video svoju nedostojnost. Došao sam u Nazaret sa svojim planom: Htio sam pronaći neki ključ za bolje razumijevanje evandeoskih tekstova. Mislio sam da mi je potreban ključ za glavu, za bolje razumijevanje, a darovano mi je ganuće kao razumijevanje Svetog pisma. I zato to mjesto i taj trenutak ganuća ne mogu zaboraviti.

Ako skočimo dvanaest stoljeća kasnije na drugi kraj Europe, u Asiz, u baziliku u kojoj se nalazi mala crkvica Porcijunkula, nalazimo istu čistoću. O toj čistoći imamo jednu prevažnu rečenicu u zapadnoj kulturi. Napisala ju je jedna nekrštena žena. Simone Weil. Bila je Židovka. Ljubila je Isusa kao nikoga drugoga, ali je iznutra osjećala da je Bog ne zove da uđe u Crkvu. Opisuje kako

je 1936. došla u Asiz, ušla u baziliku Gospe od Andela, približila se Porcijunkuli i osjetila čistoću kao nigdje na svijetu. Tada piše rečenicu za koju mnogi smatraju da dolazi od mističarke koja do tada nije molila Boga. Napisala je: „Tada me je nešto više od mene prisililo da po prvi put u životu kleknem.“ Ništa više. Znamo da ima mjesta koja nas po svojoj čistoći, po svojoj važnosti nukaju da kleknemo. Međugorje je mnogima jedno od takvih mesta. U srcu Međugorja, velikoj većini je to mjesto sa strane – ispovjedaonica.

Oni koji malo razumiju franjevački život znaju da je Porcijunkula svetom Franji bila najvažnije mjesto na kugli zemaljskoj. Tu je doživio obraćenje, tu je Svevišnjemu rekao da. Tu je ustanovio klarise, ženski zatvoreni red. Tu je odrezao kose Klari kad se htjela posvetiti Bogu. Tu je birao ili dobio svoju braću. Tu je održao kapitol na rogožinama kad braća nisu imala gdje spavati pa su spavala pod vedrim nebom. I tu je umro golog tijela na gojol zemlji. Molio je braću da nikada ne napuste to mjesto. Ono

nije bilo njegovo vlasništvo niti je ikada htio da postane njegovo, ali je molio braću da to mjesto ostane sačuvano jer je ono za njega bilo ljubavno mjesto čistoće i odnosa sa Svevišnjim. I tamo je isprosio za sve i za sebe samoga oprost.

To je možda dobra prigoda da svratimo pozornost da se oprost događa tamo gdje je čisto mjesto, gdje odnos postaju čisti, mjesto na kojem najbolje prepoznajemo Marijinu čistoću. Marija je bez grijeha. To vjerujemo mi katolici, ali ako itko osjeća težinu grijeha, osjeća je ona. Kao što nigdje ne ćemo vidjeti koliko je nečistoća nečista kao što to vidimo na čistoj bijeloj košulji, tako se i na Mariji najbolje osjeća nečistoća i opaža čistoća. Ona je najbolje osjeća. Ali to je istovremeno mjesto na kojem je svijest da se može izići iz nejasnoće u jasnoću najdublja.

S DRUGE STRANE

Volio bih vam otvoriti jedna vrata kroz koja većina od vas nikada ne će proći, a kroz koja mi, svećenici, prolazimo vrlo često. Mi, svećenici,

Nama je iznimno važno znati: Imaj jedno mjesto na kojem se kidaju lanci ropstva. Nisi više rob! Premda si ušao kao zarobljen, izlaziš kao baštinik.

znamo što znači doći pred ispovjedaonicu s potrebotom da se sami ispovjedimo. Mi duboko znamo što znači osjećati svoj jad, svoju muku, svoje grijehu, svoju želju da se toga konačno riješimo. Znamo što je strah hoću li biti prihvaćen, hoće li me razumjeti, hoće li svećenik biti nervozan, hoće li me prepoznati – sve je to nama poznato. Ništa od toga nam nije strano. Mi, svećenici, možemo doći s ove strane, kao grešnici, ali mi smo privilegirani jer možemo biti i s one druge strane. Volio bih vam otvoriti taj prozorčić s druge strane da jedanput čujete kako se mi svećenici osjećamo kad slušamo vaše ispovijedi.

Prvo i možda najvažnije je da je nemoguće biti u blizini Boga kada on dijeli milost i biti njom nedodirnut.

Mi smo svi dodirnuti milošću koju Bog vama dijeli u oprاشtanju grijeha. To je nešto što nismo nikad tražili, to nam nije nitko nikada obećao, ali to je nešto što uvijek iznova doživljavamo kao Božju milost, kao neki dodatak, kao višak koji dobijemo, a da nismo ništa ni tražili ni napravili. Dobijemo samo zato što smo unutra, s druge strane, umjesto Krista, što smo u blizini kada Bog pokazuje svoje milosrdno srce.

Drugo što doživljavamo i dobijemo je neočekivano i čudesno. Uđemo u isповjedaonicu i dođe nam čovjek kojega nikad u životu nismo vidjeli, kojega možda uopće ne znamo i kojega možda ne ćemo nikada više vidjeti i odjednom, u trenu, doživimo apsolutnu iskrenost. Otvorenost. Za tom otvorenošću svi čeznemo. Sretinci među nama dobiju je iz odnosa s jednom osobom, s nekim

razlikovati iskrena od neiskrena čovjeka, zrela od nezrela, onoga tko je na ispovijed došao iz nekih drugih motiva, a ne iz žudnje za pomirenjem s Bogom. Učimo prepoznavati tko je došao stoga što ga je netko natjerao, nagovorio ili stoga što ni ne zna drukčije... Mi u isповjedaonici tako lako i prepoznatljivo, kao na dlanu, dobijemo razliku iskrenosti i istine od skrivenosti i neistine. U ispovjedaonici učimo kako Bog treba svećenike spremne slušati ljudski jad, ljudsku muku. Učimo koliko nas Bog treba, koliko mu je važno da pristanemo svakom pojedinom čovjeku dati vremena da se izrekne, da izide u riječ sve što ga opterećuje. Tu učimo koliko je važno da u tim trenutcima imamo Božje srce. Naš zadatak nije da govorimo svoje mišljenje, svoja iskustva ili svoje osjećaje, nego da otvorimo prostor da se dogodi susret grešnika s Božjim milosrdjem. Učimo koliko je Bogu važno da postoe mješta kao što su ispovjedaonice na kojima će svatko smjeti doživjeti i ljudsku i Božju sućut.

Kad je Isus pred sobom gledao masu koja je došla slušati njegove riječi, evandelisti kažu da je imao veliku sućut. Pogledao je narod i bilo mu ga je žao jer su bili izmučeni, ophrvani i kao ovce bez pastira. Htio je da svatko dobije vremena za susret s Bogom, da u susretu

koga vole. Dvoje ljudi ostanu navečer u razgovoru i mladić se otvorí i ispriča djevojci svoju životnu priču... To je čudesno, jedincato i to doživimo rijetko, možda samo jednom u životu. Nama se svećenicima to događa svakodnevno. Nama je to hrana kojom se neprestano hranimo. Odjednom se pred nama nađe otvorena ljudska duša, a da ništa nismo zaslужili i ništa učinili. Čudesno je koliko to djeluje na nas. Mi tu učimo kakav je čovjek. U tim susretima učimo koliko duboko čovjek može pasti, u kakve se sve zamke može zaplesti, kakvi ga sve ljudi ili okolnosti mogu zarobiti, ali iskusimo i kako je duboka Božja milost i što se događa kad Bog oslobođa. Tu učimo koliko u čovjeku ima žudnje za slobodom, za čistoćom i za istinom. Tu učimo

s čovjekom iskusi i milosrđe i sućut. Koliko li je nama svećenicima važna svijest da u ispovjedaonici govorimo u Božje ime! Kad mi svećenici sami sagriješimo, kad sami upadnemo u vrtlog grijeha, dogodi nam se neka podmukla misao pa pomislimo: Joj, što bi sad bilo dobro kad bih mogao samog sebe odriješiti! Kad bih mogao reći: E, fraatre, sagriješio si, sad se sam odriješi! Ali, ne ide! Ne može! Nitko od nas ne može sebi reći te tri tako jednostavne riječi! Svi ih mi trebamo čuti od drugoga. „Oprošteno ti je!“ A nama je dano da to ljudima kažemo, ne u svoje nego u Božje ime, sa svim jamstvom živoga Boga kojega ne vidimo i žive Crkve kojoj služimo. „Oprošteno ti je!“ Kako li se samo u tim trenutcima nama svećenicima pruža prigoda za samospoznanju!

Kad biste vi samo znali koliko smo puta mi bili postidni slušajući vas kako iskreno ispovijedate svoje grijeha! Kad biste vi samo znali kako se u nama budi žudnja da i sami budemo tako otvoreni Bogu i iskreni! Koliko smo životnih lekcija naučili od vaših muka i koliko smo samo puta iskusili kako Bog oslobođa zarobljene, čisti nečiste, kako vraća radost tužnima! Nema ništa čudesnije od

svećeničkog iskustva u kojem netko dođe u ispovjedaonicu izmučen i opterećen, a mi jednostavnom formulom koju izrekнемo, ne u svoje nego u Božje ime i u ime Crkve, iskusimo kako se ljudsko lice preobražava u lijepo, radosno, rasterećeno, oslobođeno lice! Te ljudi možda više nikada ne ćemo susresti. Oni će otici i ne će imati nikakva pojma koji ih je svećenik ispovjedio. I dobro je da je tako! Mi najčešće najveći dio zaboravimo i ne znamo koga smo ispovjedili. Ljudi sa svoje strane ne znaju tko ih je ispovjedio i to je za nas najbolje jer smo onda posve sigurni da to nije bio susret uvođen nego susret utroje. Bog je bio najvažniji. Mi smo otisli u pozadinu, izrekli njegove riječi i pustili da zarobljeni čovjek može biti sloboden. To je ono što piše Pavao u poslanici Galačanima: Bili smo maloljetni, robovali početcima

ROBERT
RUKAVINA

Nema ništa čudesnije od svećeničkog iskustva u kojem netko dođe u ispovjedaonicu izmučen i opterećen, a mi jednostavnom formulom koju izrekнемo, ne u svoje nego u Božje ime i u ime Crkve, iskusimo kako se ljudsko lice preobražava u lijepo, radosno, rasterećeno, oslobođeno lice!

**TKO U
MEĐUGORJU VIDI
SAMO PANSIONE
I SUVENIRNICE,
TAJ JE DUHOVNO
SLIJEP, I ZATO MI,
KOJI POZNAJEMO
PLODOVE
MEĐUGORJA,
MORAMO BITI
GLASNIJI OD ONIH
KOJI DONOSE
ZAKLJUČKE, A DA
U MEĐUGORJU
NIKADA NISU NI
BILI.**

KRALJICA MIRA POTIČE
U kolovozu 1984. rekla je vidiocima za vrijeme ukazanja: „Imate tako malo djece! Imajte djeцу! Ne bojte se imati djeцу! Prije nego postanu vaša

ŠESTO HODOČAŠĆE OBITELJI

Još jedno nezaboravno hodočašće. I ove je godine na hodočašću sudjelovalo pedesetak obitelji s više od stotinu djece, ukupno oko dvije stotine hodočasnika, no ostaje žalac jer znam da bi broj obitelji mogao biti puno veći...

**HRVATSKA ZA DJECU? „BUM SE ZBLJUVALI“
- REKAO BI LIK IZ JEDNOG CRTIĆA**

Ma Hrvatska radi na tome da djece nema! Ni jedna institucija kojoj smo se obratili za finansijsku potporu hodočašća nije nam pomogla, a kao program i cilj smo naveli da se zalažemo za dijete više u obitelji, da radimo na tome da se brak između muža i žene obnovi, što će pridonijeti sretnom djetinjstvu njihovih potomaka. Da, baš u tome i je problem, jer do sretnih, cjelevitih i životom bogatih obitelji političarima u RH nije stalno. (Čast iznimkama, ali njih su uklonili ili onesposobili da ne bi napravili štograd dobrog.)

Kao, EU-fondovi će pokrenuti Hrvatsku, ili raznorazni poticajci će pokrenuti gospodarstvo... kad to čitam dode mi muka. Kad bi svatko pogledao samo svoju obitelj, bilo bi mu vrlo jasno što može pokrenuti Hrvatsku. Ja gledam svoju: U petnaest godina braka promijenili smo tri perilice rublja, tri perilice posuda,

tri pećnice, već četrnaest godina neprekidno kupujemo pelene, dnevno trošimo četiri litre mlijeka, kupili smo do sada „wagon“ odjeće, sportske obuće, cipela, čizama, knjiga za školu, olovaka... nije potrebno dalje nabrajati, a da biste mogli sami zaključiti: Život, jedino novi život može pokrenuti Hrvatsku. Tamo gdje ima života postoji i potreba, gdje ima potrebe postoji i proizvodnja, gdje ima proizvodnje, samo po sebi razumljivo, ima i trgovine. Vrlo jednostavno, pametnime dosta! A naši političari planiraju... za koga?

Mi se u Udrizi zalažemo za obnovu obitelji i potpuno smo svjesni – a svjedočanstva spašenih brakova i novorodene djece to dokazuju – da prisutnost Kraljice Mira u Međugorju „resetira“ odnos supružnika u braku. Vraća im vjeru da je brak vrijedan truda.

Tko u Međugorju vidi samo pansione i suvenirnice, taj je duhovno slijep, i zato mi, koji poznajemo plodove Međugorja, moramo biti glasniji od onih koji donose zaključke, a da u Međugorju nikada nisu ni bili.

djeca, oni su moja djeca. Posvetite ih mojem Bezgrješnom Srcu.“

Sigurno će mnogi reći: A što je Hodočašće obitelji? Kap u moru od koje ne će biti ništa. Ali ne, to je jedna kap u mnoštву milosnih kapi: hodočašće osoba s posebnim potrebama, duhovna obnova medicinskih djelatnika, duhovna obnova svećenika i još mnogo drugih hodočašća i akcija koje se slijevaju iz otvorenog međugorskog neba. To je pljusak, bujica koja teče čitavim svijetom i koja ima snagu promijeniti ga!

Mi se u Udrizi zalažemo za obnovu obitelji i potpuno smo svjesni – a svjedočanstva spašenih brakova i novorodene djece to dokazuju – da prisutnost Kraljice Mira u Međugorju „resetira“ odnos supružnika u braku. Vraća im vjeru da je brak vrijedan truda.

Tko u Međugorju vidi samo pansione i suvenirnice, taj je duhovno slijep, i zato mi, koji poznajemo plodove Međugorja, moramo biti glasniji od onih koji donose zaključke, a da u Međugorju nikada nisu ni bili.

ŠTO KRALJICA MIRA PORUČUJE OBITELJIMA?

KREŠIMIR
MILETIĆ

U mjesecu lipnju obilježili smo 34. godišnjicu ukazanja Kraljice Mira u Međugorju, a to me potaknulo da u srcu proberem svoja osobna iskustva koja sam imao s Međugorjem. I nije trebalo dugo da shvatim kako je, uz sve one osobe, događaje, mješta, svetišta na kojima je rasla moja vjera i ljubav prema Isusu Kristu i Kraljici Mira, Međugorje bilo jedan od vrlo važnih putokaza prema onome najvažnijem, sržnom: intenzivnom i životom slavljenju sakramenata. Osobito bih ovdje izdvojio sakramente pomirenja i euharistije, koji su zapravo stožerni stupovi svih događanja u samome Međugorju.

**MORAM BITI ISKREN I PRIZNATI
DA NIKADA NISAM PUNO VREMENA
ILI PAŽNJE POSVEĆIVAO
SAMIM PORUKAMA ILI VIDIOCIMA.** Meni oni zapravo nikada nisu bili u središtu Međugorja. Od prvog dolaska u Međugorje osjećao sam

ono nešto što je gotovo nemoguće opisati riječima, a događa se negdje u dubini srca i čovjekova bića. Prisutnost. Milost. Tumačio sam to kao blizinu i prisutnost Gospe. Vidio sam ju u očima tih predivnih ljudi koji žive u Međugorju. Imao sam milost i pobliže upoznati jednu obitelj te se s vremenom razvilo prijateljstvo. Ti ljudi su zračili nekom

posebnom jednostavnosću, mirom, iskrenim prijateljstvom. U šali sam znao govoriti da je Međugorje 'osloboden teritorij', prostor slobodne molitve, gdje je potpuno prirodno moliti, biti s Gospodinom, u slobodnosti. I ono što me uvijek iznova oduševljavalo je taj osjećaj slobodne molitve koja je jednostavno tekla i tekla tijekom boravka u Međugorju.

Promatrati ljude iz svih dijelova svijeta kako hodaju i mole, sjede na nekom kamenu i promišljaju svoj život, kako čekaju u redovima da pristupe sakramentu pomirenja, kako srcem slave svetu misu, kako mole pred Presvetim, bilo da pjevaju ili su u tišini – izgrađivalo je u meni osjećaj svetosti i dubokog poštovanja prema ovom mjestu. I tu svetost sam prepoznavao u Gospodinu koji je živo prisutan u sakramentima i koji po sakramentima tako čudesno djeluje.

I baš kad su nekako uz ovu godišnjicu po tko zna koji put u medijima započele rasprave o autentičnosti samih ukazanja i poruka, kod mene se pojavila radoznalost. Nekako se pojavila ideja da pokušam napraviti mali sažetak poruka u kojima se Gospa obraća obiteljima. Da zajedno zastanemo i promislimo što je to Gospa govorila obiteljima o molitvi, postu, čitanju Sv. pisma, svetosti, miru i ljubavi.

OBITELJ, MOLITVA I POST

Molim obitelji župe da mole obiteljsku krunicu. (27. rujna 1984.)

- Draga djeco! Danas vas pozivam na obnovu molitve u vašim kućama. Neka molitva bude na prvom mjestu u vašim obiteljima. (1. studenog i 6. prosinca 1984., 7. ožujka 1985.)

- Potičite najmlađe na molitvu i da djeca idu na svetu misu. (7. ožujka 1985.)

- Draga djeco, zaboravljate da ste svi važni. Napose su stari važni u obitelji. Potičite ih da mole. Svi mladi neka budu svojim životom primjer drugima, neka svjedoče za Isusa. (24. travnja 1986.)

- Molim vas da počnete mijenjati svoj život u obitelji. Draga djeco, svaka obitelj neka bude zauzeta u molitvi, a želim da se jednoga dana vide i plodovi u obitelji. (1. svibnja 1986.)

- Dječice, zato vas danas pozivam na molitvu posvećenja Isusu, mom dragom Sinu, da bi svako vaše srce bilo njegovo. A onda vas pozivam na posvetu mome Bezgrješnom Srcu. Želim da se posvetite osobno, kao obitelji i župe, tako da sve pripada Bogu preko mojih ruku. Zato, draga dječice, molite da shvatite veličinu ove poruke koju vam dajem. (25. listopada 1988.)

- U ovo vrijeme na poseban je način ugrožen mir i tražim od vas da obnovite post i molitvu u svojim obiteljima. (25. srpnja 1991.)

- Danas vas pozivam na obnovu molitve u vašim obiteljima, da tako svaka obitelj postane radost mom sinu Isusu. Zato, draga djeco, molite i tražite više vremena za Isusa i onda ćete moći shvatiti i prihvatići sve, pa i najteže bolesti i križeve. Ja sam s vama i želim vas prihvatići u svoje srce i zaštititi, ali se vi još niste odlučili. Zato, draga djeco, tražim od vas da molite da biste mi preko molitve dopustili da vam pomognem. Molite, moja draga dječice, da bi vam molitva postala svadgajna hrana. (25. siječnja 1992.)

- Danas vas ponovno pozivam, da u svojim obiteljima stavite molitvu na prvo mjesto. Dječice, kad je Bog na prvome mjestu, onda ćete u svemu što činite, tražiti volju Božiju. Tako će vam vaše svakidašnje obraćenje postati lakše. (25. travnja 1996.)

- Zato, dječice, obnovite molitvu u svojim obiteljima i srce će vaše slaviti sveto Ime Božje i raj će zavladati u vašim srcima. (25. svibnja 1997.)

- Pozivam vas da u svojim obiteljima obnovite žar prvih dana, kad sam vas pozivala na post, molitvu i obraćenje. Dječice, prihvaćali ste moje poruke otvorena srca, iako niste znali što je molitva. Danas vas pozivam da mi se potpuno otvorite, da vas mogu preobraziti i povesti Srcu moga Sina Isusa, da vas on ispunji svojom ljubavlju. Tako ćete, dječice, naći pravi mir, mir koji vam daje samo Bog. (25. listopada 1998.)

- U ovom milosnom vremenu sve vas pozivam da obnovite molitvu u vašim obiteljima. Dječice, neka vaša srca budu čista i ugodna kako bi ljubav i toplina potekli preko vas u svako srce koje je daleko od njegove ljubavi. Dječice, budite moje ispružene ruke, ruke ljubavi za sve koji su se izgubili, koji nemaju više vjere i nade. (25. studenog 2009.)

- Obnovite molitvu u svojim obiteljima i stvarajte molitvene skupine i tako ćete doživjeti radost u molitvi i zajedništvo. Svi koji mole i članovi su molitvenih skupina, u srcu

su otvoreni Božjoj volji i radosno svjedoče Božju ljubav. (25. rujna 2000.)

OBITELJ I SVETO PISMO

- Svaka obitelj mora moliti obiteljsku molitvu i čitati Bibliju! (14. veljače 1985.)
- Stavite, dječice, Sv. pismo na vidljivo mjesto u svojoj obitelji i čitajte ga i živite. Poučavajte svoju djecu, jer ako im niste primjer, djeca odlaže u bezboštvo. (25. kolovoza 1996. i 25. siječnja 1999.)
- Pozivam vas, da čitajući Sv. pismo obnovite molitvu u svojim obiteljima i doživljavate radoštu u susretu s Bogom, koji beskrajno ljubi svoja stvorenja. (25. rujna 1999.)

Snimila Ljilja Parin

- I danas vas pozivam da budeš nositelj evanđelja u svojim obiteljima. Ne zaboravite, dječice, čitati Svetu pismo. Stavite ga na vidljivo mjesto i svjedočite svojim životom da vjerujete i živite Riječ Božju. (25. siječnja 2006.)
- Stavite Svetu pismo na vidljivo mjesto u vašoj obitelji i čitajte ga. Tako ćete spoznati molitvu srcem i vaše misli bit će u Bogu. Ne zaboravite da ste prolazni kao cvijet u polju, koji se vidi iz daleka, ali u trenutku nestane. (25. siječnja 2007.)
- Molitvom i čitanjem Svetoga pisma neka uđe u vaše obitelji Duh Sveti koji će vas obnoviti. Tako ćete vi postati vjeroučitelji u svojoj obitelji. Molitvom i vašom ljubavlju svijet će poći na bolji put, i ljubav će zavladati svjetom. (25. travnja 2005.)

OBITELJ, MIR I LJUBAV

- Bez ljubavi ne ćete ništa postignuti. Zato najprije počnite ljubiti svoju obitelj, sve u župi, a onda ćete moći ljubiti i prihvatići sve koji dolaze ovamo. (13. prosinca 1984. i 6. lipnja 1985.)
- Najprije dajte svoju ljubav i primjer svojim obiteljima. Stoga, draga djeco, stavite Boga u svojim obiteljima na prvo mjesto da bi vam on dao mir i da bi vas zaštitio. Ne samo od rata, nego da vas i u miru štiti od svake sotonske napasti. Kad je Bog s vama, imate sve. (25. prosinca 1991.)
- Danas kao nikad vas pozivam da molite za mir, mir u vašim srcima, mir u vašim obiteljima i mir u cijelom svijetu, jer sotona želi rat, želi nemir, želi srušiti sve što je dobro. Zato, draga djeco, molite, molite, molite. (25. ožujka 1993. i 25. prosinca 1994.)
- Želim da probudite ljubav u vašim obiteljima, gdje je nemir i mržnja da zavlada ljubav, a kada ima ljubavi u vašim srcima, onda ima i molitve. (25. travnja 1993.)
- U ovom vremenu sotona želi napraviti nered u vašim srcima i vašim obiteljima. Dječice, ne dajte se. Nemojte dopustiti da on upravlja vama i vašim životima. Ja vas ljubim i pred Bogom zagovaram za vas. (25. siječnja 1994.)

- Danas vas pozivam živjeti mir u vašim srcima i obiteljima. Nema mira, dječice, gdje se ne moli, i nema ljubavi gdje nema vjere. (25. ožujka 1995.)
- Danas vas sve pozivam da se odlučite na svetost. Nek vam, dječice, uvijek u vašim mislima i u svakoj situaciji bude svetost na prvom mjestu, u poslu i u govoru. Tako ćete je staviti i u praksi, malo po malo, korak po korak ući će u vašu obitelj molitva i odluka za svetost. Budite realni sami sa sobom i nemojte se vezati na materijalne stvari nego na Boga. I ne zaboravite, dječice, da je vaš život prolazan kao cvijet. (25. kolovoza 2001.)
- Ovo je vrijeme milosti za obitelj, i zato vas pozivam obnovite molitvu. U srcu vaše obitelji nek bude Isus. Učite se u molitvi ljubiti sve ono što je sveto. Nasledujte živote svetih kako bi vam oni bili poticaj i učitelji na putu svetosti. Neka svaka obitelj postane svjedokom ljubavi u ovom svijetu bez molitve i mira. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu. (25. listopada 2004.)

USTRAJAVATI U SEBEDARJU

Kažu da je teško zasnovati obitelj danas. Toliko je izazova pred mlađim obiteljima u ovo ubrzano današnje vrijeme koje pogoduje svim „vrijednostima“ koje to ustvari i nisu, a otežava sve one već civilizacijski prokušane naravne vrijednote, dovodi ih u pitanje i redefinira ih, nastojeći takvom općom relativizacijom dekonstruirati sve što se dosad smatralo poželjnim i dobrom.

NIKOLINA NAKIĆ

IZAISTA, NIJE LAKO. Nije lako ustrajati u sebedarju, stavljati svoje želje i potrebe u pozadinu (što se zaista podrazumijeva kad netko ima djece) dok vam cijeli svijet poručuje upravo suprotno: da jedina i istinska sreća leži u tome da do krajnjih granica ugodite sebi. Promocija takva hedonizma toliko se uvukla u sve pore današnjeg načina razmišljanja da sebe i svoj život i nesvesno mjerimo tim novim mjerilima. Koliko god nekad tvrdili suprotno, u svima nama ipak leži želja da se dopadnemo i uklopimo. Spoznaja da se mi i naš način života sve više razlikuje od većinskoga nije nešto s čim se – uz sve tekuće brige i probleme – najlakše nositi. Također nije lako ustrajati

u takvim svojim vrijednostima i na taj način odgajati djecu dok svijet preko medija (koji danas oblikuju način razmišljanja) te i takve stavove i vrijednosti, poput nekakve uvrnute biblije novoga doba, otvoreno i neuvijeno naziva zastarjelima i netolerantima, da ne upotrijebim i teže riječi. Vrhunac takva dijaboličnog preokretanja stvarnosti jest žongliranje Isusovim riječima koje se onima, koji ga nastoje što vjernije slijediti, prezentiraju upravo obrnuto ili sasvim izvadeničkom kontekstu. Da, zaista nekad zna biti teško.

Iako, dakle, današnjim obiteljima koje nastoje živjeti kršćanski život u punini nije lako, mislim da je svako doba imalo svoje izazove i teškoće s

kojima su se ljudi suočavali. Zamislimo samo najveću noćnu moru svakog roditelja: gubitak djeteta. Naši su preci jednako voljeli svoju djecu i jednako streljili nad njima kao i mi danas, no ipak su bili mnogo više od nas izloženi riziku da se svaki put kad postanu roditelji poveća mogućnost da će pokopati jedno ili više djece. I ne samo to: zbog velike smrtnosti u porodu za svaku se ženu koja rada govorilo da je jednom nogom u grobu, što je danas, baš kao i smrt djeteta, rijetka i bolna iznimka.

Naša je generacija u puno manjoj mjeri izložena takvoj vrsti rizika. Teškoće s kojima se ljudi danas nose sasvim su drugačije, no iako su nekadašnji problemi na prvi pogled

Teškoće s kojima se ljudi danas nose sasvim su drugačije, no iako su nekadašnji problemi na prvi pogled izgledali veći i bolniji, usuđujem se današnje izazove proglašiti duhovno pogubnijima.

izgledali veći i bolniji, usuđujem se današnje izazove proglašiti duhovno pogubnijima. Naime, činjenica da su ljudi u prošlosti bili puno izloženiji spoznaji o vlastitoj smrtnosti okretala ih je razmišljanju o onostranom, o Bogu, o potrebi spasenja svoje duše te o potrebi brige za nju. Razvoj medicine i znanosti, čije blagodati danas uživamo, učinio je današnje ljudi upravo nevjerojatno duhovno lijenima jer smo u jednom trenutku počeli misliti da ne trebamo Boga. Očekujemo od znanosti da nam odgovori na svako pitanje, od tehnologije da nam olakša i najmanji mogući vid naše svakodnevnice, a od medicine da bude rješenje za svaki naš zdravstveni problem. Zaista, nema tu puno mesta za Boga.

Nema mesta sve dok ne udarimo u zid i dođemo u situaciju kada nam odgovore i pomoći ne mogu dati ni znanost ni medicina ni tehnologija.

Ovo govorim i iz vlastitog iskustva. Ne mogu pisati o izazovima obitelji danas, a da u priču ne utkam i vlastiti obol. I sama sam bila dio te uspavane gomile koja klizi kroz život, koja prividno ima sve, a zapravo nema, jer na takav način ni ne može imati puninu života – i bračnog i roditeljskog – koja može postojati samo s Bogom i s ufanjem u Njega. Imala sam uredne sakramente, skladne obiteljske odnose, dobrog muža, dobar i siguran posao, dva prekrasna dječaka, sve što možeš poželjeti, a sad, kad se mislima vratim u to doba, s tugom pomislim kako tada čak nisam znala niti se sjetila jednostavno zahvaliti, biti zahvalna na onome što imam. Čak ni to, a kamoli što dublje!

Iskustvo gotovo sigurne smrti priporođaju natjeralo me da na trenutak zastanem i usmjerim pogled prema gore. *Kako i zašto*, bila su pitanja koja su mi se rojila u mislima. Samo sam ih postavljala, nisam ni približno bila svjesna koji bi bili njihovi odgovori. Ironično je da su odgovori počeli dolaziti paralelno sa spoznjom da

me uhvatila velika nesreća (barem to tako današnji svijet naziva): Saznala sam da imam dijete s najtežim oštećenjem zdravlja, ne takvim koje će nagrasti njen fizičko zdravlje i oduzeti nam je, nego s takvim koje će zauvijek promijeniti moj i naš način života.

I promijenilo ga je, i te kako.

Naša Marija naučila nas je onome čemu nas nikada nije prestala podučavati jedna druga Marija: vjeri, ufanju i ljubavi. Da bi naučio prihvati i zagrliti križ moraš ga na neki način dotaknuti i svojom ljudskom krvokršću ponijeti jedan njegov djelić, baš kao što ga je Marija ponijela cijelim svojim srcem. Moraš naučiti voljeti ljubavlju koja u sebi ne nosi ni trunu sebičnosti i moraš u njoj ustajati.

A tada stignu i blagoslovi. U trenutku kad sam ovdje u Međugorju stala pred Gospu, osjećajući se tako malena i nedostojna pred njom, prinoseći joj samo svoje suze, svoje ljubljeno dijete i ono koje se u jednoj teškoj i riskantnoj trudnoći tek imalo roditi,

Iako današnjim obiteljima koje nastoje živjeti kršćanski život u punini nije lako, mislim da je svako doba imalo svoje izazove i teškoće s kojima su se ljudi suočavali.

primila sam njen cijelov. Ne ču ga ni pokušavati opisati jer, iako je naš jezik divan i bogat, mislim da ipak ni on ne posjeduje riječi kojima se baš SVE može opisati. Reći ču tek da sam na samom izvoru ljubavi i milosti dobila snagu da još više vjerujem, da još više volim, kao i spoznaju da ne postoji poteškoća s kojom uz Božju pomoći ne ču moći živjeti.

Čemu me naučilo moje iskustvo, a da je vezano uz temu o kojoj pišem?

Da su problemi i poteškoće ponекad način i sredstvo koji će nas na koncu učiniti sličnjima ljudima kakve je Bog imao na umu kada je stvarao čovjeka.

Da ih se ne treba bojati i od njih uzmicati odabirući liniju manjeg otpora jer nas ta linija, ta široka vrata bogata kompromisima i lagodnošću, čini duhovno mrtvima.

Da ne trebamo, mi muževi i žene današnjice, podilaziti ovom današnjem svijetu koji nam nameće neka svoja drugačija pravila, koji nas straši, koji nam se ruga, koji nam otežava način na koji želimo živjeti i odgajati svoju djecu.

U redu je i bojati se, proći kroz svoj vlastiti maleni Getsemani preispitujući sebe i svoje snage i mogućnosti. Sve je to u redu i ljudski ako znamo da će poslije toga svanuti i naša nedjelja, ona koja donosi radost i snagu. Jedino se na taj način možemo zaista smatrati kršćanima, biti sol zemlje i svjetlo svijeta, mi kršćanske obitelji koje prkosimo nekim drugim istinama čvrsto se držeći za jednu jedinu Istinu. To je i jedini mogući put, i ne bojte se hrabro njime kročiti.

ISTINA KOJU SAM SPOZNAO

Čovjek koji traži istinu, dobro, ljepotu, smisao, harmoniju, duhovno se oplemenjuje i razvija, teži prema užvišenom životu. Moralni svjetski poredak moguć je samo na prihvatanju tih vječnih vrijednosti koje vjernici nazivaju Bog.

ZDRAVKO TOMAC

PRI KRAJU SVOJEG ŽIVOTA, UZ SVE OPASNOSTI POJEDNOSTAVLJIVANJA, DOŠAO SAM U SVOM BOGOTRAŽITELJSTVU DO SLJEDEĆIH BITNIH, SUBJEKTIVNIH STAJALIŠTA:

Svet je stvorio Bog. Bog nije dovršio stvaranje, nego je uspostavio zakone razvoja svijeta i čovjeka.

Završetke stvaranja svijeta povjerio je čovjeku. Čovjek je slobodno biće koje u zadanim Božjim okvirima ima mogućnosti nastaviti ili ne nastaviti Božje djelo. Čovjek je nedovršen jer je slobodan, jer može ostvariti neostvarenu slobodu koja proizlazi iz istoga izvora kao i Bog. Dakle, čovjek je proturječan jer nije samo stvorene koje je stvorio Bog, nego je svoj vlastiti stvoritelj i kao osoba, i kao vrsta kroz povijesni razvoj.

Čovjek koji je Bog čovjeku darovan nije datost, nije stvoreno, nego je potencijalnost, mogućnost. Ta sloboda kao mogućnost može se ostvariti samo ako se čovjek otvori prema Bogu, samo ako prihvati ponuđenu Božju mogućnost, ako prihvati Isusovu ljubav i ako je uzvratiti.

Sloboda koju je Bog čovjeku darovan nije datost, nije stvoreno, nego je potencijalnost, mogućnost. Ta sloboda kao mogućnost može se ostvariti samo ako se čovjek otvori prema Bogu, samo ako prihvati ponuđenu Božju mogućnost, ako prihvati Isusovu ljubav i ako je uzvratiti.

Vjera je Božja milost i ona je načelno dostupna svakom čovjeku, ali Božju milost može steći samo čovjek koji traži, koji se priprema i osposobljava da ju primi.

POTPUNO SU PROMAŠILI ATEISTI KOJI U BOGU VIDE KONKURENTA ČOVJEKU

Ontološka bit čovjeka može se riješiti samo ako se prihvati dogma da je Krist ne samo Bog nego i čovjek, tako da se u čovjeku spajaju i žive dva svijeta: božanski i ljudski. Zato su potpuno promašili ateisti Marx, Nietzsche, Freud i drugi koji u Bogu vide konkurenta čovjeku.

Da bi čovjek bio osoba, da bi bio Ja, potrebeni su mu drugi ljudi – Mi, s kojima čini cjelinu, zajednicu, ali mu je potreban i Bog. Mi (drugi) i Bog kao Ti nisu izvan čovjeka, oni su zajednica u Ja, zajednica u čovjeku. Berdajev tvrdi: „Ako ljudska osoba ne crpi svoju snagu i izvornost iz Boga, nju nepogrješivo i neizlječivo podjavljuju priroda i društvo.“ Bio bih siromašan kada bih sam egzistirao i kada ne bi postojalo ništa iznad mene. I cijeli bi svijet bio siromašan i tužan kad bi morao dostajati samome sebi, kad ne bi uključivao u sebi nikakvu misteriju.“

Čovjek koji traži istinu, dobro, ljepotu, smisao, harmoniju, duhovno se oplemenjuje i razvija, teži prema užvišenom životu. Ta ljepota, užvišenost, ljubav, dobrota, ti idealni, te ključne vrijednosti, to su Božanske ideje.

Moralni svjetski poredak moguć je samo na prihvatanju tih vječnih vrijednosti koje vjernici nazivaju Bog.

Bez čudorednog svjetskog poretku na tim vječnim

idejama nije moguće povezati osobu (individuu) s općim društvenim. Bez besmrtnosti i vječnih načela život je besmislen, i kako kaže Dostoevski: „Čovjeku koji ne vjeruje u besmrtnost ljudske duše ne preostaje ništa drugo nego da se ubije jer mu je život besmislen.“

Sva ova moja razmišljanja imaju samo jedan cilj: Potači vas, dragi čitatelji, vjernici, hodočasnici i bogotražitelji, da ustrajete na svom putu i da pobijedite sumnje i mračne noći koje ponekad nadolaze. Svatko u svom traženju ide svojim putem i mora na svoj način doživjeti svoje obraćenje i povezanost s Bogom. Vjera je individualna stvar svakog čovjeka. Ljudi do vjere dolaze na različit način. Milijuni hodočasnika u Međugorju dokaz su da mnogi upravo u Međugorju dolaze do istinske vjere.

TRI MOGUĆA ŽIVOTNA STAJALIŠTA

Veliki danski filozof Kierkegaard kritizirao je čovjeka u modernom gradanskom društvu koji ne misli, koji nema svoje stajalište, nego konformistički prihvata ono što mu društvo nameće. Govorio je o tri moguća životna stajališta, koje je nazivao stadijima: estetski, etički i religiozni stadij.

• Živjeti u estetskom stadiju znači biti u stalnoj potrazi za užitkom kao smislu života. Dobro je ono što je lijepo, divno i ugodno. Estetičar je rob svojih želja i vidi smisao života u zadovoljavanju želja.

• Život u etičkom stadiju prožet je ozbiljnošću i ponašanjem prema moralnim mjerilima, čovjek živi u skladu s moralnim zakonima. To je etika odgovornosti jer

čovjek postupa prema moralnom kriteriju razlikovanja dobra i zla.

- Religiozni stadij je onaj u kojem čovjek nalazi spas. U pravilu ljudi prelaze u religiozni stadij u starijoj dobi, kada je religioznost iskrena, a ne nametnuta sustavom vrijednosti i odgojem u mladosti. Religioznost kao istinska spoznaja, uvjerenje nakon sumnji i traženja, jedina je prava religioznost. Većina praktičnih vjernika, kao i ljudi koji prihvataju druge sustave vrijednosti, postupa onako kako su odgojeni, kako su im vanjski autoriteti zadali moralne norme ponašanja.

SUMNJE VJERNIKA I SUMNJE NEVJERNIKA

I za kraj, jedna poruka onim bogotražiteljima koji ponekad sumnjuju jesu li našli Boga, odnosno mogu li uopće doći do Boga. Vjera je Božja milost i ona je načelno dostupna svakom čovjeku, ali Božju milost može steći samo čovjek koji traži, koji se priprema i osposobljava da ju primi. U tom traženju, u kojem čovjek prolazi kroz sumnje, korisno je pročitati riječi Pape Benedikta XVI:

„Kao što se događa vjerniku da ga guši slana voda sumnje koju mu ocean neprekidno zapljuškuje u usta, tako postoji i nevjernikova sumnja u njegovu vlastitu nevjeru, u njegovu zamisao totaliteta svijeta koju je nau-mio proglašiti kao potpunost... Kao što je, dakle, vjernik svjestan da je trajno ugrožen nevjerom te nju mora doživljavati kao svoje stalno iskušenje, tako i nevjerniku vjera znači ugroženost i iskušenje za njegov prividno, jednom zauvijek zaokružen svijet.“

Evo još jednog citata: „Drugim riječima, i vjernik i nevjernik svaki na svoj način i sumnjuju i vjeruju, ako se baš ne skrivaju pred samim sobom i pred istinom svojega bića. Nitko ne može potpuno umaći sumnji niti itko potpuno vjeruje.“

Navedenim riječima Papa me ohrabrio da i dalje tražim odgovore na svoje sumnje, da me sumnje ne obeshrabre.

SV. JAKOV STARIJI

U mjesecu srpnju, točnije 25., naša župa slavi svoga zaštitnika – sv. Jakova Starijeg. Starijeg, jer ga treba razlikovati od Jakova mlađega, ili Alfejeva sina (Kleofa?), brata Josipova, prvoga jeruzalemskoga biskupa. Istine radi, postoji ne malo broj bibličara koji u Novom zavjetu vide trojicu Jakova, Starijega, Mlađega i jednostavno Jakova. I upravo bi ovaj treći bio prvi jeruzalemski biskup, te autor jedne (Jakovljeve) poslanice.

Guido Reni: sv. Jakov

RAZLOGA ZA OVAKU KONFUZIJU JE VIŠE. JE-DAN OD NJIH SVAKAKO JE TAJ DA SE ZA DRUGO MISNO ČITANJE NA SAMU SVETKOVINU UZIMA ODLOMAK IZ POSLANICE JAKOVA APOSTOLA, PA NAROD POMISLI KAKO JE RIJEĆ O JAKOVU KOJEGA SE SLAVI.

Tomu doprinosi i nemar onih koji bi ih trebali razlikovati. A jesu li dvojica ili trojica, manje je bitno. Bitno je da nije jedan te isti. Neki od argumenata koji žele vidjeti tri Jakova jest teza da Jakov, brat Gospodinov, nije prihvatio Isusa za javnoga djelovanja, odričući ga se u Nazaretu s čitavom rodbinom, te je pristao uz njega tek nakon uskrsnuća. Samim bi time Jakov Alfejev bio netko drugi. Ovim istim minucioznim bibličarima bode oči činjenica da se Jakov u svojoj poslanici ne naziva apostolom, što bi predstavljalo ogroman propust u vlastitom opisu. Dakako, za svaku ovu tvrdnju postoji i protuodgovor. No, na nekom drugom mjestu, u neko drugo vrijeme, i nekom drugom zgodom.

Uspomena na sv. Jakova posebno se časti u Jeruzalemu, i to kod Armenaca. No, i kod njih ostaje pomalo nejasno časte li jednoga ili dvojicu. O Armenskoj četvrti, o crkvi sv. Jakova, o čitavom njihovom kompleksu u istoimenoj četvrti staroga Jeruzalema pisat će drugom prilikom, kada dođe red na povijest Armenaca u Jeruzalemu. Naša napačena i mučena braća, koja su kao prvi narod prionula uz Krista davne 303. g., i prije Milanskoga edikta, to zaslužuju. Zasad samo spominjem kako se u pokrajnjoj kapeli crkve sv. Jakova čuvaju ostatci odrubljene glave sina Zebedejeva i brata Ivanova, dok mu se tjelesni ostatci

FRA ANTONIO
ŠAKOTA

čuvaju u svetištu Santiago de Compostela. U središtu crkve nalazi se katedra sv. Jakova, prvog jeruzalemskog biskupa. Stoga je i točno i netočno ustvrditi da je crkva sv. Jakova posvećena Jakovu Starijem. Drugo je pitanje jesu li naša braća čuvala i čuvaju uspomenu na dva različita sveca iz neznanja ili iz povijesno-arheološki utemeljene topografije Jeruzalema, koja vidi oba ova sveca i događaje vezane uz njih na istom mjestu.

SV. JAKOV U NOVOM ZAVJETU

Neke osnovne podatke o sv. Jakovu nalazimo u evandelijsima. Netko će reći pre malo, dok će drugima biti sasvim dovoljno kako bi, barem okvirno, rekonstruirali njegov život. Za razliku od Petra, Andrije i Filipa, za koje se zna da su rodom iz Betsaide, Jakovu i bratu mu Ivanu ovaj grad pripisujemo kao mjesto rođenja tek neizravno, zato što ih nalazimo zajedno u trenutku kada ih Isus poziva na naslijedovanje, kako bi postali ribarima ljudi (usp. Iv 1, 35-44; 12,21; Mt 4, 18-22; Mk 1, 16-20; Lk 5, 1-11). Čitatelja ne treba zbuniti činjenica što se spomenuti učenici, pa s njima i Jakov, u Ivanovoj predaji prikazuju kao učenici sv. Ivana Krstitelja koji je djelovao u Betaniji, s onu stranu Jordana (usp. Iv 1, 28), dok se u sinoptičkoj tradiciji prikazuju kao galilejski ribari. Minucioznom tumaču Svetoga pisma ta se dva podatka čine nepomirljiva. Stoga se nerijetko pokušava i na silu sinkronizirati podatke različitih predaja, pretežno u apologetske svrhe. Danas smo posebno svjesni da su novozavjetni podaci o Isusovu javnom djelovanju svojevrsni sažetak jer, *kad bi se sve redom popisalo, sav svijet,*

Katedrala sv. Jakova u Jeruzalemu

mislim, ne bi obuhvatio knjiga koje bi se napisale (Iv 21, 25). Stoga i u ovom slučaju vrijeđi staro katoličko načelo *et-er* (i-i), koje nipošto ne umanjuje vrijednost jedne predaje naštetu druge, nego ih sinkronizira ostavljajući (tada budućim) apostolima vremena za razmišljanje i upoznavanje Isusa i zvanja na koje ih poziva.

Što se tiče samih mesta, tko je imalo boravio u Svetoj zemlji, zna da ona i nisu toliko udaljena, pa i onodobno, kako se ponekad zna pretjerano ustvrditi. Da su postojale seobe u užem i kretanja u širem smislu, svjedoče nam i evanđelja u slučaju Marije i Josipa, pa i Isusa.

Tvrđnju valja potkrijepiti i argumentima. Zna se da su *pobožni* Judeci sa skepsom gledali na *poganskou* Galileju. No, posebice nakon dolaska Rimljana (1. st. pr. Kr.) Galileja postaje sve više mjesto za život, a napose za rad svima, a ne samo poganim. U tom svjetlu, kako spomenuh, valja promatrati i povijesnu situaciju sv. Obitelji i relacije Nazaret – Betlehem. A zašto ne i drugih? Biti ribar i biti tražitelj Istine – zašto ne?

Iz evanđelja znamo i ime oca Jakovljeva: Zebedej (usp. Mt 4, 21; Mk 1, 19; Lk 5, 10). Majci mu bijaše ime Saloma. Do toga podatka dolazimo analizom evanđeoskih izvješća s Isusova Križnoga puta: Svi evanđelisti, naime, navode prisutnost žena na Golgoti. To su tri Marije: Isusova majka Marija, Marija iz Magdale i Marija Kleofina koju Matej i Marko nazivaju majkom Jakova (mlađeg) i Josipu. Četvrtu ženu, onu koja nasada najviše zanima, Marko naziva Saloma (usp. 15, 40). Matej majkom sinova Zebedejevih (usp. 27, 55-56), dok ju Ivan naziva sestrom Isusove majke (usp. 19, 25).

Zanimljivo je uočiti da su Saloma i Marija prve rodice, što dodatno osvjetljuje pozadinu Isusova odnosa s Jakovom i Ivanom. Imajući u vidu Isusovu rodbinsku vezu s Jakovom, ne čudi i Salomina ambiciozna molba Isusu da njezini sinovi u Kraljevstvu Božjem sjednu njemu zdesna i slijeva (usp. Mt 20, 21). Kod Marka pitanje postavljaju njih dvojica (usp. 10, 35-37), što povećava koncentraciju ambicioznosti prisutne u toj obitelji, kao i očekivanja koja je u naslijedovanju Isusa trebalo oblikovati. Ambicioznost Jakova zasigurno je posljedica i Učiteljeve blizine koju je uživao, provodeći s njim najvažnije i najmi-

stičnije ovozemaljske trenutke, od Preobraženja (usp. Mt 17, 1-9; Mk 9, 2-8; Lk 9, 28-36) do Getsemanijsa (usp. Mt 26, 36-46; Mk 14, 32-42).

Sv. Jakov je, zajedno s bratom Ivanom, dobio od Isusa i nadimak *Boanerges* – sinovi groma (usp. Mk 3, 17). Mnogi taj nadimak vežu uz samu narav ovih apostola. Evanđelist Luka na jednome mjestu spominje kako su, zbog negostoljubivosti Samaritanaca, Jakov i Ivan tražili dopuštenje da zamole silazak ognja s neba kako bi ih uništio, na što ih je Isus ukorio (usp. Lk 9, 51-56).

Na koncu, sv. Jakov je, poput ostalih apostola, svoj poziv počeo živjeti punim plućima snagom Kristova uskrsnuća, te je bio spremjan svoj život položiti zbog svoga identiteta – učenika Kristova – 43. ili 44. g., kada mu je Herod Agripa dao odrubiti glavu (usp. Dj 12, 1-2). Kad se sve zbroji i oduzme, svi ovi novozavjetni podatci čine jednu složnu cjelinu u rekonstrukciji života sv. Jakova, što u svojim vanjskim, što u unutrašnjim sastavnicama.

BETSAIDA-JULIA

O vjerojatnom mjestu rođenja sv. Jakova, Betsaidi (hebr. *kuća ribe/lova/ribolova*), znamo vrlo malo, a i rekonstrukcija mesta je otežana iz više razloga. Danas su ostaci toga grada smješteni oko 1,5 km od sjeverne obale Galilejskoga jezera, odakle se pruža nezaboravan pogled na ovaj biser Galileje što se nalazi 215 m ispod razine mora. Čitatelja ne treba zbunjivati tolika udaljenost od obale, jer se jezero kroz povijest povlačilo što je danas, zbog vodoopskrbe Negevske pustinje tom vodom, nažalost sve vidljivo. Današnja udaljenost jezera od obale ne predstavlja, dakle, problem identifikacije mesta. Veći problem predstavlja nazivanje Betsaide galilejskom, što nalazimo u Ivanovu evanđelju (usp. Iv 12, 21). Naime, nakon smrti Heroda Velikoga njegovi su sinovi područje Palestine podijeli na četiri dijela. Galileja je pripala Herodu Antipi, dok je Gaulanitida, na čijem se području nalaze ostaci Betsaide-Julije, pripala Filipu. Jedna od granica je i rijeka Jordan, koja se u neposrednoj blizini Betsaide ulijeva u Genezaretsko jezero. Problem ne rješava niti drugo korito rijeke Jordan u Isusovu vremenu jer i u tom slučaju Betsaida ostaje s onu stranu Jordana, te ju je nemoguće uključiti u područje Galileje. Međutim, valja uočiti kako Ivan evanđelist, koji jako dobro poznaje topografiju Palestine, Betsaidu naziva galilejskom, što je

neizravni razlikovni znak. Od kojega bi je mjesto razlikovala? Preko Josipa Flavija dozajemo da je kralj Filip oko 20. godine poslije Krista dao sagraditi rezidenciju Betsaida-Julija u čast Tiberijevoj ženi (ili Augustovoj kćeri). Stoga je vrlo vjerojatno da apostolsku Betsaidu trebamo ipak tražiti u Galileji, malo bliže Kafarnaumu. Bilo kako bilo, ova se lokaliteta nalaze u neposrednoj blizini, na graničnom području. I ne treba zanemariti činjenicu da je Filip svoju novoizgrađenu rezidenciju nazvao po već postojećem istoimenom mjestu. Ni danas to nije rijetkost. U starini su kraljevi gradovima davali imena po rimskim carevima ili njihovo nazujo rodbini

KARTUZIJANCI

„Šutnja i kontemplacija imaju svoju svrhu: služe da se sačuva, u raspršenosti svakodnevnoga života, trajno sjedinjenje s Bogom. To je svrha: da je u našoj duši trajno prisutno sjedinjenje s Bogom koje preobražava čitavo naše biće.“ (Benedikt XVI/I)

FRA DRAGAN
BOLČIĆ

NEKA NAM OVE UVODNE MISLI PAPE EMERITUSA POMOGNU OTKRITI SVU LJEPOTU ŽIVOTA KOJI ŽIVI RED KARTUZIJANA-CA - ORDO CARTUSIENSIS (OCART) KOJI DANAS PRED-STAVLJAMO. Kao i dosad, najprije dotičemo život utemeljitelja Reda, osvrćemo se na početke Reda te pratimo njegov razvoj.

SV. BRUNO - POČETCI I RAZVOJ REDA
Sv. Bruno je rođen oko 1030. godine u Kölnu. O obitelji iz koje potječe i njegovu djetinjstvu nema mnogo pouzdanih podataka. O njegovu školovanju i odgoju postoji, naprotiv, mnoštvo podataka. Žna se da je nauke polazio u crkvenoj školi u svome rodnom gradu. Daljnje usavršavanje nastavio je u Reimsu (Francuska). Tamo bijaše glasovita visoka škola u koju su dolazili studenti iz čitave zapadne Europe. Završivši bogoslovске nake, odlučuje se potpuno posvetiti duhovnom staležu i svoje znanje upotrijebiti u službi Crkve. Ubrzo postaje kanonik katedrale u Reimsu te sveučilišni profesor. Također, 1056. preuzima vodstvo biskupske škole, tj. postaje rektor Sveučilišta. Kao profesor oduševljava svoje učenike jer bijaše jedan od najučenijih ljudi svoga vremena. Zanimljiva je činjenica da je njegov učenik bio i kasniji papa Urban II.

Vrijeme u kojem živi sv. Bruno bijaše vrijeme velikih poteškoća i kušnji za Crkvu. S jedne su strane nerijetki bili nedostojni crkveni službenici, dok su se s druge strane kupovale crkvene službe (simonija). Brunu dotiču takve žalosne prilike. Onomu koji iskreno ljubi Crkvu i traži Boga ništa ne pada tako teško kao urušavanje Crkve iznutra – od

onih koji bi joj trebali biti potpuno predani i odani. Unatoč službama koje obavlja, Bruno traži nešto više. Zavjetuje se da će ostaviti svijet te živjeti životom Kristovih siromaha (tako se nazivaju skupine pustinjaka koje su se povlačile u osamljene

Nicolas Mignard: sv. Bruno

Cilj kartuzijanskog reda je život na hvalu slave Božje koja se sastoji u tome da ih Bog ljubavlju sjedini sa sobom. Stoga se u kartuziji naglašavaju samoča i šutnja, koje osiguravaju idealne uvjete za to intimno sjedinjenje.

kartuzijanskog načina života. Red je dobio naziv upravo po ovome mjestu u kojem je osnovan prvi samostan kartuzijanaca. Daleko od buke svijeta njih se sedmorica posvetiše Bogu u potpunoj samoći. Brunin život bijaše napisano Pravilo prvih kartuzijanaca. Kasnije ga, oko 1090., za svoga savjetnika pozva papa Urban II. Bruno napušta Veliku Kartuziju (*La Grande Chartreuse*) te odlazi u Rim. Nekoliko mjeseci kasnije dobiva dozvolu da se opet povuče u samoču te osniva drugi samostan u Kalabriji (Italija). Tu svetački umire 6. listopada 1101. godine.

Sv. Bruno nije napisao pravila kartuzijanskog načina života. To će učiniti tek njegov peti nasljednik na čelu Velike Kartuzije, Guigo. On između 1122. i 1127. opisuje *Običaje (Consuetudines)* zajednice koji kasnije postaju zakonik svih samostana koji se žele držati načina života Brunine obitelji. Red kartuzijanaca službeno se formira 1140. godine. Najveći procvat doživljava početkom XVI. stoljeća kada broji oko dvjesto (200) samostana. Političke, socijalne i gospodarske prilike koje su obilježavale Europu tijekom stoljeća dosta su utjecale i na Red kartuzijanaca, što se osobito vidjelo po drastičnom smanjenju kartuzija (kartuzijanskih samostana). Tako krajem XIX. stoljeća postoji tek tridesetak kartuzija. Danas u svijetu postoje dvadeset dvije (22) kartuzije s oko tristo sedamdeset kartuzijanaca i sedamdesetak kartuzijanki.

Red, dakle, ima i žensku granu. U svakom ženskom kartuzijanskom samostanu za duhovne potrebe kartuzijanki stoji barem jedan kartuzijanac koji stanuje u posebnoj zgradi. Kartuzijanki nikada nije bilo mnogo. Crkva je ipak dvije kartuzijanke, Rozolinu i Beatnicu, ubrojila među blaženice. U našim krajevima nema kartuzijanskih

samostana. Nama je najbliža kartuzija Pleterje u Sloveniji, otrlike na pola puta između Ljubljane i Zagreba.

Sv. Bruno se nerijetko prikazuje s prstom na ustima. Časti ga se kao zaštitnika posjednutih i oboljelih od kuge. U zbornoj molitvi od slavlja njegova spomendana (6. listopada) zorno nam se očituje njegovo posla-

nje: *Bože, ti si pozvao svetoga Bruna da ti služi u samoći. Udjeli nam njegovim zagovorom da i u vremenu ovoga svijeta srce naše bude trajno kod tebe.*

Bruno je proglašen svetim 19. srpnja 1514. godine. Kartuzijanci su 2014. obilježili petsto godina otako je papa Lav X. odobrio kult njihova utemeljitelja.

CRTICE IZ ŽIVOTA KARTUZIJANACA

- Red kartuzijanaca je jedan od najstrožih redova u Katoličkoj Crkvi. Na čelu kartuzijanskog reda je generalni kapitol, na kojem se svake druge godine sastanu svi priori. Između dvaju kapitula red vodi general kojega bira zajednica Velike Kartuzije i koji je ujedno njen prior.
- Cilj kartuzijanskog reda je život na hvalu slave Božje koja se sastoji u tome da ih Bog ljubavlju sjedini sa sobom. Stoga se u kartuziji naglašavaju samoča i šutnja, koje osiguravaju idealne uvjete za to intimno sjedinjenje. Kartuzijanci nemaju dušobrižničkih dužnosti, udaljeni su od svijeta. Njihov je apostolat u tome da se potpuno daruju Bogu radi Njega samoga. Oni stojte pred Bogom živim u ime sviju.
- Kartuzijanci se dijele na oce (patre, svećenike) i braću (laike). Žive u odijeljenim čelijama. Svaka se čelija sastoji od mjesta za molitvu (oratorija), stola, priručne knjižnice, kreveta i ormara za odjelo te male kupaonice. Čelija patra malo se razlikuje od čelije braće. Ona je zapravo jednokatna kućica s malim vrtom. U prizemlju je radionica s oruđem potrebnim za rad, zato što patri i ručni rad obavljaju u čeliji. Braća žive pravim samotničkim životom, iako je njihova samoča manje vezana uz čeliju. Svojim radom podupiru samostansku zajednicu u onim potrebama koje su im posebno povjerene (npr. praonica, krojačnica, kuhinja, povrtnjak, razni poslovi održavanja itd.).
- Liturgijsko-molitveni život razlikuje se za braću i patre. Većinom ustaju u 23 sata. Započinju svoj dan klečeći na koljenima te moleći Gospin časoslov. Nakon toga slijedi molitva u crkvi koja završava oko 1:30 ili 2:30. Potom se vraćaju u svoje čelije. Ustaju na molitvu opet ujutru u 6 sati. Zajednička sv. misa je u 7:15. Između 8 i 11 sati je vrijeme za molitvu, studij i rad. Ručak je u 11 sati. Poslijepodne je također isprepleteno molitvom, radom i odmorom. Dan završavaju molitvom Povečerja u 18 sati kada četvrti put u danu mole Andeo Gospodnjem. Tako s Marijom započinju i završavaju svoj dan. Primjerice, svaki put kada se monah vrati u svoju čeliju, klekne pred Gospin kip i moli Zdravom Mariju.
- Monah dobiva hrana kroz prozorčić pored ulaza dvaput na dan, osim u zimsko vrijeme kada je dobiva samo jednom, a za večeru blaguje kruh i piće. Hrana je dobro pripremljena i obilna. Meso, osim ribljega, monasi nikada ne jedu. Jednom tjedno, obično u petak, imaju „apstinenciju“ – kada prežive dan o kruhu i vodi. U došašcu i korizmi odriču se i mlječne hrane. Zbog više fizičkog rada posno je pravilo braće manje zahtjevno od pravila oca-svećenika.
- Jednom tjedno patri imaju dužu šetnju izvan samostanskih zidina. Idući u parovima, mijenjaju se tako da svatko ima priliku govoriti sa svakim. Osim tih šetnji i drugih nužnih izlazaka (npr. odlazak k liječniku), monasi samostan nikad ne napuštaju. Roditelji i rodbina mogu ih posjetiti jednom godišnje na dva dana ili dvaput godišnje na jedan dan. Telefon i internet ne koriste za osobne potrebe.
- Kad kartuzijanac umre, spuste ga na dasci u grob. Svi su grobovi jednaki. Iznad svakog se diže crni križ bez imena. Njihova su imena zapisana na nebesima.
- Tko želi više saznati o načinu njihova života, bilo bi dobro da pogleda film *Veličanstvena tišina* koji se može naći i na YouTube-u. Redatelj filma, Philip Groening, sedamnaest (!) je godina čekao na dopuštenje za snimanje filma. Film je sniman u Velikoj Kartuziji.

Podatci preuzimani iz:
Zdravka KRPINA, Leksikon katoličkih redova. Muški redovi, Zagreb 2015.
Miljenko SUŠAC (prir.), Tko su i kako žive kartuzijanci, Zagreb 2007.
www.chartreux.org ; www.kartuzija-pleterje.si; www.sveci.net

SVETI SILVAN

MISTIK NAŠEGA VREMENA I UNIVERZALAN SVETAC (1/4)

Vjerodostojan Kristov svjedok kojega cijene i štuju pravoslavci, katolici, luterani i anglikanci širom svijeta, sveti Silvan sa Svete gore Atosa je mistik našega vremena i univerzalan svetac.

MAXIME EGGER

STARAC SILVAN, PRAVIM IMENOM SIMEON IVANOVIĆ ANTONOV, RODIO SE U RUSKOM SELU ČOVSKU 1866. GOD., GODINU DANA POSLJE PRVOG OBJAVLJIVANJA SLAVNIH ISPOVIJESTI RUSKOG HODOČASNIKA. Njegova je obitelj tipična ruska ruralna obitelj, jednostačna, pobožna i brojna: ima četiri brata i dvije sestre. Živi uobičajenim „normalnim“ životom mladoga seljaka svojega vremena. Prima vrlo rudimentarno obrazovanje: u školi je proveo jedva dvije zime. Izučio je za tesara te otišao u vojsku, gdje je služio u inženjerskoj četi Carske garde. Fizičkim izgledom odgovarao je onome što obično zamišljamo kad kažemo da je netko „mužik“: solidan, čvrst i visok momak blaga i smirena temperamentsa, što ga nije sprječilo da se povremeno potuče, da voli popiti i pojesti, izlaziti s djevojkama, svirati harmoniku i zabavljati se. Prirodna snaga mu je takva da može popiti tri litre votke, a da ne padne pod stol i proglutati kajganu od pedeset jaja. Ovdje, barem izvanjski, ne nalazimo ništa što bi moglo potaknuti poetsku žicu bizantskih hagiografa koji vole čudesne i neobične stvari te zlatne legende.

Nemojmo biti žalosni ako izgubimo materijalna dobra: Ne isplati se. To me naučio moj otac. Kad bi se u kući dogodila neka nesreća, on bi ostao miran. Jednoga je dana naša kuća gorjela i ljudi su govorili: „Ivane Petroviću, ovaj te požar uništilo!“ On je odgovorio: „Uz pomoć Božju, oporavit će se.“ Jednom dok smo obilazili polja, ja sam mu rekao: „Pogledaj, ukrali su nam snoplja pšenice!“ On mi je odgovorio: „Pa što? Sine, Bog je dao da žito naraste, imamo ga dosta. Ako netko krađe žito, to znači da je gladan.“ Jednom sam mu rekao: „Ti daješ toliko milostinje, a oni koji žive bolje od nas daju manje!“ Odgovorio mi je: „Neka, sine, Bog će nam dati sve što nam treba.“ I Bog ga nije razočarao. Kad ti netko uzme ono što imaš, daj mu jer božanska ljubav ne može ništa odbiti. Onaj tko nije upoznao ljubav, ne može biti milosrdan jer u duši nema radosti Duha Svetoga. (Starac Silvan)

TRI KORAKA DUHOVNOGA RASTA

Unutarnji život našega sveca govori nešto drugo. On je od samoga početka obilježen nečim što predstavlja samo srce duhovnoga rasta: to je sinergija ili suradnja između Božje i ljudske volje, a sastoji se od tri koraka: primanje dara milosti, gubitak milosti i ponovno zadobivanje milosti. Vjerujem da je svaki čovjek koji slijedi Krista, na

razne načine, više ili manje, svjesno ili nesvesno iskusio i proživio ta tri koraka.

Prvi korak: primanje dara milosti. Starac Silvan piše: „Prije nego što ga takne milost, čovjek živi misleći da je sve dobro, da je s njegovom dušom sve u redu. Kad ga pohodi milost, odjednom u sebi otkriva nešto novo“, naime unutarnji prostor koji mu je Duh Sveti otkrio i osvijetlio. To otkriće mijenja njegov način gledanja na stvari i preokreće, odnosno obrće cijelu perspektivu njegova postojanja.

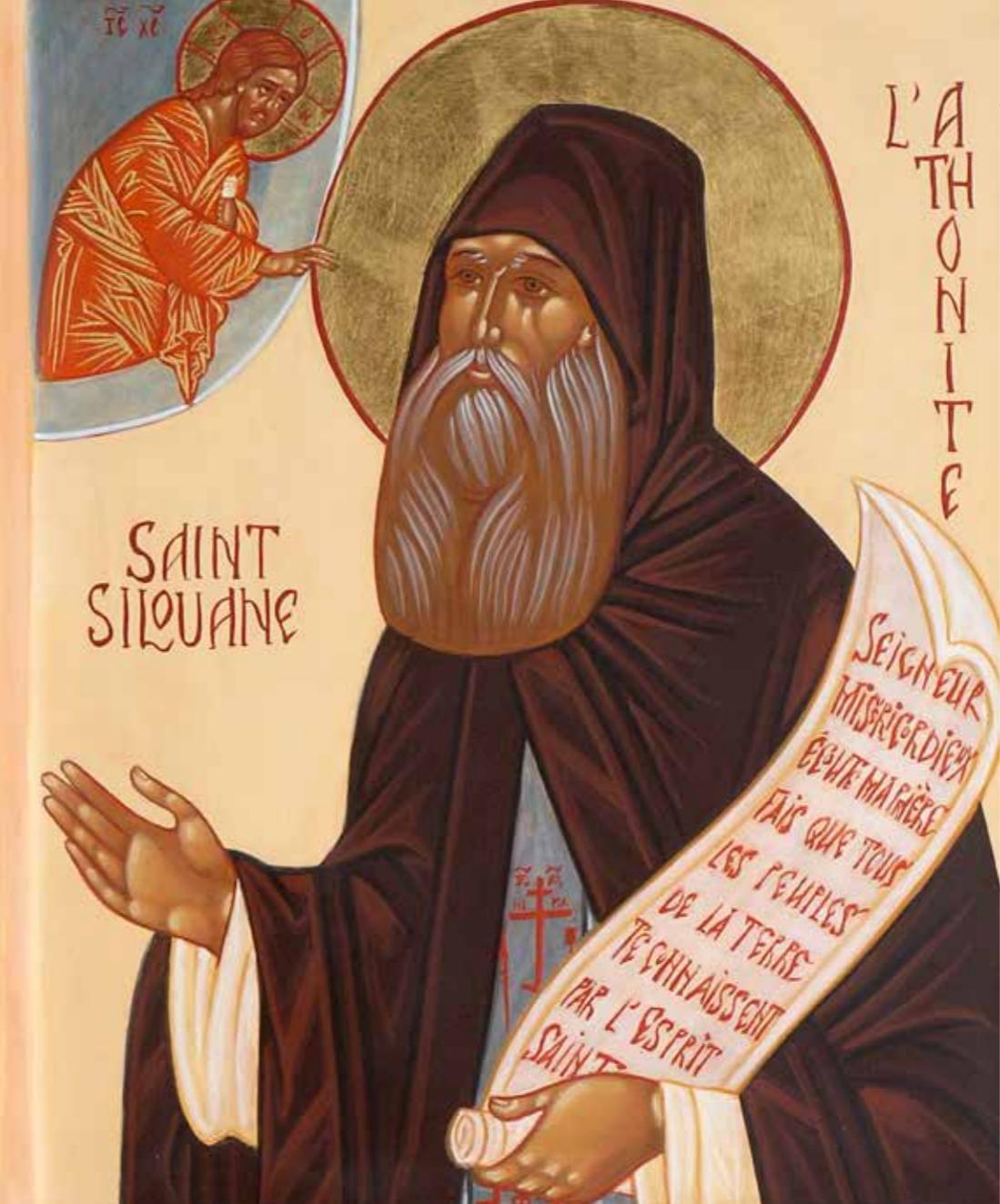
Taj prvi dar milosti obično je besplatan. Gospodin – za kojega Silvan kaže da nas ljubi više nego što majka ljubi svoju djecu zato što nikada nikoga ne zaboravlja – daje se iz čiste ljubavi prvi upoznati i upravo ga zato upotpće i možemo tražiti. U tome stanju sve se čini lako, skladno, zgodno: život s bližnjima, molitva, odlazak u crkvu. Čovjek je pun gorljivosti kao da je nošen, potican, privučen prema gore, kao u uskršnjoj radosti.

Duh Sveti je ljubav i milina za dušu, razum i tijelo. Tko je Boga upoznao po Duhu Svetomu, ne može se smiriti: on dan i noć žudi za Živim Bogom, jer velika je milina božanske ljubavi. (Starac Silvan)

Problem je u tome što takvo unutarnje stanje najčešće nije trajno. Sjećam se što mi je govorio otac Sofronij kratko poslje mojega obraćenja Kristu: „Ne gradimo svoje boravište posred Crvenoga mora. Prelazimo ga, a nakon toga dolazi pustinja. Četrdeset godina pustinje!“ Tako ni apostoli Petar, Ivan i Jakov nisu smjeli podizati šatore na gori Taboru. Morali su sići u nizinu, nakon čega su čak zatajili Krista i pobegli od njega poslje njegova uhićenja i razapinjanja.

To je **drugi korak u duhovnom rastu: gubitak milosti.** Zašto? Nedostatak duhovnoga iskustva, budnosti, pozornosti... ali i kušnja koju nam Bog u svojoj tajanstvenoj pedagogiji šalje da bi našu dušu utvrdio u vjeri i poniznosti.

Uronjen u svijet obilježen posljedicama grijeha i izložen slabosti tijela, čovjek ne postiže odmah duševnu smirenost, odmor duše u Bogu. Njegovo unutarnje stanje je nestalo. Prije ili kasnije u njemu će oslabiti uskršnja radost koju je doživio, nestat će poticaji koji ga nose i djelovanje Duha Svetoga. Čovjek postaje žrtva svojih strasti i gubi milost. Ima dojam da ga je Bog napustio,

da je Duh Sveti otišao, barem ima takav osjećaj. U stvarnosti, kaže otac Sofronij, to nije posvemažni gubitak milosti, nego zbog smanjenja učinka milosti duša subjektivno ima dojam da ju je Bog napustio.

Dovoljna je sitnica, malo oholosti, tašta misao ili osuda bližnjega, usredotočenje duše na samu sebe pa da se srce zatvori i otvrdne, da se u duši rode ružne misli koje su korijen grijeha, da se duh zatamni, „da lijeva ruka uništi ono što Božja desnica pošalje“. Tada sve postaje naporno. Smanjuje se želja za molitvom kao i duhovna pozornost. Odnosi s bližnjima postaju komplikirani.

Katkada je taj osjećaj napuštenosti tako snažan da čovjek zapada u depresivnost koja je monasima dobro poznata. Otac Sofronij definira je kao

„nebrigu za spasenje, gubitak svijesti da nam Bog želi dati vječni život“. Nebo je prekriveno kao nekim velom. Obzori su zakriveni. Umjesto da se čovjek pokušava uzdignuti k Bogu, njegov se život svodi na svakodnevne potrebe, svjetovne stvari i rutinske poslove.

Jao meni! Ja, koji tako malo ljubim Boga, pišem o Božjoj ljubavi! Zato sam tužan i žalostan poput Adama kada je bio istjeran iz raja. Jecam i vapim: Smiluj mi se, Bože, smiluj se svom palom stvorenju! Koliko puta si mi dao svoju milost, a ja sam je zbog taštine izgubio! Pa ipak, moja te duša pozna, tebe, mog Stvoritelja i mog Boga. Zato te tražim u suzama. Vrijedam te svojim grijesima, ti se povlačiš i moja duša čezne za tobom. (Starac Silvan)

Odatle proizlazi ključno pitanje, karakteristično za **treći korak: kako povratiti izgubljenu milost?** Tu na scenu stupa askeza, rad na samome sebi, unutarnja preobražba koja se događa putem kajanja, stalnoga obraćenja,

molitve, posta, poštivanja zapovijedi, vježbanja u poniznosti.

Ovdje, kaže nam starac Silvan, čovjek ulazi u rat protiv Neprijatelja i protiv samoga sebe. To je nemilosrdna borba koja ne ide bez truda i patnje. Sjetimo se onih tisuću pakleniških dana koje je Serafin Sarovski proveo na svojem kamenu. Da bi mogao svakom čovjeku reći „radosti moja“ i zračiti svjetlošću Duha Svetoga, da bi poput Silvana mogao zagrliti cijeli svijet pogledom punim blagosti, ljubavi i sućuti, čovjek mora na neki način platiti cijenu. Otac Sofronij piše: „Nedoučive su dubine života u Kristu. Do njih dolazimo tek na kraju dugoga procesa koji zahtijeva veliku unutarnju napetost i sve naše napore. Da bismo se riješili strasti koje ne dopuštaju dolazak Svetlosti, moramo voditi tešku borbu. Ako izgubimo Duha Svetoga, možemo ga opet naći, ali samo po cijenu mnogih suza i dugih molitava“.

To je upravo ono što će proživjeti starac Silvan, i to s intenzitetom i silom koja je primjerena milosti i snazi koje će mu Bog dati.

Kad imamo strah Božji, život na zemlji je sladak i miran. No, u naše dane su ljudi počeli živjeti po svojoj volji i na svoj način i zapustili su svete zapovijedi. Misle da će naći radost na zemlji bez Gospodina jer ne znaju da je samo Bog naša radost i da ljudska duša može naći sreću samo u Bogu. On duši daje toplinu i život kao što sunce grijje poljsko cvijeće. Kao što ih vjetar njije, tako im Bog daje život. Bog nam je sve dao da bismo ga slavili, no to svijet ne razumije. Kako bi i mogao razumjeti ono što nije ni vidio ni okusio! Dok sam još bio u svijetu, mislio sam da će tamo naći sreću: uživati u zdravlju, biti lijep, bogat i voljen. I postao sam tašt. No, kad sam upoznao Gospodina po Duhu Svetomu, sva srća ovoga svijeta za mene je postala kao đim koji nosi vjetar. Milost Duha Svetoga daje radost duši i ispunja je veseljem; ona u dubokom miru promatra Gospodina i zaboravlja ovaj svijet. (Starac Silvan)

Obradila i prevela Lidija Paris
U sljedećim brojevima: *Sveti rat protiv izvora svih zala – oholosti; Spasenosne riječi: „Drži duh svoj u paklu i ne očajavaj“; Univerzalna sućut – ljubav prema neprijateljima*

PAPINSKA DUHOVNOST PRIRODE

Od Ivana Pavla II. do pape Franje

FRA BOŽE
VULETA

„Kršćani moraju shvatiti kako su njihovi zadaci unutar stvorenoga, njihovi zadaci u odnosu na prirodu i Stvoritelja, dio njihove vjere.“ Ta obveza vjernika „rađa se izravno iz njegove vjere u Boga Stvoritelja, iz shvaćanja posljedica istočnog grijeha i osobnih grijeha te iz sigurnosti da nas je Krist otkupio. Poštivanje života i dostojanstva ljudske osobe uključuje također poštivanje stvorenog i brigu za stvoreno, koje je pozvano da se ujedini s čovjekom kako bi hvalilo Boga (usp. Ps 148 i 96).“

IVAN PAVAO II.: „MIR S BOGOM STVORITELJEM - MIR SA SVIM STVORENJIMA“

U svojoj prvoj enciklici *Otkupitelj čovjeka (Redemptor hominis, 1979)* papa Ivan Pavao II. upozorava na opasnost zagađenja prirodnoga okoliša, a u svojoj sedmoj enciklici *Socijalna skrb (Solicitude rei socialis, 1987.)* govori o opasnosti prekomernog eksploatairanja ograničenih prirodnih dobara.

Poruka pape Ivana Pavla II. povodom proslave Svjetskog dana mira 1990. „Mir s Bogom stvoriteljem – mir sa svim stvorenjima“ relativno je kratak tekst, ali zahvaća cjelokupnu problematiku ekološke krize opetovanog naglašavajući kako je ekološka kriza moralni problem, kojоj je jedan od uzroka nedostatak poštovanja prema životu.

Papa je ovom porukom izravno naglasio zadaću Crkve da se zauzima za očuvanje Božjega djeła u prirodi: „Čak muškarci i žene koji nemaju osobita religiozna uvjerenja, zbog osjećaja vlastite odgovornosti za zajedničko dobro, uočavaju ob-

vezu da trebaju dati svoj doprinos u ozdravljenju okoliša. S još više razloga, oni koji vjeruju u Boga Stvoritelja i koji su uvjereni da u svijetu postoji čvrsto definiran i svrhovit red, moraju se osjećati pozvanima i založiti se za ovaj problem. Kršćani posebno moraju shvatiti kako su njihovi zadaci unutar stvorenoga, njihovi zadaci u odnosu na prirodu i Stvoritelja, dio njihove vjere.“ Ta obveza vjernika „rađa se izravno iz njegove vjere u Boga Stvoritelja, iz shvaćanja posljedica istočnog grijeha i osobnih grijeha te iz sigurnosti da nas je Krist otkupio. Poštivanje života i dostojanstva ljudske osobe uključuje također poštivanje stvorenog i brigu za stvoreno, koje je pozvano da se ujedini s čovjekom kako bi hvalilo Boga (usp. Ps 148 i 96).“

Papa svoj zahtjev prema Crkvi temelji na biblijskom tumačenju odnosa između ljudskog djelovanja, cjelevitosti stvorenoga i čovjekova odnosa s Bogom: „Ako čovjek nije u miru s Bogom, ni sama zemlja nije u miru“, ilustrirajući to riječima

proroka Hošee: „Stoga tuguje zemlja i ginu svi stanovnici s poljskim zvijerima i pticama nebeskim te ugibaju i ribe u moru.“ (Hoš 4,3)

U svojoj poruci Papa kaže kako će pravo na siguran okoliš morati ući u aktualiziranu Povelju o pravima čovjeka. Naglašava kako je neodgodiva potreba nove solidarnosti i hitna potreba odgoja za ekološku odgovornost i pritom posebnu ulogu pripisuje obitelji kao primarnoj instanci svakoga odgoja.

„GRAMATIKA“ BENEDIKTA XVI.

Nadovezujući se na pojam „ljudske ekologije“ koji je uveo Ivan Pavao II. u enciklici *Centesimus annus* (1991.), papa Benedikt XVI. produbljuje njegov kontrast s prirodnom ekologijom. Ne samo da su one neodvojive već veću važnost pripisuje prvoj. U svojoj enciklici *Caritas in Veritate* (2009.) on naglašava važnost odnosa prema zemlji i prirodnom ljudskom okolišu kao Božjem daru za sve, te potrebu poštivanja unutarnjeg reda ili „gramatike“ utkane u prirodu koja je uvelike izdiže iznad razine „sirovine“ s kojom čovjek može proizvoljno raspolagati. No, istovremeno upozorava na opasnost uzdizanja važnosti prirode nad važnošću čovjeka. Jedna od posljedica izokretanja tih prioriteta bilo bi novo poganstvo ili novi oblik panteizma.

Navodeći popriličan broj ekoloških tema, papa Benedikt poziva na odgovorno „čuvanje“ prirode kako bi čovjek i čovječanstvo mogli uživati njezine plodove i „obradivati“ je na nove načine. Kao i Ivan Pavao II., Benedikt naglašava potrebu za „učinkovitom promjenom mentaliteta“ koja bi stvorila novi, prirodi primjerena način života.

I jedan i drugi papa u središte ekoloških problema postavljaju čovjeka kojem je potrebno „ekološko obraćanje“. Vjernički gledano, predvjet ekološkom obraćenju jest ispravno teološko pozicioniranje čovjeka i njegove odgovornosti u široki prirodni kontekst, a može se također reći da ekološko obraćenje treba istovremeno pratiti i „teološko obraćenje“.

PAPA FRANJO I SVETI FRANJO

Papa Franjo nadograđuje djelo svojih predstavnika. U spomenutoj poruci za Svjetski dan mira 1990. Ivan Pavao II. ističe sv. Franju Asiškoga kao paradigmu zdravoga odnosa prema prirodi te njemu kao nebeskom zaštitniku pobornika ekologije (od 1979.) u nebeski zagovor polaze svoje nade. Njegov drugi nasljednik papa Bergoglio izabire papinsko ime po sv. Franji Asiškom. Tim je odabirom posebno htio istaknuti svoju želju da siromahe učini srcem

Crkve, kako su sv. Franji oni bili središtem ljubavi prema Bogu. No, s tematikom osiromašenih i obespravljenih najtešnje je povezana ekološka problematika, tj. odnos prema svim Božjim stvorenjima koje je sv. Franjo nazivao braćom i sestrama, a jednak tako i vrijednost mira kojоj je isti sv. Franjo bio svjedočanski posvećen te tako postao nadahnucem brojnim vjernicima i drugim ljudima dobre volje sve do naših dana.

Papa Franjo je već pokazao osobitu brigu za ekološku problematiku. Samo tri dana poslije izbora za papu rekao je novinarima da je odabrao papinsko ime jer je „Franjo bio čovjek siromaštva koji je volio i štitio stvoreno“. Potom je na inauguraciji misi za rimskoga biskupa povezao zaštitu ljudi sa zaštitom svega stvorenoga. Pritom je nadodao: „Sve je povjerenio našoj zaštiti i svi smo za to odgovorni.“

Na generalnoj audijenciji 5. lipnja 2013. (Svjetski dan okoliša!) osudio je konzumerizam i „kulturu otpada“. Pozvao je na izgradnju duha solidarnosti utemeljenoga na našoj zajedničkoj odgovornosti za zemlju i za braću i sestre u našoj ljudskoj obitelji. Na Uskrs je iste godine pozvao da budemo „kanal kroz koji će Bog navodnjavati zemlju, štititi sve stvoreno i dati da procvjetaju pravda i mir“.

Iako ne opširno, papa Franjo u svojoj apostolskoj pobudnici *Radost Evangeliјa (Evangelii gaudium)* upućuje poziv kršćanima da se brinu i štite „krhki svijet u kojem živimo i narode koji ga nastanjuju“, „ranjiva i bespomoćna bića koja su mnogo puta prepuštena na milost i nemilost ekonomskih interesa ili nerazumnoga iskorištanja“. Papa pritom daje značaj i najmanjem doprinosu

uspoređujući to s velikim djelom „maloga brata Franje“ Asiškoga.

Sama najava enciklike o okolišu i klimatskim promjenama pobudila je ogromno zanimanje „ekološke javnosti“ jer je to prvi dokument Svetе Stolice na tu temu na razini enciklike. Njezinu intonaciju možda možemo naslutiti u Papinoj propovijedi od 9. veljače 2015. u kojoj je rekao da se često čuje primjedba na račun okupljenih koji raspravljaju o ekološkim pitanjima: „Ah, to su oni zeleni! Ne, to nisu zeleni! To su kršćani!... Kršćanin koji se ne brine o okolišu je vjernik koji se ne brine o Božjem djelu.“

Hoće li najavljenja enciklike pape Franje utjecati na promjene nijansi nekih svojih boja, ostaje nam vidjeti.

Marijino ime upisano u biljkama

CVIJET MARIJIN

Bellis perennis

FRA MARIO CRVENKA

NAŠ NAROD, KOJI JE NA POSEBAN NAČIN POVEZAN S OKOLIŠEM, MARIJINIM IMENOM NAZIVA NE SAMO BILJKE NEGOT I ŽIVOTINJE I MINERALE. Nazivajući u ovom slučaju biljke njezinim imenom, želi upozoriti na nju kao najveći putokaz na našem putu s Kristom prema Ocu u snazi Duha Svetoga. Stoga, opisujući biljke koje nose Marijino ime, želim doprinijeti da, obraćajući se Kristovoj Majci, što više spoznamo i upoznamo koju nam je ljubav Otac iskazao – upravo po prirodi.

NARODNA IMENA

hrvatski: cvijet Marijin, tratinčica obična, krasuljak
danski: Marriblom, Marierose
nizozemski: Mariabloom
njemački: Marienblümchen, Marienkron, Marienblümlein
švedski: Marrieblommor, Marieblomster

OPIS BILJKE

To je trajna zeljasta biljka čiji se cvjetovi razvijaju u glavičastim, nježnim cvatovima tijekom cijele godine (pa čak i pod sniježnim pokrivačem). Listovi imaju jednu žilu (dvije su postrane žile dosta nejasne), obrnuto su jajolikoj kijačasti. Spada u porodicu Asteraceae (Compositae). Sadrži čitav niz ljekovitih tvari: jabučnu, vinsku i oksalnu kiselinu saponine, eterična ulja itd. Njezina ljekovitost se sastoji u tome da se koristi kao sredstvo za čišćenje krvi. U srednjem je vijeku biljka bila veoma cijenjena kao lijek koji ublažava boli i grčeve, a danas se cvijet koristi kao čaj kod oboljenja želudca i u bolesti bubrega i mjeđuhra. Ova, u povijesti ljekarstva vrlo cijenjena ljekovita biljčica, zasluguje da joj se i danas posveti više pozornosti. Vrlo je rasprostranjena, najčešće po livadama. Vizualno je vrlo prepoznatljiva.

ZANIMLJIVO

Tratinčica se u povijesti smatrala simbolom uskršnjuća. Brojni se slikari njome koriste kao motivom na svojim slikama. Nalazimo je na slikama Conrada van Sosta (oko 1400.), Stephana Lochnera (+ 1451.) i mnogih drugih poznatih slikara već početkom XV. stoljeća. U XVI. stoljeću biljka dobiva drugo značenje i naziva se „cvjetom Marijinim“ jer je, prema jednoj legendi, Marija berući cvijeće ozlijedila prst. Krv je iz prsta padala na tratinčicu i stoga biljčica ima crveno nahukane laticice. To je ime nađeno u „Gazophylaciū“ iz 1740. godine.

Ovaj me prekrasni cvijet podsjeća na marijansku pjesmu „Evo nas pred tobom, Marijo“:

*Evo nas pred tobom, Marijo.
Stoјimo pred slikom lica Tvoг.
Mi još ne znamo kako treba moliti,
zato ovo cvijeće dajemo.
Primi našeg srca buket bijeli,
primi ovo cvijeće ljubavi,
srca smo ti svoja u njem dali,
u njem nam je život cijeli.*

Kratki prikaz
nove enciklike
pape Franje „Hvaljen budi!“

LAUDATO SI - HVALJEN BUDI!

FRA LUKA
TOMAŠEVIĆ

„Laudato si - Hvaljen budi“ naslov je enciklike pape Franje o okolišu (ekologiji) objavljene 18. lipnja 2015. Puni naslov na talijanskom glasi „Laudato si, sulla cura della casa comune“ (Hvaljen budi, o skrbi za zajedničku kuću). Budući da početne riječi upućuju na svetog Franju Asiškoga, a pojam kuće na svetog Bonaventuru, može se jasno reći kako je u pisanju ove enciklike Papa bio inspiriran franjevačkim duhom i karizmom.

RIJEČ JE O 192 STRANICE I 246 BROJEVA ENCIKLIKE PAPE FRANJE KOJU SU PREZENTIRALI JOANNIS ZIZIOULAS, PRAVOSLAVNI METROPOLIT I POZNATI TEOLOG (ŠTO JE JEDNA OD KARAKTERISTIKA OVE ENCIKLIKE: PAPINSKI DOKUMENT PREZENTIRA PRAVOSLAVNI EPISKOP), KARDINAL PETER KODWO APPIAH TURKSON, PREDSJEDNIK PAPINSKOG VIJEĆA ZA PRAVDU I MIR, PROFESOR HANS JOACHIM SCHELLHUBER, UTEMELJITELJ I DIREKTOR POTSDAMSKOG INSTITUTA ZA ISTRAŽIVANJE KLIME TE DR. CAROLYN Y. WOO, PREDSJEDNICA CATHOLIC RELIEF SERVICES SA SVEUČILIŠTA NOTRE DAME (SAD).

Enciklica je plod jednogodišnjeg rada s brojnim savjetnicima i stručnjacima za ekologiju. Započinje riječima „Pjesme stvorene“ svetog Franje Asiškoga, a zatim

prelazi na probleme i zla što ih je ljudski rod nanio „sestri našoj majci Zemlji“ koja zbog toga sve više nalikuje „ogromnom smetlištu“. Papa Franjo govori o aktualnoj krizi i obraća se svim ljudima dobre volje. Traži „ekološko obraćenje“ i „novu opću solidarnost“. Govori o „skrbi za zajedničku kuću“ i upozorava: „Mi nismo Bog. Zemlja nam prethodi i ona nam je darovana.“

Papa ekologiju shvaća na klasičan način: Pojam dolazi iz grčkog *oikos* što znači *kuća svih stvorenja* (sveti Bonaventura). Naglašava i odgovornost za „opće dobro“ te ističe da „privatno vlasništvo“ nije apsolutno i nedodirljivo pravo jer „postoji socijalna funkcija privatnog prava“. Citira svetog Franju Asiškoga koji je bio „zaštitnik“ i „svjedok“ „integralne ekologije“, čime nam je omogućio u prirodi prepoznati „sjajnu knjigu u kojoj nam Bog govori“ i u kojoj svako stvorene ima vrijeđnost i svrhu samo po sebi. Čovjek jest osobno biće,

Istinska ljudskost, zdrava religioznost

GDJE NAS MOŽETE SLUŠATI

Jajce 87,8 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 MHz
Dolina Neretve i Juž. Hercegovina 98,3 MHz
Mostar 100 MHz
Lašvanska dolina 100 MHz
Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 MHz
Rama, Konjic, Sj. Hercegovina 104,7 MHz
Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 MHz
Banja Luka 87,8 MHz
Zagreb, Lika, Bihać, Sr. Hrvatska 107,8 MHz

SATELIT:
Europa, Bliski istok i Afrika – EUTELSAT 16°E
EMITIRAMO UŽIVO I PUTEM INTERNETA:
www.radio-medjugorje.com

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Medjugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 36/653 547 uredništvo
+387 36/651 100 glavni tehničar
+387 36/653 548 marketing
Faks: +387 36/653 552
e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

U ovoj enciklici Papa nije zaboravio naglasiti ni „prihvatanje svoga tijela kao Božjeg dara, što je nužno kako bismo mogli zagrliti i prihvatići svijet kao Očev dar i zajedničku kuću“. To se prihvatanje protivi logici po kojoj nam tijelo služi kako bismo dominirali nad stvorenim. Stoga i naglašava da svoje tijelo moramo prihvatići u njegovoj ženskosti i muškosti kako bismo u sebi izgradili radost susreta s drugim i različitim.

ali nije gospodar prirode, koja nije obična materija stavljena isključivo nama na raspolaganje. Živa bića nisu objekti za iskorištanje i postizanje koristi, već „sva imaju svoju vrijednost pred Bogom“.

Papa naglašava kako je ekologija uvijek i „ljudska ekologija“ i kako je u svijetu sve povezano: ranjivost zemlje i ranjivost siromaha, ambijentalni i društveni nerazmjeri, finansijski nerazmjeri i oni prouzročeni oružjem i ratovima. Sveti je Franjo Asiški govorio o zemlji kao o „majci“ i „sestri“ i pomagao siromaha. Papa Franjo stoga tvrdi da „pravi ekološki put uvijek postaje i socijalni koji u rasprave o okolišu mora integrirati pravednost, kako bi se mogao čuti jauk zemlje i jauk siromaha“. „Okriviti demografski rast, a ne ekstremni potrošački duh, kao što neki čine, jedan je od načina da se ne uoči pravi problem“, kaže Papa.

Papa Franjo nabraja i probleme „ekološke krize“. To su globalno zatopljenje, klimatske promjene, zagadivanje, podizanje razine mora, osiromašenje bioraznolikosti, neravnomerna raspodjela hrane, nedostatak vode i nedostatak prava svih na vodu. Papa ukazuje na planetarnu nejednakost i na vanjski dug siromašnih zemalja koji se pretvorio u pravo izrabljivanje. Tu je i nerazumno koristenje zaliha, što stvara ekološki nered, posebice između Sjevera i Juga.

Papa se dotiče i slabosti međunarodne politike pa kaže: „Nužno je izgraditi zakonski sustav koji će uključiti nepremostiva ograničenja i osigurati zaštitu ekosustava, prije negoli novi oblici moći koji proizlaze iz tehničko-potrošačke paradijme unište ne samo politiku nego i

slobodu i pravednost“. Papa optužuje „globalizaciju tehnokratske paradijme“ koja se odražava u današnjem svijetu kao „pretjerani potrošački duh“ koji nastoji „zagospodariti i ekonomijom i politikom“.

Papa izražava i nekoliko teških optužbi: „Ekonomski moći i dalje opravdava aktualni svjetski poređak u kojem glavnu riječ imaju spekulacija i tražnje finansijske dobiti koji uopće ne vode brigu o kontekstu i učincima na ljudsko dostojanstvo i na okoliš“.

U ovoj enciklici Papa nije zaboravio naglasiti ni „prihvatanje svoga tijela kao Božjeg dara, što je nužno kako bismo mogli zagrliti i prihvatići svijet kao Očev dar i zajedničku kuću“. To se prihvatanje protivi logici po kojoj nam tijelo služi kako bismo dominirali nad stvorenim. Stoga i naglašava da svoje tijelo moramo prihvatići u njegovoj ženskosti i muškosti kako bismo u sebi izgradili radost susreta s drugim i različitim.

Papa je isto tako naglasio da pobacaj „nikako nije u skladu sa zaštitom prirode“ te da „neki ekološki pokreti brane integritet okoliša i s pravom upozoravaju na znanstvena istraživanja, dok ista načela ne primjenjuju na ljudski život“. U enciklici Papa progovara i o istraživanjima na životinjama, genetski modificiranim organizmima i ekološkom gradanstvu te zaključuje da je „plemenito prihvatići zadaču skrbi za sve stvorenino i to pokazivati svakodnevnim malim djelima“.

Na kraju valja naglasiti Papine riječi da treba „voditi računa o preživljavanju i o skladu sa svim stvorenim jer konačni cilj drugih stvorenja nikako nismo mi sami“.

MIR UMORNOM GRADU

FRA SVETOZAR KRALJEVIĆ

NA DAN KAD JE PAPA FRANO DOŠAO U SARAJEVO, RAZMIŠLJAO SAM O PRINCU FERDINANDU ČIJI JE TRAGIČAN DOLAZAK GODINE 1914. OBILJEŽIO POVIJEST SVIH NAS.

U Sarajevu Europa počinje svoje ratove od kojih se nikada ne će oporaviti. Sve od tada više se rušila nego se mogla sagraditi. Više se ranačavalala nego se mogla zalječiti. Više je odlazila od sebe nego je mogla k sebi doći.

Dolazi Papa! Osjećamo i nadamo se da su ljudi spremni nanovo započeti. MIR VAMA!, uzvikuje i ponavlja Papa umornom i nepovjernjivom Gradu. Ali grad je i dalje pun straha. Glad u njemu još nije zaboravljen. Osude drugih nisu uklonjene. Nepo-

vjerenje je u njemu i bojam se kao kad zaostali kirurški nož čeka kada će ga ponovno povrijediti.

U večernje sate na horizontu Butmirskoga aerodroma TV-kamera prati odlazak Svetoga Oca. Avion postaje sve manji i manji i nestaje. Čovjek iz daleke zemlje odlazi. Ostavlja Riječ ranjenome gradu. Ali ljudima nije bilo do Riječi. Kao i obično, zabava je važna. Ljudi odmah traže novu dozu adrenalina. Još istoga

dana zaboravljam što je Papa rekao i čak da je uopće bio. Ne slušamo što je Papa u Sarajevu govorio. Sada nai-mo slušamo što govorи o Međugorju. Ustvari, slušamo samo zato što nas puno ne zanima ni jedno ni drugo. Slušamo da bismo zaboravili. Od-mah tražimo novu vijest da bismo i

Stidljivo počinjemo razmišljati da zaborav nije svemoćan i da se možda neka nova, bolja Europa počinje izgradivati. Nadamo se da će se početi izgradivati bez ratova – u Sarajevu! Europa ne može bez Sarajeva.

nju zaboravili i tako u nedogled.

Naš dragi kardinal, stotine svećenika i časnih sestara i tisuće dobrih ljudi srce su ostavili na Koševu slušajući Papu i iskazujući mu ljubav. Ali istoga dana moćni mediji mijenjaju temu i tako Papino Sarajevo odvede u zaborav.

A da, ipak, Papa je bio u Sarajevu! Vjerujem da ima istinski hrabri ljudi koji se sjećaju. Stidljivo počinjemo razmišljati da zaborav nije svemoćan i da se možda neka nova, bolja Europa počinje izgradivati. Nadamo se da će se početi izgradivati bez ratova – u Sarajevu! Europa ne može bez Sarajeva. Stidljivo počinjemo stvarati novo sjećanje. MIR VAMA! – odjekuju riječi Svetoga Oca sarajevskim brdima.

ZNAČENJE I UPOTREBA RIJEČI *fra, don, pater i otac*

NAJSTARIJI MONASI, REDOVNICI ZVALI SU SE MEĐUSOBNO BRAĆOM. KAKO SU SE KOD NAS RAZNI REDOVI ŠIRILI SA ZAPADA, GDJE JE LATINSKI BIO KULTURNIM JEZIKOM, ZAJEDNO S REDOVNIŠTVOM ŠIRI SE I LATINSKA RIJEČ FRATER, ŠTO ZNAČI: BRAT. Budući da je riječ s početnim *f* netipična za hrvatski jezik, riječ *frater* javljala se u liku *vratar* i *pratar*. Ako je i ostajalo *f*, riječ se je svakako prilagođavala strukturi hrvatskoga jezika, pa se javlja nepostojano a: nominativ *fratar*, genitiv *fratra*. Ti se oblici redovito upotrebljavaju uz ime redovnika kao naslov, a u takvim naslovima postoji težnja za skraćivanjem. Tako je davno u talijanskom nastao kraći lik toga naslova – *fra*, što je došlo i u hrvatski jezik. Doduše, u mnogim hrvatskim govorima čuju se njezine inačice: *pra* i *vra*.

Riječ *fra* kao nenaglasnica javlja se uz ime redovnika već u 15. stoljeću. Ta je riječ u hrvatskom crkvenom jeziku vrlo česta jer se upotrebljava ispred imena redovnika raznih redova koji su i u našem narodu svojim prijegornim radom ostavili neizbrisivih tragova.

Ta se riječ javlja kao naslov ispred imena franjevaca, dominikanaca, karmelićana, pavilina i još nekih. U vezi s njom ima u hrvatskom jeziku jezičnih i pravopisnih, pa i pravogovornih problema. Već je ustaljena praksa da se ta riječ piše ispred imena spomenutih redovnika kao proklitika (nenaglašena riječ). Izgovara se zajedno s imenom kao jedna naglasna cjelina: *fra Žarko, fra Ante, fra Ivan, fra Jozo*.

Pravila o prijelazu naglasaka s imena na proklitiku vrijede kao i za sve druge proklitike. Između te riječi i imena ne valja dodavati spojnicu (crticu). Krivo je tu kraticu dodavati prezimenu redovnika.

Ne valja dakle reći *fra Ilić, fra Vučković, fra Duganović, fra Zovko nego: fra Žarko, fra Ante, fra Ivan, fra Jozo*. Ako to nije dovoljno, možemo radi razlikovnosti dodati i prezime.

Želimo li upotrijebiti baš samo prezime, onda ćemo uzeti koju drugu riječ, npr. *otac* ili *pater*, ali samo ako se radi o svećeniku. Za redovnika koji nije svećenik ti se naslovi ne upotrebljavaju. Uporaba tih naslova puno je šira, ali ima i ona svojih ograničenja.

Poput riječi *fra* jednako se ponaša i riječ *don*. Ta je riječ došla iz lat. *dominus*, što znači: gospodin, gospodar. Riječ *dominus* obično se je u crkvenom latinitetu dodavao ispred Božjega imena, a vrlo često stoji i samostalno kao zamjena za Božje ime. U prvim stoljećima Crkve ta se riječ proširuje i na svece, zatim na biskupe i druge crkvene dostojanstvenike.

MILE MAMIĆ

Da bi se ipak razlikovalo radi li se o Bogu ili o čovjeku, uspostavlja se jezična razlika: Za Boga je ostalo i dalje Dominus Deus, a za ljude se najprije upotrebljavao stegnuti oblik *domnus* (za ženske *domna*). Tako se biskupi, opati, a katkada i ostali monasi nazivaju *domni*, a žene koje su živjele u samostanima bile su *domnae*. (Nasuprot tomu članovi prosjačkih redova nazivaju se *fratres*.)

Za označku Boga riječ *dominus* se prevodila na hrvatski: Gospod, Gospodin, a kad se radilo o naslovu za svećenike, redovnike, redovnice i sl., onda već u starini susrećemo razne inačice latinskoga lika *domnus* i *domna*. Tako za muške imamo: *domin, dom, don, dum, duno, dun*, a za ženske: *dumna, duvna*. I danas je npr. u Dubrovniku riječ *dumna* sinonim za časnu sestru. Svakako, najčešći je lik *don* za muške.

Dok se naslovom *don* u Španjolskoj označivao plemić (npr. Don Quijote, Don Juan, gdje se *Don* piše velikim slovom), u Italiji i južnim krajevima Hrvatske riječ se *don* stavlja ispred imena svećenika, npr. don Damir, don Jure, don Šime. Pravopisna i pravogovorna pravila vrijede jednako kao i za riječ *fra*:

1. Riječ *don* piše se ispred imena, a ne ispred prezimena.
2. To je proklitika, pa ona nekad preuzima naglasak s imena, a nekad ostaje nenaglašena, ovisno o tom kakav je naglasak.
3. Između nje i imena ne umeće se nikakav pravopisni znak.
4. Deklinira se samo ime, a prvi dio (*don*) ostaje nepromijenjen.

To je pitanje dosta zamršeno. Svaki fratar je *fra+ime*, a ne mora biti svećenik. Ni sveti Franjo Asiški nije bio svećenik. Djecezanski svećenici obično imaju *don+ime*, ali i redovnici salezijanci, npr. don Damir Stojić. Ne možemo, dakle, po vlastitoj volji nekomu reći *fra* ili *don* uz ime. Osim toga, isusovci nisu ni jedno, ni drugo. Za njih obično kažemo *pater* ili *otac*, što može stajati uz ime i uz prezime.

Ne ćemo pogriješiti ako za bilo kojega Božjeg svećenika kažemo *otac* i obraćamo mu se sa *oče*, bilo uz ime, bilo uz prezime ili samostalno. I biskupima je draga ako im se tako obraćamo, pogotovo ako je to od srca.

I Gospa nas potiče da u svakom svećeniku gledamo posebnoga miljenika Isusova, da mu se obraćamo s punim povjerenjem, da u njemu gledamo duhovnoga oca, pastira. Nuka nas također da molimo za njih da bi čista srca isusovskim evanđeoskim žarom vjerno služili Bogu i čovjeku.

GOSPA TRSATSKA I SVETA KUĆICA

FRA KARLO LOVRIĆ

Nedavno je pronađen dokument iz godine 1294. u kojem piše kako je Niceforo Angelo, vojvoda Epira, povodom svadbe svoje kćeri predao njezinu zaručniku različite darove. Tu se izričito spominju „Svete stijene uzete iz Kuće naše Gospe, Djevice i Majke Božje“. Narodna predaja da je Sveta kuća prenesena andeoskom rukom može se objasniti time što riječ „andeoska“ dolazi od obiteljskog imena Angelo – Andeo.

OVAJ ISKAZ POTVRĐUJU I NEKI ZNANSTVENICI KOJI POČETKOM 20. ST. JAMČE KAKO SU U JEDNOM DOKUMENTU VATIKANSKE PISMOPHRANE (KOJI SE DANAS VIŠE NE MOŽE NAĆI) ČITALI DA JE JEDNA POZNATA BIZANTIJSKA OBITELJ U 13. ST. OD SARACENSKOG PUSTOŠENJA SPASILA KAMENJE SVETE KUĆE U NAZARETU, PREVEZLA IH U LORETO I TAMO OPET PODIGLA SVETU KUĆU.

Jednu daljnju potvrdu dokumenta iz godine 1294. daju arheološki nalazi, među ostalim i dvije novčane kovanice vojvode od Atene (1287. - 1308.), dakle iz vremena kada je Kuća prenesena.

Je li lađa s kamenjem Svetе kuće na putu od Nazareta prema Loretu pristala i na hrvatsko tlo, to ne možemo sa sigurnošću tvrditi, ali u narodu i danas živi jedna lijepa i pobožna predaja.

Legenda o Svetoj kućici

Godine 1291., dana 10. svibnja rano ujutro, a bila je subota, dođe nekoliko radnika na trsatski brežuljak sjeći drva. Ugledavši, nedaleko od gradske kule, malenu kućicu koje tamo nikada prije nije bilo, silno se iznenadiše. Čuđenje bijaše tim veće kada primjetili da priprosta građevina ne imaše temelj, nego na livadi ležaše kao iz neba spuštena. U kućici nadoše križ i sliku Blažene Djevice Marije. Pohitaše odmah prijaviti tu neobičnu zgodu knezu Nikoli i župniku Aleksandru Jurjeviću. Župnik Jurjević već je tri godine ležao u postelji teško bolestan od nekakve vodene bolesti. Saslušavši pozorno sve što su mu svjedoci događaja pripovjedili, smireno reče: *Znam o čemu je riječ. To je kućica Blažene Djevice Marije, a sve do sada nalazila se u Nazaretu. Kućicu su apostoli pretvorili u crkvicu, a sada su je anđeli prenijeli iz Nazareta na Trsat da ju Turci ne poruše.* Kad su župnika pitali odakle zna da je istina to što govori, župnik im isprijevodi: *One noći prije nego što je kućica osvanula na Trsatu, u snu mi se ukaza Djevica Marija i reče mi da je to njezina kućica iz Nazareta, a kao znak da je to uistinu ona i da istinu govori, ja će ozdraviti od svoje bolesti.* Sljedećeg dana, a bila je nedjelja, župnik dođe u crkvu slaviti sv. misu. Bijaje potpuno ozdravio.

Stajaše tako Gospina kućica tu na Trsatu tri godine i sedam mjeseci, a onda je anđeli 10. prosinca 1294. prenješe u Loreto, u Italiju, gdje se i danas nalazi. Mnogi su Trsačani tako žalili za Svetom kućicom da su sve svoje imanje rasprodali i naselili se u Loretu. Na mjestu gdje je stajala Sveta kućica knez je Nikola dao sagraditi kapelicu. Da bi utješio Trsačane, papa Urban V. pošalje im u 14. stoljeću, na molbu kneza Frankopana, veoma lijepu sliku Majke Božje, koja se kao čudotvorna sve do danas štuje na Trsatu. Na onome mjestu gdje je stajala Sveta kućica knez je Nikola dao sagraditi kapelicu.

CRKVA GOSPE TRSATSKE

U centru Trsata, na Frankopanskom trgu, 135 m iznad mora, nalazi se crkva Gospe Trsatske – najstarije hrvatsko marijansko svetište s kontinuiranim štovanjem Majke Božje. Predaja kaže da je dom Bogorodičin 10. svibnja 1291. donesen iz Nazareta, a zatim 10. prosinca 1294. prenesen u Loreto. Zbog gubitka Svetе kućice neutješnim Trsačanima papa Urban V. 1367. godine šalje čudotvornu sliku Majke Božje.

Frankopani su najprije podigli crkvu Majke Božje i samostan, a zatim su ih u više navrata obnavljali i proširivali. Današnja crkva i samostan dobili su barokni izgled poslije 1641. godine, kada je njihovo preuređenje iz temelja omogućio Nikola V. Frankopan. Crkvu Majke Božje danas rese oltarne slike sv. Mihovila, sv. Katarine i sv. Nikole, manirističkog slikara iz Švicarske, franjevca Serafina Schona i drugih poznatih umjetnika 17. i 18. stoljeća.

Uz crkvu je smješten franjevački samostan. Već više od pet stoljeća ovdje žive čuvari Trsatskog svetišta. Samostanska riznica čuva djela izvanredne estetike i materijalne vrijednosti, slike, relikvije, svjetiljke, kaleže, crkveno ruho, a u kapeli za vjetnih darova pohranjeni su darovi od 19. stoljeća do danas.

ČUDOTVORNA SЛИKA

Predaja kaže da je slika „Majka milosti“ osobno naslikao sv. Luka evanđelist. Izrađena je na cedrovoj

dasci i podijeljena na tri polja. Radi iskazivanog štovanja slika je okružena čistim zlatom 8. rujna 1715. g. pod pokroviteljstvom Hrvatskog Sabora. Bila je to prva Marijina slika izvan Italije koju je dao okrunuti neki papa. „Majka milosti“ ima iznimno značenje u stvaranju kulta (štovanja) Djevice Marije na Trsatu. Sveti Otac već u petnaestom stoljeću dopušta poseban oprost onima koji ju pohode. Slika se i danas cijeni radi milosti koju po njoj dijeli Marija svojim štovateljima. Slika je na glavnom oltaru i iznaša se iz crkve prigodom raznih procesija (na blagdan Gospe Trsatske ili Velike Gospe).

Predanje Majci Božjoj

O Mariju, neoskrnjena Djevice, dolazimo ti puni povjerenja: Primi danas naše skromne molitve i našu predanost. O Majko, ti si Božanskog Spasitelja u svojoj prečistoj utrobi nosila; uzmi naše darove kao znak vjere i djetinje ljubavi, pri čemu mi u duhu ulazimo u twoju Svetu kuću. Ona je prisutnošću twoje Svetе obitelji u pravom smislu postala Božja kuća i mi želimo da budu sve kršćanske obitelji prožete njezinim duhom. Od Isusa neka nauči svako dijete duha poslušnosti i rada. Od tebe, Marijo, neka nauči svaka žena smjernost i spremnost na žrtvu. Od Josipa, koji je za Isusa i za tebe živio, neka nauči svaki muž vjerovati u Boga i živjeti u obitelji i u društvu u vjernosti i poštjenju. Marijo, mi se molimo tebi za našega papu Franju i za čitavu Crkvu, za našu domovinu i za sve narode zemlje, za crkvene i državne uredbe, za patnike i grešnike. Mi se posvećujemo tebi. Duhom u Tvojoj kući prisutni, u kojoj si začela Duhom Svetim, ponavljamo sa životom vjerom pred tobom, o Marijo, riječi anđela Gabrijela: „Zdravo, milosti puna, Gospodin s tobom!“ i još jednom ti dozivamo: „Zdravo, Marijo, Majko Isusova i Majko Crkve!“

„Molite se za mene Gospo Trsatskoj dok sam živ i kad umrem!“ U tih je nekoliko riječi papa Ivan Pavao II. sažeo svoj privatni posjet Trsatu, najstarijem hrvatskom marijanskom svetištu, braći franjevcima, njegovim vjekovnim čuvarima, i mnoštvu trsatskih vjernika i hodočasnika koji su ga dočekali na blagdan Dušova, 8. lipnja 2003. godine. Prvi hodočasnik svijeta osobno je molio pred čudotvornim likom Majke Milosti od Nazaretske kućice. U znak sjećanja na taj Papin pohod, Riječani su podigli spomenik „Trsatski hodočasnik“ koji prikazuje Papu kako kleći pred likom Gospe Trsatske.

Trsat, istočni dio Rijeke i zelena oaza grada

Još u predantičko doba davnih Liburna, na stjeni iznad lijeve obale Rječine pri njezinu ušću uzdizala se gradina Tarsata. U razdoblju gospodstva Rimljana kroz prva stoljeća poslije Krista razvilo se i na desnoj strani ušća Rječine naselje imenom Trsat. Izgled i namjenu Gradine stvarali su vjekovima Frankopani, Habsburgovci, bakarski kapetani, te na kraju grof Laval Nugent. Na Trsatu se nalazi kompleks franjevačkog samostana s crkvom i pastoralnim centrom nazvan Trsatsko svetište. Lijepo je čuti od hodočasnika iz Rijeke da ih dolazak u Međugorje još više povezuje s Gospom Trsatskom. A zar bi moglo biti drugčije?

Totalitarne ideologije dvadesetoga stoljeća bile su iz temelja suprotstavljene i neprijateljski orijentirane prema Katoličkoj Crkvi, a bit sukoba njihova su učenja koja su bila i ostala nespojiva s učenjem te Crkve.

OBLJEŽAVAJUĆI ČETRDESET GODINA OD ENCIKLIKE PAPE LAVA XIII. RERUM NOVARUM U KOJOJ JE DAVNE 1891. IZLOŽEN KATOLIČKI SOCIJALNI PROGRAM, ŠTO JE UKLJUČIVALO I KRITIČKU RAŠČLAMBU KAKO ONDAŠNJEKAPITALIZMA, TAKO I IDEOLOGIJA KOJE SU MU SE NUDILE KAO ALTERNATIVA I OBEĆAVALE „RAJ NA ZEMLJI“, PAPA PIO XI. JE U SVIBNU 1931. OBJAVIO ENCIKLIKU QUADRAGESIMO ANNO O DRUŠTVENIM PITANJIMA. Potvrđivši opće crte nauka svojih prethodnika, papa je istodobno osudio individualizam i kolektivizam. Duh toga važnog dokumenta može se sagledati iz rečenice: „Kao što ni jedinstvo ljudskog društva ne može

IVO LUČIĆ

biti temeljeno na suprotstavljanju klasa, tako ni pravedno ekonomsko uređenje ne može biti prepusteno slobodnoj utakmici sila“. Nakon toga je objavio encikliku *Non abbiamento bisogno* u kojoj se odredio protiv fašističkog totalitarizma. Šest godina kasnije, u ožujku 1937., isti je papa donio encikliku *Mit brennender Sorge* u kojoj je osudio nacistički totalitarizam radi čega je Hitler raskinuo konkordat sa Svetom Stolicom, a odmah zatim papa je donio i encikliku *Divini Redemptoris* u kojoj je osudio ateistički komunizam nazavši ga „potpuno izopačenim“. Enciklika je donesena tijekom Španjolskoga građanskog rata u kojem su komunisti i anarhisti sustavno ubijali svećenike i uništavali crkve.

GROZOTE DJELOVANJE KOMUNISTA

Malo iza toga, u rujnu 1939., u Zagrebu je otvorena protukomunistička izložba na kojoj su prikazane fotografije na kojima se vide „grozote djelovanja komunista“ u Španjolskoj. Izneseni su brojni statistički podaci o „komunističkim divljaštvinama“. Prema tamo prikazanoj statistici komunisti su tijekom Španjolskoga građanskog rata uništili 25 000 crkava i kapela i ubili 12 000 svećenika, među kojima i 12 biskupa. Izložbu je organizirao isusovac o. Tomislav Poglajen, a otvorio ju je nadbiskup Alojzije Stepinac pod čijim je pokroviteljstvom i održana. Komunistička partija Jugoslavije (KPJ), kao ekspozitura jedinstvene svjetske komunističke organizacije, držala se

Marxove materialističke filozofije i njegove teze kako je religija opijum za narod. Prihvatala je i Lenjinov poziv na borbu protiv religije i kapitalizma koji je tobože njezin korijen. Da bi učvrstili svoju vlast komuni-sti su nastojali promjeniti svijest naroda koji su nazivali „masom“. Prvi i najvažniji korak prema tom cilju bilo je uništenje ili barem slabljenje Crkve i nametanje ateizma. Tijekom Drugoga svjetskog rata jugoslavenski komunistički partizani ubili su 314 katoličkih svećenika, a poslije rata po nalogu vrha Komunističke partije Jugoslavije ubijeno je 118 crkvenih osoba. Na „križnom putu“ stradale su 64 crkvene osobe, a na odsluženju redovnog vojnog roka u JNA ubijeno je 15 katoličkih bogoslova. Partija je dakle odgovorna za smrt najmanje 511 osoba iz struktura Katoličke Crkve, a prema nekim podatcima taj broj prelazi i šest stotina. Osim što su poubijali spomenute svećenike, redovnike i redovnice, komunističke vlasti su u razdoblju od 1945. do 1990. godine propovijedajući bratstvo i jedinstvo, antifašizam i narodnu demokraciju u Bosni i Hercegovini zatvarale i sudile sve biskupe, mnoge dijecezanske svećenike te 98 bosanskih i 89 hercegovačkih franjevaca.

S druge strane, Katolička je Crkva javno izražavala svoja duboka antikomunistička stajališta. To je bilo razlogom više što je KPJ poslije rata protiv nje povela žestoku borbu, uz jaku propagandu, optužujući je prije svega za suradnju s ustaškim režimom. Crkva je bila jedini stvarni i organizirani ideološki protivnik, a kako joj je vrh u Vatikanu na njega se teško moglo utjecati. Označavana je na partijskim skupovima neprijateljskom organizacijom, tiskani su članci u novinama, pjevane su anticrkvene pjesme, pisane knjige i slično. Odmah nakon rata KPJ je pokrenula tiskanje knjiga koje su služile za kompromitaciju Crkve, ali i kao pokriče za represiju prema svećenicima. Od one čuvene zbirke laži Viktora Novaka nazvane *Magnum crimen pa do udbaškog zbornika kri-votvorina „uređenog“* od Jože Horvata i Zdenka Štambuka.

PASTIRSKO PISMO O NASILJIMA KOMUNISTIČKE VLASTI

Suočeni s terorom i otvorenim neprijateljstvom komunističke vlasti po završetku Drugoga svjetskog rata,

katolički su biskupi 20. rujna 1945. sa zasjedanja Biskupske konferencije iz Zagreba odasli okružnicu pod nazivom *Pastirsko pismo o nasiljima komunističke vlasti*. U pismu-okružnici pobrojali su komunističke zločine i upozorili na tada poznatog 501 ubijenog i nestalog svećenika te na mnoge svećenike koji su se u to vrijeme nalazili u različitim komunističkim logorima. U pismu su precizno navedene sve žrtve i svi zločini koji su tada bili poznati, te postupanje komunističke vlasti prema Crkvi i vjernicima. Komunisti, a i drugi kritičari Katoličke Crkve, zamjerili su joj što se nije aktivnije angažirala u borbi protiv fašizma, protiv Nezavisne Države Hrvatske i ustaškog režima. Pri tome uglavnom nisu pravili razliku između države i režima, a upravo to je važno za razumijevanje tadašnjeg ponašanja, kako hrvatskoga naroda, tako i katoličkih svećenika.

Nije potrebno posebno dokazivati da se većina hrvatskoga naroda i hrvatske društvene elite pred Drugi svjetski rat zalagala ili barem prijeljkivala stvaranje svoje države. O tome između ostalog svjedoče i rezultati na izborima u Kraljevini Jugoslaviji. Sigurno su i katolički svećenici bili takva raspoloženja i oni su podržali stvaranje hrvatske države. Ali to ne znači da je Crkva podržavala ustaški režim, posebno ne zločine koji su se tijekom ratnog kaosa događali. To se jasno vidi iz istupa nadbiskupa Stepinca, biskupa Mišića i mnogih drugih crkvenih službenika. Biskup mostarsko-duvanjski fra Alojzije Mišić u okružnici od 30. lipnja 1941. napisao je: „Crkva sv.(eta) sve one, koji suprot Božjim zakonima ubijaju, o život čovjeka grijše, tuđu imovinu krivično nište, prisvajaju, neće i ne može u ispovijedi odriješiti, niti oslobođuti od grijeha.“ Mišić je među prvima osudio zločine i to u vrijeme kada su se događali.

Valja znati i to da Crkva nije politička stranka niti je revolucionarna organizacija. Zato su hrvatski biskupi u *Pastirskom pismu* i napisali: „Na Katoličku crkvu ne spada, da svojim vjernicima propisuje kako će urediti svoja politička, narodna i gospodarska pitanja, dokle god su ta u skladu s općim moralnim načelima, koja obvezuju svakog čovjeka“. Biskupi su jasno kazali da se nisu bavili i da se ne žele baviti političkim pitanjima,

nego problemima duhovnosti i morala svojih vjernika. Isto tako, kada su biskupi reagirali na poslijeratno stradanje katoličkih svećenika i vjernika, oni to nisu uradili samo zbog identiteta stradalih, nego zbog nepravde koja im je načinjena. Oni nisu prigovorili partizanskim sudovima da izriču smrtnе presude katolicima i Hrvatima nego ljudima koji se nemaju priliku braniti, a presude im izriču na temelju „kratkih i sumarnih postupaka“. Biskupi su prosvjedovali protiv nepravde i zločina, protiv suđenja na smrt i strijeljanja ljudi čija je jedina krivica

Što je komunistički zločin u nekom mjestu bio veći to su komunisti mjesto i žrtvu naknadno više demonizirali. Što je netko od crkvenih poglavara bio veći i moralniji to su optužbe protiv njega bile teže i bezočnije.

bila to što su drugog političkog mišljenja. Oni su štitili osuđene nevine svećenike i vjernike uz napomenu da „nikako ne misle braniti krivce“.

Njihove su riječi i danas žive i poučne: „Dopuštamo, da je bilo i takvih svećenika, koji su se – zavedeni nacionalnom stranačkom strašcu – ogriješili o sveti zakon kršćanske pravde i ljubavi i koji su radi toga zaslužili, da odgovaraju pred sudom zemaljske pravde. Moramo međutim istaknuti, da je broj takvih svećenika više nego neznatan, i da se teške optužbe, što su se u štampi i na skupština iznosile protiv velikog dijela katoličkog svećenstva u Jugoslaviji, imaju uvrstiti u red tendencioznih pokušaja, da se svjesnim lažima zavara javnost i oduzme ugled Katoličkoj Crkvi.“ Najtragičnija potvrda navoda iz *Pastirskog pisma* i najveći zločin jugoslavenskih komunista protiv Katoličke Crkve dogodio se u Hercegovini, na Širokom Brijegu. U Pismu stoji: „Tako su na primjer u franjevačkom samostanu na Širokom Brijegu poubijani bez sudskog postupka svi franjevci, koji su se tamo nalazili – njih 28 na broju premda nitko od njih nije uzeo ni puške u ruke a kamo li se borio protiv narodno-oslobodilačke vojske kako ih se lažno optuživalo i premda su svi bili poznati kao protivnici fašističke ideologije“. Komunistička revolucionarna vlast nije bila spremna priznati zločine za koje je optužena. Umjesto toga žestoko se okomila na one koji su zločine prokazali; na nadbiskupa Stepinca, na biskupe i Katoličku Crkvu.

„STEPINČEVA CRKVA“

Što je komunistički zločin u nekom mjestu bio veći to su komunisti mjesto i žrtvu naknadno više demonizirali. Što je netko od crkvenih poglavara bio veći i moralniji to su optužbe protiv njega bile teže i bezočnije. I tu je prednjačio nadbiskup Stepinac kao simbol Katoličke Crkve i kao hrvatski metropolit, ujedno i personifikacija onoga najvećeg dijela hrvatskoga naroda koji je želio svoju državu, bez obzira na grijehu i slabosti režima. Stepinac je na suđenju rekao: „Nisam bio *persona grata* ni Nijemcima ni ustašama. Nisam bio ustaša, niti sam položio njihovu

zakletvu, kako su učinili vaši činovnici, koji su ovdje. Hrvatski se narod plebiscitarno izjasnio za hrvatsku državu i ja bih bio ništarija, kad ne bih osjetio bilo hrvatskog naroda, koji je bio rob u bivšoj Jugoslaviji.“ Stepinčeva vjera i vjernost Svetoj Stolici, njegova hrabrost, dosljednost, antikomunizam i hrvatstvo koje je dijelio sa svojim narodom, učinili su ga veličinom u tom narodu i u njegovoj Crkvi, ali i nepomirljivim neprijateljem jugoslavenskih komunista i njima sklonog dijela Srpske pravoslavne crkve. Oni su Stepinca zatvarali, sudili, trovali, proganjali, prikazivali krvожednim vampirom, ustaškim vodom i autoritetom. O njemu su pisali knjige, radili studije, izmišljali koncepte, stvarali „paradigme“, sve da bi ga ocrnili i uništili ugled koji je imao u Katoličkoj Crkvi i hrvatskom narodu. Nisu uspjeli. Preživjela je „Stepinčeva Crkva“, „Crkva u Hrvata“, preživjelo je i ojačalo katoličanstvo i hrvatstvo u Hrvatskoj, u Bosni i Hercegovini, u odavno već bivšoj Jugoslaviji. Stepinčevi su protivnici zaboravljeni ili će biti zaboravljeni, njih i njihove grobove nitko ne će obilaziti. Na Stepinčevu su grobu, uz mnoštvo svijeta, molili i dvojica papa: papa Benedikt XVI., a prije njega i sveti papa Ivan Pavao II. koji ga je proglašio blaženim. Od trećeg pape našega doba, pape Franje očekujemo proglašenje blaženog Alojzija Stepinca svetim.

ANĐELI I VRAZI

Tijekom kanonizacijskog procesa znala se naći osoba koja bi dobila ulogu „vražjeg odvjetnika“ te iznosila sve mane i nedostatke kandidata, propitujući njegovu svetost i argumentaciju na kojoj se ona temelji. Malo tko je imao protiv sebe toliko „vražjih odvjetnika“ – gotovo čitav pakao, kao što je to imao blaženi Alojzije Stepinac. Posljednji koji je na sebe preuzeo tu ulogu srbjanski je ministar Aleksandar Vulin, koji je bez imalo obzira i poštovanja nazvao Stepinca „ustaškim vikarom“. Nije to ništa čudno ako znamo da je Vulin tijekom karijere bio obožavatelj Josipa Broza Tita, blizak suradnik i sljedbenik Slobodana Miloševića i njegove supruge Mire, jedan od čelnika vojne frakcije SKJ – Pokreta za Jugoslaviju te konačno ministar u vlasti Aleksandra Vučića u državi kojom predsjedava četnički vojvoda Tomislav Nikolić.

Nikolić i Vučić, predsjednik i premijer Srbije izravni su (na)sljednici četničkog vojvode Vojislava Šešelja kojeg je nedavno mileševski vladika Srpske pravoslavne crkve (SPC) Filaret odlikovao ordenom „Belog anđela“, a crnogorsko-primorski mitropolit Amfilohije „zlatnim likom Svetog Petra drugog lovčenskog tajnovidca“. I bez pomoći „tajnovidca“ običnim pregledom medija možemo vidjeti da je premijer Vučić, osim Šešelja, bio i ostao i veliki poštovatelj „crnoga anđela“ i ratnog zločinca Ratka Mladića, tako da je njegov ministar Vulin kao „đavolji šegrt“ zapravo odličan izbor za „vražjeg odvjetnika“. Zagriženi jugoslavenski (velikosrpski) nacionalist, borbeni komunist i zadrti ateist, savršen je borac za borbu protiv Katoličke Crkve i njezinih svetaca, ali i protiv ekumenizma, odnosno hrvatsko-srpske suradnje i normalizacije odnosa.

V

ulinova teza o Stepincu kao „ustaškom vikaru“ potpuno je promašena, a vjerojatno se odnosi na Stepinčevu funkciju vikara oružanih snaga na koju ga je u vrijeme Kraljevine Jugoslavije, 8. prosinca 1939., imenovao papa Pio XII. Prema toj odluci, koju je Sveti Stolica potvrdila početkom rata, Stepinac je postao vojni vikar za sve vojnike katolike na prostoru njegove nadležnosti, a ne samo za ustaše. Naime, Pavelić je imenovao pojedine svećenike za vojne vikare, ali ne i Stepinca koji je imenovan od Sveti Stolice, koja opet nikada nije niti priznala NDH. Po toj odluci Stepinac je bio odgovoran samo Svetoj Stolici dok ustaške vlasti nisu imale nad njim nikakve nadležnosti.

S

U to vrijeme bilo je uobičajeno da sve europske zemlje u vojsci imaju dušobrižnike, odnosno vojne vikare i kapelane. Čak je i u partizanskim redovima bilo katoličkih svećenika, posebno u Istri i Dalmaciji. Najpoznatiji među njima bio je župnik župe Svetoga Marka u Zagrebu Svetozar Ritić, kojemu je također Stepinac kao vojni vikar bio nadređen. Zahvaljujući Stepincu i vojnim dušobrižnicima sigurno su spašeni životi mnogih, a o dušama da i ne govorimo. Zato vjerujem kako se papa Franjo neće puno osvrati na klevete i kletve vražjih odvjetnika i đavoljih šegrti te će vrlo brzo proglašiti blaženoga Alojzija Stepinca svecem Katoličke Crkve, po čijem bi onda zagovoru i odnosi sa Srpskom pravoslavnom Crkvom mogli biti puno bolji.

IVICA MUŠIĆ

TASMANIJSKA NEMAN I KOLERIČNI UČENJAK IZ PISE

Lijepa i ekstravagantna Marija Antoaneta, posljednja francuska kraljica, u općoj je memoriji ostala zapamćena uglavnom po rasipništvu i iznimnoj neosjetljivosti za sirotinju. Za nju se vezuje popularna i često spominjana izreka: „Ako nemaju kruha, neka jedu kolače.“ Ova je kontroverzna osoba glijotinirana na vrhuncu ludila prouzročena Francuskom revolucijom i zavaljena u masovnu neoznačenu grobnicu u dvorištu jedne pariške crkve.

SUVREMENI SE MEĐUTIM POVJEŠNIČARI LISTOM SLAŽU KAKO REČENICA KOJA JE SUPRUGU LUJA XVI. ZANAVIJEK OBILJEŽILA KAO HLADNU, SAMOŽIVU NARCISU, IMUNU NA PATNJE I POTREBE SVOJIH PODANIKA, UOPĆE NE PRIPADA NJOJ, ODNOSENKO KAKO JU ONA NIKADA NIJE IZGOVORILA.

Riječ je o besramnoj krvotvorini skovanoj u jednoj od mnogih revolucionarnih radionica, a svrha joj je bila diskreditirati kraljevsku obitelj i monarhiju kao oblik vladavine. Uspjeh nije izostao.

Nije ovo samotan slučaj vještih podvala i sustavne proizvodnje laži. Naprotiv. Dugačak je repertoar izjava što se pripisuju slavnim osobama, a s kojima oni imaju malo ili nimalo veze. Primjerice glasovito ortografsko načelo *piši kako govorиш, citaj kako je napisano* tradicionalno se pripisuje nadmašnomu falsifikatoru i prisvajatelju tuđega, srpskomu jezičnom reformatoru Vuku Stefanoviću Karadžiću. Iako je postal jedan od osnovnih postulata srpskoga jezika, spomenuto načelo zasigurno nije izum utemeljitelja velikosrpske ideologije na kulturnopovijesnome planu, koji je sve govornike štokavskoga narječja izjednačio s etničkim Srbima. Novija naime istraživanja upućuju na njemačkoga gramatičara Johanna Christophera Adelunga kao tvorca ovoga pravopisnoga načela. Drugi opet trag vodi do hrvatskoga jezikoslovca Andrije Jambrešića koji u predgovoru svoga pravopisa

objavljenoga 1745. (četrdeset dvije godine prije nego se Karadžić rodio!) donosi pravilo po kojemu se svaka hrvatska riječ mora tako napisati kako se mora izgovarati. Vladimir Horvat ide korak dalje tvrdeći da sporno načelo nije formulirao tek Karadžić, pa ni Jambrešić, nego Bartol Kašić, autor prve hrvatske gramatike (1604.).

Navedeni primjeri trebali bi poslužiti kao objasnidbeni okvir za tvrdnju kako se nekim povijesnim „istinama“ i te kako treba preispitati istinitost.

„Eppur si muove“ („Ipak se okreće“), navodno je jedva čujno, ali prkosno, promrmljao sedamdesetogodišnji Galileo Galilei nakon što se, klečeći pred oltarom u crkvi Santa Maria sopra Minerva s desnicom na Bibliju, javno određao heliocentričnoga sustava, posvjedočio odanost Crkvi i saslušao presudu kojom se na popis zabranjenih knjiga stavila njegovo djelo *Dijalog o dvama glavnim svjetskim sustavima*, a njemu se do daljnega određuje kućni pritvor. Ovaj je citat samo jedan od mnoštva motiva u tendenciozno stvorenoj slici o sukobu između beznadno zaostale Crkve i čovjeka s naprednim nagnućima, duhovno nesalomljiva znanstvenika, neutrašiva borca za slobodu mišljenja i istraživanja koji je ipak, barem prividno,

morao ustuknuti pred nemilosrdnim crkvenim bićem. Popularna slika na jednoj strani prikazuje okrutnu inkviziciju koja nasilno uhićuje i privodi vremešnoga astronoma, baca ga u lance, muči te ga izvodi pred gorde sude, posve neupućene u prirodnu znanost.

Mozaiku patničkoga genija, neprihvaćena i nemilosrdno proganjena, glavne su konture utisnuli prosvjetiteljski korifeji, a detalje su nadopunjivali i doradivali mnogi prikriveni ili otvoreni protivnici Katoličke Crkve. Među njima osobito mjesto pripada Bertoltu Brechtu, njemačkomu književniku anarhičnih pobuda i marksističkoga svjetonazora, autoru drame *Život Galilejev*, u kojoj simplificirano i krajnje pristrano predočuje takozvani slučaj Galilei. U novije vrijeme, služeći se istom matricom kao u svome najpoznatijem djelu *Da Vincijski kod*, Dan Brown u romanima *Andeli i demoni* i *Illuminati*, besramno iskrivljujući povijesne činjenice, predstavlja Galilea kao osnivača promasonskoga, antikršćanskoga tajnog društva Iluminata čiji je cilj bio preoteti Katoličkoj Crkvi monopol nad istinom, što ga je ona stoljećima imala. Crkvena reakcija, tvrdi on, bila je brza i učinkovita.

Uz poneku sitnu pojedinost, malo što od navedenoga odgovara stvarnosti. No to nije razlog da ovako orisan portret učenjaka iz Pise ne visi na svim zidovima akademске zajednice i da se ne traže nove pikantnije iz „dobro čuvanih“ vatikanskih arhiva i drugih „relevantnih“ izvora. Čak i u mnogim crkvenim dostojećnicima evociranje događaja vezanih za Galilea budi osjećaje nalik onima što su ih proživiljali prvi doseljenici na Tasmaniju, koji su noću slušali zastrašujuće krikove, a u zoru zaticali samo krvave tragove potpuno pojedenih životinja, što je bilo dostatno da stvoru koji se paklenki glasao i svoje žrtve do posljednjega komadića proždirao dadnu ime tasmanijski davao. Ni slutili međutim nisu da je riječ o relativno maloj životinji koja jezovite krikove ispušta zbog straha, a ne zbog agresivnosti i koja se susretu s čovjekom veseli jednako koliko ovaj s njom.

Nije li patetični uzvik jednoga liberalnoga kardinala, dok su koncilski oci 1964. godine raspravljali o kontracepciji: „Zaklinjem vas, braćo, izbjegnimo novi proces Galileu!“

dokaz da u katoličkim ušima spomen Galilejeva imena još uvijek odzvanja poput sablasna glasanja psolika tobolčara dijabolična imena s dalekoga otoka na granici Tihoga i Indijskoga oceana? Što je uzrok tomu? Je li otac moderne znanosti uistinu bio šikaniran i doveden do najviše točke poniznjenja?

Suprotno prevladavajućemu mišljenju ugledni filozof znanosti Paul Feyerabend smatra da je u spornome razdoblju Crkva bila vjernija znanosti od samoga Galilea pa je stoga proces protiv njega bio razuman i opravdan. Naime, pomoću teleskopa (koji je, usput budi rečeno, Galilei htio prikazati kao vlastiti izum, iako ga je prvi konstruirao jedan Nizozemac) Galileo je otkrio Jupiterove satelite, Venerine mijene, Mjesecove kratere, Sunčeve piće (u isto vrijeme promatrao ih je i tumačio isusovački astronom Scheiner te su se međusobno optuživali za plagijat) te neke druge astronomiske pojave. Zaključujući po sličnosti (što nije pravi znanstveni dokaz), tvrdio je da je Kopernikova heliocentrična teorija točna te ju je glasno propagirao. Pritom je posve ignorirao tumačenje astronoma „teške kategorije“ Tyche Brahe koji je dokazao da tadašnja astronomска otkrića izlaze izvan okvira i Ptolomejeve i Kopernikove teorije. Stoga je ponudio novu teoriju planetarnoga sustava koja je posve elegantno objašnjivala sva Galilejeva i druga astronomska otkrića, pri čemu je Zemlja opet ostala u središtu svemira. No svadljivi egocentrik po svaku je cijenu htio srušiti postojeći svjetonazor makar za novi nije mogao dati ni jedan valjan i dokaz.

Glasnim i agresivnim nastupima, nametljivošću i sukobima s neistomišljenicima izazvao je pozornost inkvizicije. U prvome procesu protiv njega tražilo se da iznese dokaze za svoju teoriju. Njegov najsnažniji argument za kretanje Zemlje bile su plima i oseka. No već je njegov suvremenik, također astronomski „teškaš“, Nijemac Johannes Kepler pravilno zaključio da su ove pojave rezultat djelovanja Mjeseca na Zemlju, a ne Zemljine dnevne rotacije. Budući da nije imao dokaza, Galileu je tom prilikom izrečena samo opomena, bolje reći preporuka da svoja mišljenja ubuduće formulira kao hipoteze umjesto da ih iznosi kao apsolutno istinite spoznaje.

Kada je Galileov visokoobrazovani prijatelj kardinal Maffeo Barberini izabran za papu (Urban VIII.), ovaj se osjetio slobodnim nastaviti borbu za promjenu prevladavajuće astronomske paradigme. Usput se ponovno sukobio sa svim onodobnim priznatim imenima koje je „častio“ najrazličitijim epitetima: neznalice, zlonamerni glupi volovi, davlji savjetnici, mrzitelji ljudskoga roda, otrovne zmije i sl. Papa ga je višeput primio, svaki put dugo s njim razgovarao i poticao ga na daljnja istraživanja. Čak mu je odobrio pisanje knjige u kojoj će neutralno objasniti različite sustave koji objašnjavaju svijet, uz savjet da sve te sustave prikaže kao ravnopravne hipoteze. Nekoliko godina poslije svjetlo dana ugledala je knjiga *Dijalog o dvama glavnim svjetskim sustavima* koja je izazvala skandal. Naime, prevarivši recenzente te na neviđeno dobivši odobrenje za tiskanje ovoga djela, Galilei je svoga prijatelja i zaštitnika papu Urbana VIII. u knjizi prikazao kao glupa, brbljavu i tvrdoglava zagovornika geocentrične slike svijeta. Tim je drskim postupkom, dakako, u Vatikanu postao *persona non grata*.

Unatoč tomu s Galilejem se postupalo vrlo obzirno. Notorna je laž da je bio nasilno uhićen, mučen i

zatočen. Štoviše, za vrijeme procesa imao je u raskošnoj vili na raspolažanju pet luksuznih soba, vlastitoga slugu te besplatnu hranu. Pred sudcima on se pak ponašao krajnje kukavički. Najprije je pod prisegom lagao da nikada nije upozoren kako o teoriji koju je zastupao treba pisati kao o hipotezi, zatim je tvrdio da njegovo prvo djelo zapravo nije njegovo, da bi najposlijje tvrdio kako je geocentrik itd. Time u vodu pada svaka iluzija o njegovoj dosljednosti, neustrašivosti i prkosnosti.

Također nije točno da je Galileo osuđen kao heretik zbog zastupanja heliocentričnoga sustava. Njegov se grijeh sastojao u teškome nepoštivanju Svetе Stolice, u kršenju vlastitoga obećanja i prijevari Pape. Kazna pak koja mu je dosuđena zapravo je bila samo formalna. Usto je bio dobro zbrinut mjesecnom rentom Medicija i godišnjom mirovinom Vatikana koju mu je još dok su bili u dobrim odnosima dodijelio Urban VIII. i nikada mu je nije uskratio. Kućni mu je pritvor međutim dobrodošao jer se okanio jalova posla oko dokazivanja Kopernikova sustava te se posvetio problemima mehanike. Plod su toga rada brojna znanstvena otkrića kao što je primjerice zakon inercije koji je poslije s Newtonom postao jedan od aksioma klasične fizike.

Unatoč svojoj prilično neukrotivoj i inatljivoj naravi Galileo je ipak bio pobožan katolik koji je vjerovao da se Bog očituje kako u prirodi i njegovim zakonima, tako i u Bibliji. K tomu dvije su mu kćeri bile redovnice. Umro je izmiren s Crkvom, opremljen svetim sakramentima i pokopan po katoličkim ukopnim obredima. Posve je stoga neosnovano Brownovo naklapanje o Galileu kao ljutitu protivniku Katoličke Crkve i osnivaču tajnoga društva Iluminati. Riječ je o pukoj ispravnosti bez ikakve činjenične potkrpe. Tim više što je ovaj pokret osnovan tek u 18. stoljeću, i to u bavarskom gradu Ingolstadtu. Njemu su pripadali Goethe, Herder, Pestalozzi i mnogi drugi, ali kolerični Galilei zasigurno nije.

U prljavoj povijesnoj areni istina se teško probija kroz babilonski klopnot laži, parola, truizama i drugih velova što zamagljuju pogled prema njoj. Ipak, ona će, prije ili poslije, naći put do onih što ju otvorena srca traže.

Tjedni molitveni program

ljetni raspored (od 1. lipnja do 31. kolovoza)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h	Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne	Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Popodne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h	Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne	Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Popodne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h	Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h	Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne	Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Popodne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Krunica
19 h	Sv. misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h	Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h	Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne	Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Popodne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h	Križni put uz Križevac
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h	Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h	Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne	Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Popodne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h	Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

7. 8.11 i 19 h	Sv. misa na hrvatskom
Ispovijed	Prije podne za vrijeme mise
Prije podne	Sv. mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti sa svjedocima
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h	Krunica na Brdu ukazanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

ZA HRVATSKE HODOČASNIKE

Svakoga dana od 1. srpnja do 31. kolovoza
13 h Sv. misa na hrvatskom jeziku

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

od 15. do 15. u mjesecu

PRIREDILA LIDIJA PARIS

MEĐUGORSKI VIDEOCI TVRDE DA JE U JEDNOM UKAZANJU GOSPA PLAČUĆI REKLA: „ZABORAVILI STE BIBLIJU!“

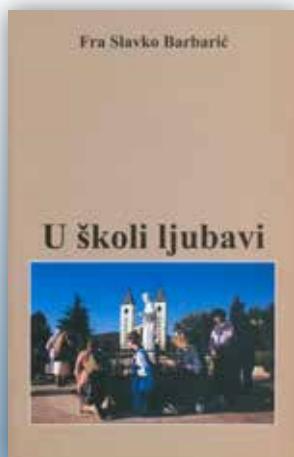
U svojim je porukama mnogo puta pozivala na čitanje Svetoga pisma. Rekla je: „Citajte Svetu pismo, živite ga i molite da biste shvatili znakove ovoga vremena. ... Stavite Svetu pismo na vidljivo mjesto u svojoj obitelji, čitajte ga, razmišljajte i učite kako Bog ljubi svoj narod.“ (Iz poruka od 25. VIII. 1993. i 25. I. 1999.) Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broju *Glasnika mira* u ovoj četvrti naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djetotorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Subota, 1. 8. 2015.

Iz 3,1-6-9-12; Ps 103,1-4-6-7; Mt 11,25-27

Želite li bolje upoznati međugorsku duhovnost?

Pročitajte ...

Fra Slavko Barbarić,
U školi ljubavi

Ovi tekstovi proizlaze iz poruka Kraljice mira. Sve nas pozivaju u Gospinu školu ljubavi. Fra Slavko naglašava: Ljubav nije dar za dobre, nego temeljni uvjet života za sve.

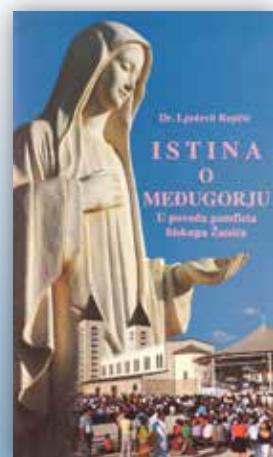
Poruke Kraljice mira

„Dječice, čitajte svaki dan poruke koje sam vam dala i pretvorite ih u život. Volim vas i zato vas sve pozivam na put spasenja s Bogom.“ (Iz poruke od 25. prosinca 1989.)

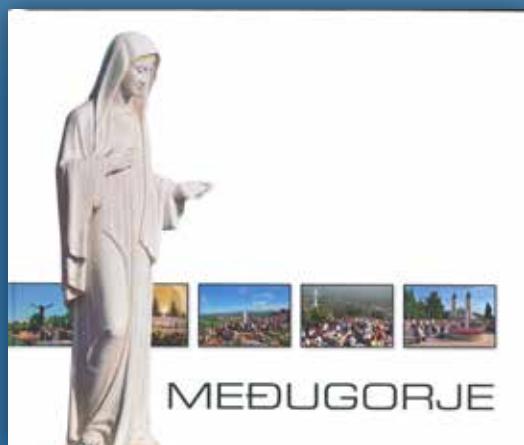
Fra Ivan Landeka,
Bog na prvom mjestu

Gospa nam pruža vrlo jednostavan i nebrojeno puta oproban recept za dobar kršćanski život... Riječ je o poretku stvari koje kršćanina čine kršćaninom.

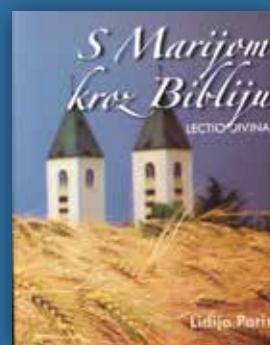
Fra Ljudevit Rupčić,
Istina o Međugorju

„Tko dakle kopa po privatnom životu vidjelaca i drugih poslenika oko svetišta, tko istražuje i razglašuje njihove stvarne ili izmišljene slabosti da bi tako dokazao neistinitost viđenja, očito ne poznaje teologiju ni crkvenu praksu, a posebno se ne boji Boga koji zabranjuje ne samo klevetu nego i ogovaranje.“ (Glas koncila)

Međugorje – Monografija

Do 24. lipnja 1981. godine Međugorje je živjelo kao i ostala hercegovačka sela: ljudi su obrađivali zemlju, sadili duhan i uzgajali lozu, proizvodili vino i uzgajali povrće. Zbog socijalnih prilika mnogi su odlazili u prekoceanske i zapadnoeuropske zemlje, te gradove u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Od 1981. godine, kada su počela Gospina ukazanja, život se župe promijenio. Gospa je, naime, osim šestero vidjelaca, odabrala cijelu župu i hodočasnike za svoje svjedoke i suradnike. To je posebno očitovano u poruci koju im je uputila rekavši: „Ja sam ovu župu na poseban način odabrala i želim je voditi.“ Ova će vam knjiga pokazati kako je jedno nepoznato selo postalo molitveno središte svijeta.

Lidija Paris,
S Marijom kroz Bibliju

Ako se istinski izložimo biblijskoj riječi, neka će se naša neutemeljena, površna i pogrešna uvjerenja i vjerovanja srušiti. Iz tih će se ruševina kamen po kamen izdici istinska vjera, solidna, trajna, duboka, sve dok ne počnemo misliti biblijski, a svijet razumijevati i tumačiti biblijski.

MEDUGORJE

Sva izdanja možete
naći u Suvenirnici
Informativnog
centra MIR
Međugorje.

www.emedjugorje.com

